Mr.I.P[illegible]
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2 - 7863.
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 6./29. SESTDIEN, 1952. G. 19 JANVĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2 - 7863.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.00
par vienu collas telpu 1 slejā

Prezidents Trūmens prasa papildus 5 miljardi dolaru

Vašingtona. — Prezidents Trūmens savā gadskārtējā saimnieciskā vēstījumā Kongresam prasa piešķirt vēl papildus 5 miljardi dolaru, kas iegūstami no nodokļu maksātājiem.

Prezidents pieprasīja arī stingrāku cenu kontroli un deklarēja, ka, mieru uzturot, ASV spēs vienas paaudzes laikā dubultot amerikāņu ienākumus. Bet pagaidām, Valsts kasē, jaunus nodokļus neuzliekot, budžeta gadā, kas beigsies 30. jūnijā, būs 8 miljardi dolaru liels deficits, un divi tik 1953. g.

Eksperti domā, ka Kongress piešķiršot tikai pusi pieprasītās summas — 2 līdz 3 miljardi dol.

Sarunās Korejā nekādu rezultātu

Komūnisti Korejā atkal apvaino Sabiedrotos Keisongas bumbošanā. Pamiera sarunas Korejā nonākušas atkal strupceļā.

Sabiedroto virsnieki saka, ka vienīgais sarunu rezultāts esot — rezultātu nav.

Noraida padomju priekšlikumu

Valsts sekretārs Ečesons pasludināja, ka padomju priekšlikums par atomisko kontroli nav nekas cits kā papīra aizliegums, bez kādas efektīvas nolieguma kontroles. ASV neredzot, kādā veidā padomju priekšlikums spētu veicināt atbruņošanos.

Bojāti 3 MIG'i

Seula. — Korejā pag. trešdien gaisa kaujās sastapās 58 amerikāņu Zobenstrūkllidmašīnas ar 80 padomju sarkandegunainiem MIG'iem. 3 MIG'i bojāti.

Skaidrais laiks ļāva amerikāņu Piektajam Gaisa Spēkam bombardēt komūnistu satiksmes līnijas bojājot dzelzceļus 112 vietās un iznīcināt 36 preču vagonus.

Nemieri Ēģiptē

Suecas kanāla joslā pēdējās dienās starp ēģiptiešu partizāniem un britu karaspēku noris īstas kaujas, kurās angļi laiž darbā tankus un artileriju.

Angļi el Hamadā un Tel el Kebirā izkratīja katru māju, meklējot pēc apslēptiem ieročiem. Atrasti 160 ieroči, bet nav atrasts neviens terrorists. Angļi izkratījuši arī kādu karaļa Faruka vasarnīcu un policijas iecirkni, kur atrasti ieroči vesela vada apbruņošanai. Tīrīšanas akcijās nogalināti pieci ēģiptieši, un ievainoti divi. Ievainots 1 angļu kareivis. Apcietināts 1 ēģiptiešu policijas ģenerālis.

Ēģiptē 16. janvārī paziņojusi, ka kvalificēs kā agresiju ASV, Francijas, Norvēģijas un Holandes kara kuģu iebraukšanu Ēģiptes teritoriālajos ūdeņos, lai uzturētu Suecas kanāli atvērtu satiksmei.

Ēģiptei — kroņprincis

Ēģiptes karalienei 16. janvārī piedzimis dēls, princis Ahmeds Fuads, kam par godu izšauts 101 lielgabalu saluta šāviens.

Karalis Faruks, kā zināms, apprecēja pag. gada 6. maijā 18 gadus veco nekaralisko asiņu Narrimani.

Bērnu saņēma ēģiptiešu ārsts Dr. Magdi un 1 angļu un 1 šveices žēlsirdīgā māsa. Karalis Faruks, dabūjis zināt, ka piedzimis dēls, laimīgs izsaucies „El hamdul Allah (Paldies Dievam!) un ārstu uz līdzenas vietas paaugstinājis par „pašā", bet viņa palīgu par beju.

31 gadu vecais Ēģiptes monarchs šķīrās no savas pirmās sievas pēc tam, kad tā viņam bija dāvinājusi trīs meitas.

Karalis savam dēlam devis sava tēva karaļa Fuada I vārdu un Saidas prinča titulu, ko viņš savā laikā nesis pats.

Valdība sakarā ar jaunā kroņprinča piedzimšanu piešķīrusi 100.000 nabagiem brīvpusdienas un pusbrīvdienu skolām.

Karalis arī devis rīkojumu pārdēvēt Alenksandrijas angļu—šveiciešu slimnīcu par karalienes Narrimanas slimnīcu.

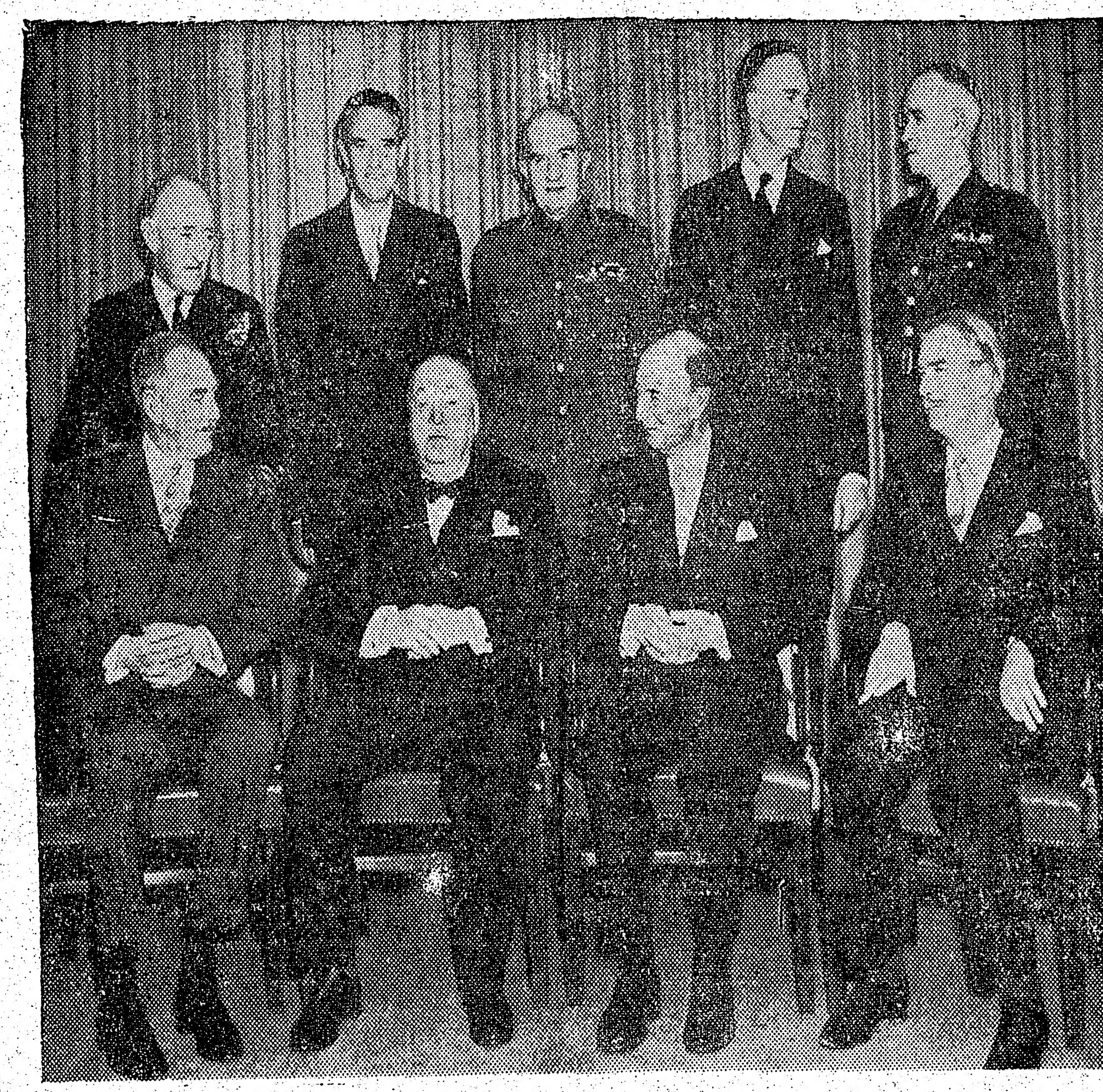

Premjērs Uinstons Čerčils kopā ar amerikāņu un angļu karavīriem un diplomātiem Pentagonā, Vašingtonā. No kreisās (pirmā rindā): ASV Valsts sekretārs Dīns Ečesons, Čerčils, ASV Aizsardzības sekretārs Roberts Lovets un britu Ārlietu sekretārs Antonijs Īdens; otrā rindā: Pirmais Jūras Lords admirālis sērs Rodriks R. Mek Grigors, ASV Savstarpējās Drošības Programmas direktors Everels Harimens, Imperijas Galvenā Stāba priekšnieks feldmaršāls sērs Viljems Slims, Lielbritanijas vēstnieks sērs Olivers Franks un ASV Apvienotā stāba priekšnieks ģenerālis Omars Bradlejs:

Kavējas amerikāņu tanku un lidmašīnu ražošana

Komūnisti ražo vairāk lidmašīnu nekā visa brīvā pasaule kopā

ASV aizsardzības sekretārs R. Lovets, sniegdams paskaidrojumus Senātā militārai komisijai, ar nožēlu konstatējis, ka paies vēl ilgs laiks, kamēr izdosies veikt visus sagatavošanās darbus, lai varētu būvēt tankus un lidmašīnas tik lielā skaitā kā tas paredzēts. Militārā komisija šo ziņojumu noklausījās aiz slēgtām durvīm, kālab atklātībai zināmi tikai tā atsevišķi epizodi. Aplūkojot ziņojuma publicētos datus, kā arī summējot dažādo ASV bruņošanās autoritāšu izteikumus, vairs nepārsteidz prezidenta Trūmena Kongresa atklāšanas runā teiktais, ka „Padomju Savienība vēl arvien ražo vairāk lidmašīnu nekā visas brīvās nācijas kopā."

Nesen presē publicētie neoficiālie aprēķini ziņoja, ka pašreiz Pad. Savienība gadā ražo 15.000 lidmašīnu. No tām ap 12.000 ir augstas kvalitātes kaujas lidmašīnas, un pēdējā skaitā — ap 70 proc. strūklīznīcinātāju.

Sav. Valstu gaisa spēku rūpnīcu savienības prezidents, pensionēts admirālis Ramzejs pirms neilga laika izteicās, ka tikai apmēram 1952. g. beigās amerikāņu lidmašīnu produkcija būšot sasniegusi pilnu jaudu. Tad mēnesī tā ražošot ap 1500 dažāda tipa lidmašīnu. Citiem vārdiem — 18.000 gadā. Kāds tad būs komūnistu lidmašīnu produkcijas līmenis, to grūti pateikt.

Rūpnieku apridās aizbildinās, ka laiks, kas bijis ieplānots rūpnīcu pārkārtošanai jauniem uzdevumiem, bijis par īsu. Grandiozā rūpnīcu iekārtošana aizsardzībai nepieciešamo priekšmetu ražošanai milzīgos kvantumos neesot paveicama neilgā laikā, jūtami neskarot civīlo režīmu.

Tanku ražošanā stāvoklis nav daudz labāks. Augstākos militāros vadītājos nav pilnīgas vie prātības par to, kādi tanki būtu vismodernīgāki nākamajā karā — milzu smagie vai arī vieglākie un kustīgie. Turpretim komūnisti jau izšķīrušies par viņu Staļins3., kas ir 52 tonnīgs un ko tagad Kremļa rūpnīcas ražo lielā skaitā.

Viens no smagākajiem tankiem, ko plāno amerikāņi, tuvojas 60 t.

Nesaprotama vienaldzība

GENOSIDS PADOMJU S-BĀ NEESOT PIERĀDĪTS — BALTIJAS VALSTIS 5 GADOS ZAUDĒJUŠAS 880.000 CILVĒKU

Nacionālais katoļu nedēļas laikraksts „America" 12. janvāra numurā iztirzā Rūzvelta kundzes lomu Sav. Valstu delegācijā pie Apvienotām Nācijām un starp citu raksta:

„Kopš 27. novembra Sav. Valstu delegācijas faktiskā vadītāja ir Rūzvelta kundze, kas nodarbojas it īpaši ar cilvēku tiesību deklarācijas izstrādāšanu. Kāpēc par delegācijas vadītāju nav izraudzīts vēstnieks E. Gross, pēc tam kad delegācijas vadītājs M. Austins atgriezās Amerikā? Mums ir jāprotestē pret Sav. Valstu delegācijas atstāšanu šīs nereālistiskās ievadnieces rokās. Kā piemērs viņas nereālistiskiem uzskatiem ir viņas 31. decembra paskaidrojums, ka „svarīgākais jautājums, ar kādu Apvienotām Nācijām jānodarbojas Parīzē, ir atbruņošanās jautājums". Šis jautājums jau ir nodots Atbruņošanās komisijai kas vēl nav izveidota, un tas vairs nav darba kārtībā.

Vēl savādāku pasaules notikumu uztveri Rūzvelta kundze parādījusi sarunā ar reportieriem 23. decembrī, kad viņa ieradās Sav. Valstīs, lai pavadītu Ziemassvētku brīvlaiku. Uz jautājumu, vai pēc viņas domām Sav. Valstīm vajadzētu celt pret padomju bloka valstīm sūdzību par genosida lietošanu, kā to ierosina trimdinieki un Austrumeiropas izcelsmes amerikāņi, Rūzvelta kundze atbildēja: ‚Kā jūs to varat pierādīt? Es neesmu pārliecināta, ka jūs to varat pierādīt. Ja jūs to nevarat pierādīt, nav nozīmes ierosināt šo jautājumu."

Rūzvelta kundzei pašai vislabāk zināmu iemeslu dēļ nekād nav patikusi genosida konvencija, kas nosoda tautu masveidīgu iznīcināšanu. Viņas atteikšanās atklāti nostāties pret padomju genosida brutālajiem faktiem liecina, ka viņa ir piemērota veikt tikai mazāku un nekaitīgu lomu, kāda viņai līdz šim arī bijusi Sav. Valstu delegācijā.

Sakarā ar Staļina neapdomību aculiecinieku liecības par genosidu Lietuvā ir pieejamas kopš mēnešiem. 1947. gadā briesmīgs bads spieda tūkstošus austrumprūšu no Karalauču apvidus doties uz Lietuvu, kur tie dzīvoja līdz pag. gadam. Maijā un jūnijā krievu kungi Lietuvā atļāva ap 4.000 austrumprūšu atgriezties Austrumvācijā, no kurienes daži simti nokļuva Rietumvācijā. Kopš tā laika Rietumvācijas laikraksti ir pilni ar ziņām par to, ko šie nelaimīgie ir redzējuši Lietuvā. Tā „Mindener Tageblatt" 13. novembrī rakstā: ‚Lietuviešus un poļus bez pārtraukuma deportē uz Krieviju". „Hannoversche Presse" 23. nov. raksta: „Bēgļi liecina par nepārtraukto boļševizāciju Baltijas valstīs un masu deportācijām. un tie atklāj, ka pēdējos piecos gados Lietuva, Latvija un Igaunija zaudējušas 880.000 cilvēku."

Mūsu militārās iestādes Vācijā (ASV okupācijas iest. Ref.) ir rūpīgi iepazinušās ar bēgļu stāstiem un tos pārbaudījušas. Pēc tam, kad mums ir šie fakti rokā, vienīgi Rūzvelta kundzes vēlēšanās izpatikt Pad. Savienībai genosida jautājumā aizkavē šīs informācijas lietderīgu izmantošanu."

Sūtnis J. Feldmans Valsts departamentā

Pēc tam, kad presē parādījās Rūzvelta kundzes intervija, kurā tā izteica šaubas, vai genosidu Pad. Savienībā varēšot pierādīt, Latvijas sūtnis Vašingtonā J. Feldmans apmeklēja valsts departamentu, kur tam paskaidrots, ka Rūzvelta kundzes domas nesaskanot ar valsts departamenta domām.

PASAULES IEDZĪVOTĀJU PROBLĒMA

Ziņas par pārmaiņām pasaules iedzīvotāju skaitā un šo pārmaiņu izraisītām problēmām sakārtojusi Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācija UNESCO. Tās atklāj, ka pašreiz ik dienu pasaulē piedzimst 60.000 bērnu. Pēdējos 50 gados iedzīvotāju skaits pieaudzis par 826 milj. un nepārtraukti pieaug. Šo pieaugumu nespēj ne apturēt, nedz ievērojami piebremzēt ne kaŗi, nedz satiksmes līdzekļu vai citu modernās technikas upuŗi. Bet ne visas tautas veicina pieaugumu, ir arī tādas, kas tikko spēj eksistēt un citas lēni iznīkst.

Strauja augšupeja dažādās zinātnes nozarēs, kas sākās pirms 300 gadiem, stimulēja arī pasaules iedzīvotāju skaita pieaugumu. Tas vairāk kā četrkārtojis dvēseļu skaitu pasaulē, to paceļot no 545 miljoniem 1650. gadā uz 2 miljardiem un 378 miljoniem mūsu dienās. Šos gadsimtos relātīvi vislielāko pieaugumu uzrādīja eiropieši un viņu pēcnācēji, kas izceļoja uz citiem kontinentiem, īpaši uz Ameriku. Pašā pēdējā gadsimtā (19. g. s.) gan pieaugums Eiropā (neievērojot Padomju Savienību) ir vismazākais starp visiem kontinentiem. Tas ir tikai 36 proc., kamēr vislielākais ir Amerikā — 112 proc. Padomju Savienībā kopš 1900. gada iedzīvotāju skaits pieaudzis par 59 proc. Francijā mirušo un dzimušo skaits turas vienā līmenī, bet Īrijā iedzīvotāju skaits samazinājies par 7 proc. Šī tauta iet pretim iznīcībai.

Iedzīvotāju skaita pieaugums — relātīvi pārsniedz Eiropu arī Austrālijā, Jaunzēlandē, Kanadā un īpaši Savienotajās Valstīs. Visstraujākais pieaugums ir Argentīnā — 351 proc., seko Kuba ar 231 proc., Kolumbija ar — 217 proc un Brazīlija ar 191 proc..

Liela pasaules iemītnieku majoritāte radusi mājvietu Āzijā. Pusi no pasaules iedzīvotāju pieauguma dod Āzijas zemes. Vislielākais iedzīvotāju skaits pasaulē ir Ķīnā — 463,5 miljoni, pēc kam otrā vietā seko Indija un Pakistāna ar 420,4 milj.

Nepārtraukta iedzīvotāju skaita pavairošanās prasa ražot arvien lielākos vairumos pārtiku, kā arī izraisa citas problēmas. Meklējot to atrisinājumus, ir pacelta arī doma par dzimstības ierobežošanu. Šajā ziņā visaktīvākā ir Indija.

Pirms 18. gadsimta dzimstību dabiski ierobežoja lielā mirstība. Tad, medicīniskai zinātnei strauji progresējot un nodibinoties sabiedriskai veselības uzraudzības sistēmai, mirstība visai manāmi samazinājās un izraisīja iedzīvotāju skaita jūtamu pieaugumu.

Pētījumi rāda, ka Eiropā dzimstības regulēšanas problēma vēl ilgi nebūs aktuāla. Tur gan vērojama cita parādība: prāva daļa cilvēku dzīvo garāku mūžu, kas arī palīdz uzturēt iedzīvotāju skaita pieaugumu. Citiem vārdiem — Eiropa noveco, un tās problēma ir: kā panākt iedzīvotāju skaita pieaugumu.

Tanī pašā laikā Apvienoto Nāciju Pārtikas un Lauksaimniecības organizācijas eksperts Dr. J. M. Latskijs pieteicis jaunu problēmu, kas prasīt prasa steidzamu atrisinājumu: Ražīgu darbu veikt spējīgo cilvēku skaits pasaulē ir par mazu, lai saražotu pārtiku pašreizējiem iedzīvotājiem. Slimību un vājāk attīstīta organisma dēļ katrs desmitais iedzīvotājs pasaulē nespēj pats sev sagādāt pārtiku. Šai ziņā lielu robu cērt malarija.

Čerčils atbalsta vienoto Eiropu

Uinstons Čerčils sava apciemojuma laikā Kanadā, teica ievērojamu runu, kurā apliecināja, ka Lielbritanija stingri atbalstīšot vienotas Eiropas un Eiropas armijas domu, pašai gan ne vienā ne otrā organizācijā nepiedaloties. „Mēs visi esam nolēmuši turēties kopā, šeit Kanadā, Savienotās Valstīs, Lielbritanijā, Rietumeiropā; visi mēs esam vienoti brīvības aizstāvēšanai ar visu savu spēku un ar šo spēku mēs ceram uzturēt nesalauztu mieru, kas ir mūsu sirds vēlme." Čerčils tālāk uzsvēra:

„Mēs ar Savienotām Valstīm stāvam plecu pie pleca ar Eiropas armiju un tās vācu elementiem: Mēs stāvamZALO virspavēlniecībā un esam gatavi stāsties pretī katrai agresijai."

Ģen. Ridžvejs apspriežas ar Japānas premjēru

Ģen. Ridžveja apspriedē ar Japānas premjēru Jošidu ir pārrunāta japāņu militāro spēku organizēšaan. Tagad oficiāli ziņots, ka premjērs atbalsta plānu, kas paredz divkāršot 75.000 lielo japāņu policijas rezervi. Ridžvejs savukārt solījis daļu smago ieroču un labi iekārtotus apmācības centrus.

Abonentu ievērībai

ABONENTI SAVIENOTĀS VALSTĪS MŪSU LAIKRAKSTU VAR SAŅEMT

AR GAISA PASTU,

piemaksājot $0.95 mēnesī

LAIKRAKSTA ĪPAŠAI PIEGADEI

«SPECIAL DELIVERY»

piemaksa mēnesī ir $1.25

APSŪDZĪBA PRET PADOMJU SAVIENĪBU GENOSIDA LIETĀ

NEPIEDODAMA VIENALDZĪBA PRET STARPTAUTISKU NOZIEGUMU

Vairāk kā 100 Tautas vietnieku nama locekļi — republikāņi parakstījuši vēstuli valsts sekretāram Ečesonam, kurā prasa iesniegt Apvienoto Nāciju pilnsapulcei sūdzību pret Padomju Savienību par genosida lietošanu. Rakstā atgādināts, kā 12 miljonu Amerikas pilsoņu pārstāvji, kas cēlušies no Polijas, Ukrainas, Grieķijas, Uugārijas, Čechoslovakijas, Lietuvas, Latvijas un Igaunijas, mudinājuši spert šādu soli jau p. g. 24. novembrī. „Cik mums zināms, tie nav saņēmuši nekādu atbildi uz šo ierosinājumu," teikts minētā vēstulē.

‚Tālāk vēstulē teikts, ka Amerikas tauta nedrīkst klusēt, kaut gan Apvienotās Nācijas un ASV liecina par atbaidošu vienaldzību pret starptautisku noziegumu, kas formāli nosodīts Apvienoto Nāciju genosida konvencijā 1951. g. 12. janvārī. Tālāk izteikta cerība, ka genosida konvencijas gada diena būtu piemērots laiks, lai celtu sūdzību pret Pad. Savienību.

Viskonsinas deputāts Ch. Kersens, viens no vēstules parakstītājiem, aizrādīja uz „poļu armijas virsnieku noslepkavošanu Katinā; tūkstošiem ukraiņu, kas noslepkavoti Vinnicā; pašreizējām masu deportācijām Ungārijā un uz to, ka Latvijā, Lietuvā un Igaunijā vīri un tēvi piespiedu kārtā tiek aizstāti ar cilvēkiem, kas ievesti no apgabaliem viņpus Urāliem, kā uz piemēriem, ar kuriem varētu pamatot apsūdzību."

(NYT)

Šinī rakstā minēto 24. novembra iesniegumu Ečesonam no latviešu puses parakstījusi Amerikas Latviešu Apvienība.

NOVĒRSTS KOMŪNISTU ATENTĀTS SPĀNIJĀ

Madride. — Spāņu valdības un ASV sūtniecības pārstāvji publicējuši paziņojumu, ka izdevies novērst komūnistu rūpīgi izplānotu atentātu pret Savienoto Valstu vēstnieku Madridē Stentonu Grifisu. Bijis izplānots noslepkavos vēstnieku tad, kad viņš ierastos Valensijā apmeklēt ASV kaŗaflotes vienības, kas pašlaik atrodas Spānijā. Nejauši komūnistu nodomi kļuvuši zināmi ASV vēstniecībai jau kopš pāris nedēļām.

Vēstnieks Grifis tomēr nav atlicis savu ceļojumu uz Valensiju, bet viņa sargāšanai sperti ārkārtēji drošības soļi, kas pārspēj pat Franko apsardzību.

Ap 250 jūdžu gaŗo ceļu starp Madridi un Valensiju apsargāja kājnieku sardze, novietota 100 jardu cits no cita, vienīgi labi pārskatāmās vietās tie atradās ap 0,5 jūdzes attālumā. Motociklistu konvojs brauca pirms un aiz ložu un skrambu drošās vēstnieka mašīnas. Pats vēstnieks kabatā turējis šaušanai sagatavotu pistoli.

Fantastiska nezināšana

Vašingtona. — ASV Tautas pārstāvja nama loceklis Timotejs Šihans (Sheehan), Čikagas republikāņu partijas loceklis, iesniedzis likuma projektu īpašas komisijas radīšanai, kam būtu jāpēta jautājums par Kanadas pieanektēšanu Savienotām Valstīm. Šo aneksiju Šihans domā izdarīt pirkšanas — pārdošanas veidā, līgstot ar Angliju!

Šihans nezina, ka Kanada ir neatkarīga valsts un ka Anglijai pār Kanadu vairs še nav nekādas teikšanas.

Likumdevēja Šihana nezināšana ir fantastiska, un jāpievienojas kāda Kanadas ārlietu ministrijas ierēdņa domām, ka šī nezināšana ir augstākais vai zemākais sasniedzamais punkts šai virzienā.

PAZIŅOJUMI

LNAK Padomes sēdē p. gada 1. dec. par latviešu pārstāvi Antiboļševistisko Nāciju Blokā ievēlēja Informācijas nozares darbinieku J. L. Gobu.

ABN latviešu delegācija pag. gadā vāca ziedojumus Baigā gada izstādes sarīkošanai.

Informācijas nozare kopīgi ar ABN pārstāvi atzīst, ka šādai izstādei vajadzīgi samērā lieli līdzekļi un ka tās relātīvā lietderība neattaisnotu šādus izdevumus, tādēļ nodomāts izstādei ziedoto naudu pārskaitīt Baigā gada propagandas izdevuma atbalstīšanai.

Lūdzam tautiešus un organizācijas pievienoties šādai viņu ziedojumu izlietošanai un par to paziņot ABN pārstāvim L. Gobam, 55 Elmwood Ave, Toronto, līdz š. g. 25. janvārim.

Lai novērstu pārpratumus, pēc 25. janvāra publicēs visu ziedotāju sarakstu, kā arī to, kas savus ziedojumus atprasījuši. Nedēļu pēc šī saraksta publicēšanas izsūtīs atprasītās summas.

ABN pārstāvis L. Goba,
LNAK Informācijas noz.

KONCERTA ATLIKUMS

Koncerts Betlemes baznīcā, Ņujorkā, 6. janvārī devis $755.50 lielu ienākumu, kas nosūtīts archibīskapam T. Grīnbergam uz Vāciju palīdzības sniegšanai trūkumcietējiem.

ŠINĪ NUMURĀ:

* DARBS UN BEZDARBS 2:1
* ATCERES AIZVADĪTĀ GADĀ 3:2
* MED. PALĪDZĪBA KANADĀ 3:5
* AUSTRĀLIEŠI PRET KOMŪNISMU 3:5
* CĒZARS UN KLEOPATRA 4:1
* APKĀRT ZEMES LODEI 4:5
* MASKAVAS SARKANIE ARISTOKRATI 5:1
* ELDORADO 5:5
* PĒC 20 GADIEM 6:1
* TOLSTOJA DVĒSELES CĪŅA 6:5
* NEKROLOGS FR. PLOSTENIEKAM 6:3

LATVIJA

Ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

DARBS UN BEZDARBS

HUGO VĪTOLS

Amerikas Savienotās Valstis patlaban ļoti pūlas, lai apbruņotu sevi un savus draugus pret komūnistisko agresiju. Amerikāņu valdība šai nolūkā 1952. gadā algās vien izdos 18,8 miljardu dolaru, kas ir tikpat, cik visu Sav. Valstu mašīnu un visa metallrūpniecība izmaksā algās kopā. Par to var tikai priecāties, jo tas nozīmē, ka brīvā pasaule kļūst ne vien stiprāka materiāli, bet arī stiprāka iekšēji, jo darba pieaugums šaipus dzelzs aizkaram nozīmē arī labklājības un apmierinātības pieaugumu.

Nodarbinātība 1952. gadā sasniegs augstāko līmeni, kādu Savienotās Valstis savā vēsturē piedzīvojušas — 63 miljoni cilvēku, kas ir par 7 miljoniem vairāk nekā nodarbinātība II Pasaules kara laikā.

Darba roku pieaugums būs sevišķi liels bruņošanās rūpniecībā, kas pa daļai novietojusies attālu no lielajiem centriem, un kas tāpēc arī sajutīs akūtu darba roku trūkumu, jo strādnieki ne labprāt ar savām ģimenēm pārvietojas no lielajiem centriem uz periferiju.

Sakarā ar darba roku pieprasījumu pilsētās, pieaugs darba roku pieprasījums arī uz laukiem.. Domā, ka tā saukto „baltroču" kategorijās pavērsies liels darba pieprasījums, jo daudzi no viņiem pametīs savus rakstāmgaldus kanclejās, lai dotos pie mašīnām, kur darbinieku kara rūpniecībā sagaida daudz lielāka izpelņa. Pat skolotāji un profesori atstās savas klases, lai dotos turp, kur var „taisīt naudu."

Lieli darba roku pieprasījumi būs rūdu raktuvēs un metalla kausētavās. Instrumentu un mašīnu rūpniecība jau tagad nespēj atrast vajadzīgos remešus un speciālisti domā, ka to vajadzēs divi tik, cik viņu patlaban ir.

Tanī pašā laikā Detroitai jāpiedzīvo paradoksālais stāvoklis: Šai lielajā automobiļu rūpniecības centrā, kas tikai nesen nosvinēja savu 250. jubilejas gadu, jau šodien ir 120 tūkst. bezdarbnieku un tuvākā nākotnē viņu skaits pieaugs par 50 tūkst. nevis darba, bet materiālu trūkuma dēļ. Ražoto automobiļu skaits samazināsies, bet līdz ar to pieaugs patērētāju iespējas iepirkties citas preces: drēbes, apavus, mēbeles u. c., kas šo preču ražotājiem atvērs jaunas peļņas iespējas un tāpēc jaunu interesi vairāk ražot.

Domā, ka algas celsies vispirms metalla rūpniecībā. Cenas celsies samērīgi ar algām.

Vēl dažus vārdus par celtniecību, kas tik svarīga lielai tiesai latviešu iecelotāju ASV. 1951. gads te bijis rekorda gads ar 29,9 miljardiem dolaru kopvērtībā. 1952. gadā te būs manāms neliels atslābums ar 28,4 miljardiem, tātad, pazeminājums tikai par 5%.

Privātā celtniecība noslīdēs no 20,8 miljardiem uz 17,5 miljardiem dol. Tirdznieciskās ēkas cels mazāk, rūpnieciskās vairāk nekā 1951. g. Valsts un pašvaldību celtniecību pieaugs no 9 miljardiem uz 10,9 miljardiem dolaru. Līdz ar to zaudējumi privātās celtniecības laukā ar uzviju izlīdzināsies sabiedriskajās celtnēs. Tādas patlaban ir darba izredzes ASV. Bet kā ar tām ir Kanadā?

Kanada, īpaši Kanadas dienvidi piedzīvo jo skarbu bezdarba krizi, sevišķi Toronto. To vissmagāk izjūt jaunatbraucēji. Ko te lai ieteiktu tautiešiem darīt? Vispirms, ikvienam jaunieceļotājam jāgriežas Darba Pārvaldē, vīriešiem 174 Spadina Ave, sievietēm — 200 Bay St., kur iznemama apdrošināšanas grāmatiņa: Seit Bezdarba apdrošināšanas komisijai Unemployment Insurance Commission, jārūpējas par immigrantu, kas nonācis bezizejas stāvoklī .Seit arī attiecīgais atbalsts pieprasāms

Ar deklamācijām un laba vēlējumiem bada brāļa — bezdarba — kaulaino roku neatvairīt, tāpēc sniedzami tikai lietderīgi norādījumi. Viens no šādiem norādījumiem ir, ka Kanadas valdība apņēmusies par bezdarbā nonākušajiem jaunajiem immigrantiem gādāt, tā (Darba Pārvalde) neizsniegs tomēr immigrantiem naudu rokās, bet samaksās par viņu dzīvokli un uzturu dzīvokla saimniekam. Te tomēr jāpiezīmē, ka privātu sponsoru (galvotāju) izsauktajiem ieceļotājiem pēc palīdzības jāgriežoties tieši pie saviem sponsoriem, kas par izsauktajiem atbildīgi gada laikā. Visi tie namsaimnieki vai dzīvokļu saimnieki Toronto, kas vēlētos uzņemt kādu jaunatbraucēju, kuram vēl nav izdevies atrast darbu, lūgti piesūtīt savu adresi mūsu redakcijai, vai to pieteikt tiešā Toronto Darba Pārvaldes ierēdnim Mr. Kopek, tel. EM 3-5931, Local 137.

Ko vēl šai laukā varam darīt? Lūgt visus tautiešus, kas atstāj kādu darbu, pārejot uz citu, neaizcirst durvis aiz sevis, bet atstāt tās vismaz pusvirus kādam citam latvietim, kas labprāt stātos aizgājēja vietā. Mēs saguidām, ka ikviens latvietis bezdarba apsēstā pilsētā vai novadā, savu līdzšinējo darbu atstājot, jau aizlaikus par to pateiks kādam draugam vai pazīstamam, bet ja piemērota aizstājēja viņa paziņās nebūtu, darba veidu un adresi pieteiks mūsu laikraksta redakcijai — lai spētum šīs ziņas publicēt un tādā veidā kaut daļai mūsu tautiešu palīdzēt atrast darbu, kas latvietim ir vienīgais veids ne vien uzturēt sevi un savu ģimeni, bet arī īstenot sevi, celties un celt.

Ziedosim bibliotēkām grāmatas

Tuvojoties Draudzīgā aicinājuma dienai 28. janvārī, LNAK Kultūras un Izglītības nozare aicina Kanadas latv. organizācijas, draudzes un ikvienu tautieti ziedot grāmatas un periodiskus izdevumus, kā arī mācības līdzekļus savas tuvākās skolas, organizācijas un draudzes bibliotēkām.

Stiprinot latviešu cildeno dāvināšanas tikumu, vēlama savstarpējā apdāvināšanās ar grāmatām ģimenes locekļu, draugu un paziņu vidū. Atcerēsimies ar labu grāmatu mūsu tautiešus Vācijas nometnēs, veco ļaužu patversmēs un slimnīcās.

*

Draudzīgā aicinājuma sarīkojuma dienā LNAK atklās un nodos lasītāju rīcībā Centrālo bibliotēku Sv. Andreja baznīcas telpās Toronto.

Kult. un Izglīt. nozare laipni lūdz latviešu apgādus, laikrastu un žurnālu redakcijas, organizācijas un tautiešus ziedot minētai bibliotēkai, kā arī nodaļām Hamiltonā, Londonā, Ont., un Montreālā (pie turienes latviešu b-bām) grāmatas un periodiskus izdevumus. Centrālajai bibliotēkai sūtījumu adresējami pēc adreses: P. O. Box 285, Term. „A", Toronto, Ont.

LNAK Kult. un Izglīt. nozare

KULTŪRAS DIENAS

ALA Kultūras Biroja organizētais kultūras dienu sarīkojums Ņujorkā notiks 9. februārī Sokol Hall telpās. Vakaru ar ievadvārdiem atklās Latvijas sūtnis J. Feldmans, pēc kam Amerikas Latviešu Apvienības centr. valdes pr-js prof. P. Lejiņš nolasīs referātu.

Mākslinieciskos priekšnesumos piedalīsies dziedātāja Ks. Brante, kas atskaņos latviešu komponistu jaundarbus, Lilija Štengele — latvju lirika un Jānis Šāberts nolasīs dažus rakstnieku darbus. Rakstnieku parādē piedalīsies Ņujorkā un tās tuvākajā apkārtnē dzīvojošie rakstnieki: Irma Liepsala, Karola Dāle, Elza Ķezbere, Valda Mora, Rita Liepa, Rita Gāle, Mudīte Austriņa, Edvīns Mednis, T. Zeltiņš, E. Raisters, Vitauts Kalve, Egils Kalme, Henrijs Mors, Nikolajs Kalniņš, Aleksandrs Liepa, Linards Tauns un Gunars Saliņš. Kaut gan savus darbus nolasīs 17 autoru, programma izstrādāta ļoti koncentrēta, tā kā viss sarīkojums nepārsniegs 3 stundas.

Nākošā dienā, 10. februārī, notiks jaunatnes sarīkojums, ko kopīgi rīko Latviešu Jaunatnes pulciņi Ņujorkā, Filadelfijā, Bostonā un citās pilsētās.

LAUMAS KASAKAS AICINĀJUMS

Tautieši un tautietes!

Esmu sagādājusi daudziem tautiešiem galvojumus iebraukšanai Amerikā un esmu visus šos gadus palīdzējusi it visiem, cik vien tas stāvējis manos spēkos.

Izlasot mūsu nacionālā varoņa pulkveža Januma aicinājumu — ziedot invalidu nama iegādei Vācijā, tagad savukārt es griežos pie jums, mīļie tautieši un tautietes, ar sirsnīgu lūgumu — ziedojiet ikviens pēc savām spējām šī nama iegādei! Ziedojiet tiem, kam esam vislielāko pateicību parādā, tiem, kas netaupīja savu veselību, lai mēs mierīgi varētu dzīvot brīvībā un gaidīt to brīdi, kad brīva kļūs arī mūsu mīļotā dzimtene.

Tautieši un tautietes! Palīdzēsim visi kā viens mūsu invalidiem Vācijā!

Visus ziedojumus kvitēs W.L. B. apkārtrakstos un lūgšu publicēt arī latviešu laikrakstos.

Ceru, ka nebūs neviena, kas neatsauksies un neatbalstīs, cik spēdams, šo cildeno nodomu — invalidu nama iegādi Vācijā.

Lauma Kasaka

1952. gada 12. janv.

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

ATSAUKUMS

LPB un ALTS rīkotā Draudzīgā aicinājuma dienas sarīkojumā Bostonā manis godināšanas akts nenotiks. **Paula Jēgere-Freimane**

PILNSAPULCE

TLB gadskārtējā biedru sapulce notiks š. g. 20. janvārī, plkst. 1 pp. 198 Oslera ielā. Ja nebūtu sanācis nepieciešamais kvorums noteiktā laikā, tad sapulce saskaņā ar statūtiem notiks pusstundu vēlāk pie jebkuŗa sanākušo biedru skaita.

Ieeja biedriem, kas samaksājuši biedru naudu par 1951. gadu.

*

TLB sakarā ar nama iesvēti apsveikuši rakstveidā Latviešu Sporta Apvienība, Latviešu YMCAs Klubs un Toronto Latviešu Studentu Kopa.

IZSTĀDE LĪDZ 2. FEBRUĀRIM

Ņujorkas latviešu gleznotāju darbu izstāde Latviešu draudzes namā, 564 Second St., Brooklyn 15, turpināsies līdz 2. februārim. Izstāde ir labi apmeklēta, daudzi tautieši pat ieradušies no citām pilsētām. Visiem, kas to vēl nav redzējuši, ieteicams izmantot atlikušo laiku.

AICINĀJUMS LAVIESU JAUNATNEI

Visus, kas ir piedalījušies kādā teātŗa izrādē, deklamējuši vai kam būtu interese par teātri un vēlēšanās pārbaudīt savas spējas, vai arī piedalīties draudzīgās pārrunās, Čikagas Latviešu Teātris lūdz ierasties sestdien, 26. janvārī, plkst. 6 vakarā, 800 So. Halsted St., Hull House pie režisora Anša Tipāna.

Ar Jaunsudrabiņa komēdiju Jo pliks, jo traks viesosies Milvokijas biedr. teātŗa ansamblis Čikagas Latviešu Teātrī svētdien, 20. janvārī, pl. 6 vakarā, 800 So. Halsted St. Hull House, Biļetes $1.50 un $1.25 dabūjamas stundu pirms sākuma kasē un pasūtināmas pie administrātora Otto Krolla no plkst. 7—9 vak. pa tel. MO 6-5399, Čikagā. Vietas numurētas. Čikagas latv. teātris savukārt viesosies Milvokijā ar komēdiju Čiko sestdien, 22. martā.

ATLIKTS PRIEKŠLASĪJUMS

Toronto Latviešu YMCA's klubā, College ielā 40. 7. ist., svētdien, 20. janv., plkst. 6,30 vakarā izglītības valdes referenta priekšlasījums „Ziemeļamerikas kontinenta mūzika". Paskaidrojumus sniegs arī latviešu valodā.

Visus laipni ielūdz

YMCA's Valde

Streikam turpinoties, referāts notiks kādā citā vēlākā laikā, par ko ziņos.

HAMILTONAS SPORTISTIEM

Hamiltonas sportistu un sporta interesentu sanāksme notiks svētdien 20. janv., plkst. 14, 243 King St., W., pie Ansona.

ATLIKTA IZRĀDE

DV Hamiltonas nodaļas iecerētā teātŗa izrāde — V. Richtera „Trakie" — š. g. 19. janvārī neparedzētu apstākļu dēļ nenotiks.

Aicinājums grāmatu, daiļamatniecības izstrādājumu tirgotājiem un organizācij u vadītājiem

Vācijas neredzīgie, invalīdi, tbc un citi pārskolojušies daiļamatnieki strādā. Gandrīz lielākā daļa latvisko pieminu lietiņu, ko mēs paņemam līdz ir kāda šā meistara darbs. Pašreiz viņu darbiem nav tirgus, jo lielākā daļa Vācijā palicēju ir bez līdzekļiem.

Mēs varētu palīdzēt viņiem tirgu rast še. Lai sāktu še tālāko izkārtojumu būtu nepieciešami zināt, cik ieinteresēta ir sabiedrība šajā pasākumā. Daugavas Vanagu Pārstāvības Birojs uzņemas starpnieka pienākumus — savest ražotāju un tirgotāju kopā.

Šajā sakarā lūdzam latviešu grāmatu, daiļamatniecības izstrādājumu tirgotājus un lielāko latviešu centru organizāciju vadītājus apsvērt šo iespēju un par to ziņot DV Pārstāvībai ASV, lai varētu uzņemt ar ražotājiem kontaktu.

Ja noņēmēju interese būs pietiekami liela, izdosies atrisināt muitas noteikumus, tad lūgsim DV vadību Vācijā sūtāmiem darbiem iecelt izvērtēšanas komisiju, lai Savienotās Valstis sasniegtu tiešām vērtīgi darbi. Ar tiem tad varētu rast ne vien mūsu, bet arī amerikāņu noņēmējus.

DV Pārstāvība ASV,
31-43 Steinway St., L.I.
City 3, N.Y.

ZIŅAS NO EIROPAS

LNPL PREZIDIJA DARBA SĒDE

Latviešu Nacionālās Padomes Lielbritanijā prezidijs pulcējās kārtējā darba sēdē 3. janvārī. Prezidija priekšsēdis A. Abakuks nolasīja ienākušos jaungada apsveikumus. Padomei sveicienus piesūtījuši sūtnis K. Zariņš, sūtnis O. Grosvalds, prof. A. Spekke, Amerikas latviešu apvienība, Beļģijas latviešu nacionālā komiteja, DVF, LBL, Katoļu biedrība Lielbritanijā u. c.

LNPL politiskās komisijas sēdē 2. janvārī pārrunājusi jautājumu par politiskajām partijām un to darbības iespējām trimdā. Pieņemta rezolūcija: Attaisnojums politisko partiju darbībai trimdā būtu jaunatnes audzināšana valsts dzīves izpratnei un sagatavošana valsts darbam. Ja partijas grib iesaistīties trimdas sabiedriskajā darbā, tad tām tas darāms uz tiem pašiem principiem, uz kādiem organizētas atsevišķo zemju vai kontinentu pārstāvības.

Nolēma aicināt latviešu organizācijas un latviešu centrus ar priekšlasījumiem un piemērotiem sarīkojumiem atzīmēt Latvijas brīvvalsts de iure atzīšanas dienu 26. janvārī.

Administrātīvās un financu nozares vadītājs ierosināja jautājumu par sabiedrisko maksājumu saskaņošanu. Pārrunās konstatēja, ka ne vairāk par pusi no Britanijā dzīvojošiem tautiešiem aktīvi iesaistījušies organizāciju darbā un kārto savus maksājumus. Nolēma sasaukt organizāciju pārstāvju apspriedi šā jautājuma iztirzāšanai.

Konstatēja, ka Latviešu kapu komitejā izraudzīti šādi pārstāvji: LNPL — aprūpes nozares vadītājs K. Strazdiņš, Latv. ev. lut. baznīcas pārvaldes Lielbritanijā — prāv. E. Bergs, katoļu konfesijas — prāv. J. Savickis, Baptistu apvienības — E. Pūliņš, DVF — Z. Bukovskis, LBL — L. Reiters, Latviešu katoļu biedrības Lielbritanijā — E. Mežale.

Akceptēja kultūras nozares vadītāja priekšlikumu piešķirt £25 lielu pabalstu Alsageras skolai. Šī ir vienīgā latviešu skola šai zemē, kur māca tautskolas priekšmetus. Nolēma atbalstīt žurnālu Ceļa Zīmes un uzdeva nosakidrot iespējas to abonēt visām latviešu bibliotēkām Lielbritanijā.

LATVIEŠU DRAUGIEM

Populārā Hamiltonas radio stacijas runātāja, kas bieži aizstāvējusi latviešu lietu Edite Haiderc (Hyder) mums piesūtījusi šādus patelicības vārdus:

Maniem latviešu draugiem visā pasaulē: Lai man atļauts jums visiem pateikties par daudzajām man atsūtītām apsveikuma kartītēm Ziemsvētkos un Jaunajā gadā. Jūsu laipnība ir tuva manai sirdij. Es jums visiem vēlu Dieva svētību un laimīgu Jauno gadu!

Edith Hyder,
CHML, Hamilton, Ont.

Vēstules

PROFESIONĀLISMS NAV SPORTA NEZVĒRS

Pēdējā laikā, sevišķi pēc skandalozajiem notikumiem ar ASV basketbolistiem, gan cittautu, gan latviešu prese vērsusies ar ārkārtīgi asiem uzbrukumiem pret profesionālo sportu un sportistiem.

Tāpēc pienācis pēdējais laiks, lai attaisnotu šos daudzkārt nepamatotus uzbrukumus.

Pirmkārt, sporta draugi un cienītāji pārmet, ka profesionālisms ļoti bieži sagandējot sporta mērķus un ideālus, padarot to nepopulāru plašākās tautas masās. Runājot par sporta mērķi, jāsaka, ka galvenais no tiem ir uzturēt cilvēka veselību iespējami ilgāk neiedragātu. Un ja mēs esam sākuši runāt par fiziskā stāvokļa uzturēšanu pēc iespējas ilgāk tā augstākā pakāpē, tad jākonstatē, ka nevis amatieri, bet gan profesionāļi ir tie, kas gandrīz katrā sporta nozarē to izveidojuši līdz tagadējai pilnībai, līdz ar to samazinot nelaimes gadījumu skaitu visās sporta nozarēs.

Tālāk, ja mēs pieminam sporta ideālus, tad nevis profesionāļi, bet gan amatieri, laudamies sevi uzpirkt un kukuļot, tādējādi grozot rezultātus un sasniegumus, ir tie, kas ļāvuši tiem noslīdēt tik zemu, ka daudzi jaunieši nelabprāt vēlas saistīt savu vārdu ar vārdu sports.

Kā jau šī raksta sākumā pieminēju, visus šos skandālus radījuši paši slavenie amatieru sportisti. Visiem sporta cienītājiem būs pazīstami tādi vārdi kā Pāvo Nurmi, Gundars Hegs vai Arne Andersons, kādreiz tik slavenie skandināvu vidējo distanču skrējēji.

Nevienam nepārmet, ka viņš kļuvis profesionāls sportists un līdz ar to par saviem sasniegumiem un uzvarām saņem zināmu atlīdzību naudā, bet gan par kukuļu un dažādu naudas balvu (stipendiju) slepenu saņemšanu. Visa šī kukuļošanas un stipendiju sistēma nav nedz profesionāļu izgudrojums, nedz arī radusies profesionāļu ietekmē, kā to apgalvo daudzi „lietpratēji". Neviens cilvēks nav piekukuļojams, ja viņš pats nevēlas tikt piekukuļots, un tāpēc mēs nevaram atsaukties uz profesionāļu ietekmi. Kā piemēru es minēšu kādreiz tik slaveno Vācijas meistaru un olimpisko spēļu uzvarētāju bokseri K. Ziglarski. Viņam ir piedāvātas par pāriešanu profesionālos tādas summas, kādas tagadējie profesionāļi nenopelna pat gada laikā, bet viņš visu savu karjēras laiku palicis uzticīgs amatierismam.

Ja visi amatieri būtu sekojuši viņa piemēram, tad mums tagad nebūtu jāmeklē grēkāži profesionāļu, treneŗu un menedžeŗu rindās. **K. Hāris.**

EIROPAS KUSTĪBAS KOMISIJA

Eiropas Kustības Vidus un Austrumeiropas komisija rīko ceturtdien, 24. janvārī, plkst. 20, Londonas Karaliskajā Alberta aulā sanāksmi, kas iztirzās apspiesto tautu problēmas un pieņems rezolūcijas. Sanāksmes vadītājs L. S. Emerijs. Runātāji bij. franču premjērs Reno, bij. beļģu premj. Spāks, E. Bedingtons Bērness, parlamenta loceklis Būsbijs, Čerčila dēls Randolfs Čerčils, trimdas, politiķi ungārs Varga un poļu grāfs Ratčinskis.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Bostonas un apkārtnes latviešu Trimdas draudze vienojusies ar Emanuēļa baznīcas padomi par baznīcas telpu lietošanu 1952. gadā. Latviešu draudzes dievkalpojumi paredzēti katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 4 p.p. Katra mēneša 2. svētdienā bērnu dievkalpojums un bērnu pēcpusdiena, pl. 4 p.p. Bet pārējās mēneša svētdienās īpaši sarīkojumi kā draudzes vakari, referāti u. c.

*

Charlotte, N.C. Latviešu Nacionālās Kopas rīkoto veco latviešu strēlnieku piemiņas vakaru, š. g. 5. janvārī, plkst. 7 ievadīja ar svinīgu dievkalpojumu Sv. Marka ev.-lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīja māc. V. Liventāls, un tanī piedalījās māc. T. Alksnis un stud. theol. G. Alksnis. Pēc dievkalpojuma Kopas priekšnieks lic. theol. V. Liventāls ar īsu uzrunu atklāja piemiņas aktu baznīcas zālē. Plašā un saistīgā referātā vecais strēlnieks J. Ezargailis attēloja strēlnieku dzīves epizodes un ciņas Ložmetēju kalnā. Pēc referāta mūzikālus priekšnesumus sniedza pianiste Dz. Reimane un Virzas Nakts parādi nodeklamēja A. Ankurs.

*

Vašingtonas Latviešu Biedrības kārtējā janvāŗa mēneša sanāksmē 8. janvārī sūtnis J. Feldmans nolasīja faktiem bagātu, rūpīgi izstrādātu referātu par nelaiķi sūtni Dr. A. Bīlmani.

Bija arī savāktas vienkopus un izstādītas sanāksmes dalībnieku apskatei Dr. A. Bīlmaņa sarakstītās grāmatas un brošūras, bet sienu rotāja vairākas viņa gleznas. Daži tikai šinī vakarā pirmoreiz dabūja zināt, ka apdāvinātais diplomāts, valsts un sabiedriskais darbinieks, publicists un žurnālists vaļas brīžos nodevies arī gleznieicībai.

Sanāksme bija labi apmeklēta. Apmeklētāju pulkā bija arī biedrības goda biedre Bīlmaņa kundze, ALAs prezidents prof. P. Lejiņš jun., skatuves māksliniece Līlija Štengele, operdziedātājs Emīls Mauriņš, prof. P. Lejiņš sen., Latvijas sūtniecības 1. sekretārs A. Dinbergs, Vašingtonā savā speciālitātē jau izcilu stāvokli ieguvušais inž. A. Jagars sen., māc. A. Veinbergs.... magistrants M. Šlesers un vairāki citi mūsu kultūras un sabiedriskās dzīves darbinieki.

*

Vašingtonas Latviešu Biedrības ārkārtējā pilnsapulce notiks 5. februārī Confederate Memorial Hall telpās, 1322 Vermont Ave, N.W. Sākums plkst. 8 vakarā. Darbu kārtībā: prof. P. Lejiņa, jun., ziņojums par ALAs darbību, biedrības pārstāvju vēlēšanas ALAs kongresam š. g. martā Vašingtonā, biedrības Pašpalīdzības Fonda jautājuma apspriešana un dažādi jautājumi.

VECO STRĒLNIEKU PIEMIŅAS VAKARS KALAMAZŪ, MICH.

Mūsu trimdas saimei ir kļuvis par jauku tradiciju atcerēties dienas un notikumus, kas saistās ar mūsu tautas likteni, ar tās ciešanām un bēdām, vai priekiem un augšupeju. Viena tāda nozīmīga diena ir 5. janvāris (23. dec. pēc v. sk.), kad latviešu strēlnieki pārrāva vācu nocietinātās pozicijas Tīreļpurvā pie Ložmetēju kalna un pavēra durvis Kurzemes atbrīvošanai. Šis lielais militārais sasniegums dziļi atbalsojās visā civilizētajā pasaulē un šie panākumi pašos latviešos cēla nacionālās vērtības apziņu. Latviešu vārds, ko savos rakstos bija minējuši tikai senvalodu pētnieki un vēsturnieki, kļuva pazīstams Rietumu pasaulē. Latvieši sāka apzināties sevi par nāciju, kuŗas atbrīvošanās rītausma nav vairs tālu...

Atceres vakara sarīkošanu bija uzņēmies Sv. Jāņa Ev.-Lut. latviešu draudzes Mičigenā Palīdzības Fonds, ar tās vadītājiem: doc. Kārli Kaņepu, Robertu Ozolu, Emīliju Jansoni u. c., rūpējoties par vakara programmu.

Vakaru ievadīja mācītāja J. Turka svētruna, saucot atmiņā tās dienas, kad Ziemassvētku naktī latvju viri un dēli gāja upurēt sevi savas tautas brīvībai...

Par Latviešu strēlnieku ciņu nozīmi referēja Ernests Brože, izmantojot J. Goldmaņa piesūtītos materiālus, jo pats strēlnieku tēvs bija kavēts apsolīto referātu nolasīt. Referents aicināja visus klātesošos ticēt pašiem sev, savas tautas augšupejai un neizlaist no acīm to brīvības zvaigzni, kas pirmo reizi iemirdzējās pie Latvijas debesīm Ziemassvētku naktī, ejot tās dēliem ciņā par tautu un tās brīvību.

Rakstnieks Jānis Veselis nolasīja savu teiksmu „Dvēseļu lasītāji", ko klātesošie uzņēma ar lielu atsaucību, veltījot autoram ilgus aplausus. Liesma Krautmane izjusti nodeklamēja Ed. Virzas — Nakts parādi, izpelnoties atzinību.

Koncerta)daļā, prof. Adolfa Ybeles pavadījumā, dziedāja E. Reinvalde un P. Lielzuika. Klausītāji māksliniekiem pateicās ar aplausiem un ziedieni.

Vakaru ar savu ierašanos bija pagodinājuši Kalamazū un tās apkārtnē dzīvojošie vecie strēlnieki.

Piezīmējams, ka rakstnieks Jānis Veselis un komponists prof. Adolfs Ābele abi ir vecie strēlnieki.

Vakaram sekoja kopīgs azaids. Vakars norisēja lielā sirsnībā un saskaņā. Bija arī ciemiņi no attālākām pilsētām. Ro.

DAUGAVAS VANAGI

ASV

AIZRĀDIJUMS

Visa, Ņujorkas Daugavas Vanagu Apvienībai adresētā korespondence, biedru maksājumi, biedru ziedojumi tautiešu aprūpei, kā arī biedru vienas stundas algas ziedojumi adresējami DV Apvienības darbvedim Arnoldam Bērziņam 1109 Hancock St., Brooklyn 21, N Y., tel. GLenmore 3-2063.

Turpat iegūstama arī informāci ja Apvienības darbības jautājumos

DV Apv. Ņujorkā

STRĒLNIEKU PIEMIŅAS SARĪKOJUMS BOSTONĀ

Š. g. 5. janv. Bostonas DV sarīkoja piemiņas jundu veco strēlnieku Ziemassvētku kauju atcerei. Vakaru atklāja DV nodaļas pr-ks V. Antiņš, kam sekoja prāvesta Kr. Valtera vadīts garīgs akts. Par Ziemassvētku kaujām un veciem latviešu strēlniekiem, kā varonības apliecinātājiem, referēja vēsturnieks K. Skapars.Aktieris R. Birzgalis deklamēja, pianists J. Ansbergs veica mūzikālo daļu. Svinīgā jundā klāt bija vairāki vecie strēlnieki, starp tiem strēlnieku grāmatu autors, red. J. Porietis un LKOK E. Ūdris, kas pēc 1 1/2 gadu ārstēšanās sanatorijā, bija atkal pirmoreizi Bostonas latviešu sarīkojumā.

Osv. Akmentiņš

KANADĀ

PILNSAPULCE

Š. g. 13. janvārī notika Daugavas Vanagu Londonas (Ont.) nodaļas pilnsapulce.

Valdes priekšsēdis A. Liepiņš nolasīja pārskatu par DV Londonas nodaļas darbību pag. gadā.

Pārskatam sekoja revīzijas komisijas ziņojums. Revīzijas komisija atzina valdes darbību par sekmīgu.

Pārvēlot valdi, ievēlēja līdzšinējās valdes locekļus: A. Liepiņu. A. Beitānu, V. Miķelsonu un T. Bērziņu, bet no jauna — R. Neilandu, V. Dauguli un J. Kalniņu.

Revīzijas komisijā ievēlēja: A. Bangu, A. Dreimani un T. Zandersonu. Par pārstāvi delegātu sanāksmei Toronto izraudzīja V. Miķelsonu.

Sapulce nolemj aprūpei paredzētos līdzekļus virzīt caur DV Centrālo valdi, paturot DV Londonas nodaļai tiesības sūtīt atsevišķos gadījumos sainīšus tieši, ziņojot par to Centrālai valdei, lai viena un tā pati persona nesaņemtu pabalstu parallēli no vairākām vietām.

Sekojot aicinājumam laikrakstā „Latvija Amerikā", sapulce nolemj nosūtīt invalidam Valdemāram Plēsumam ar ģimeni ceļa naudai $30; lielāko daļu no šīs summas saziedoja sapulces dalībnieki, pārējo summu papildinot no nodaļas līdzekļiem.

Lai audzinātu jaunatni latviskai pašdarbībai un dzimtenes mīlestībā, nolemj pie DV nodaļas dibināt mazpulku, kuŗa vadību lūdz uzņemties bij. mazpulku inspektoru Latvijā T. Zandersonu.

Sapulce bija labi apmeklēta un izrādīja dzīvu interesi par apspriežamiem jautājumiem. **La.**

EIROPĀ

STRĒLNIEKU VAKARS

DVF Londonas nodaļas rīkotais latviešu strēlnieku atceres vakars 5. janvārī bija pulcējis kuplu klausītāju skaitu. LKOK plkv. K. Strazdiņš nolasīja 2. latviešu strēlnieku brigādes toreizējā komandiera ģen. A. Auzāna atcerējumu par Ziemsvētku kaujām pie Ložmetēju kalna un Tīreļpurvā, paskaidrodams to pie kauju shēmas. Vakara turpinājumā rež. J. Zariņš pirmo reizi Londonā uzstādamies plašākas publikas priekšā, nolasīja vairākus Virzas, Akurātera un Aigara strēlniekiem un latviešu karaviram veltītus dzejoļus.

Noslēgumā plkv. Strazdiņš ziņoja, ka baigajā gadā nomocītā strēlnieku ģen. Gopera atcerātne dzīvo grūtos apstākļos Zviedrijā un ierosināja ziedojumu vākšanu, lai do tu tai iespēju izceļot pie dēla uz Austrāliju.

(Nobeigums 8. lpp.)

LONDONAS AVĪZE

Mēs, kuŗu liktenis vienmēr tik sāpīgi skāruši vēstures lielie viesuļi, esam paraduši domāt, ka lielām valstīm ir rūpīgi un tāli izplānota ārpolitika. Pagātne un, diemžēl, arī vēl tagadne rāda pretējo. Savienotās Valstis pēc Pirmā Pasaules kaŗa atteicās no jebkuŗas iejaukšanās citu valstu ārpolitikā, ieslēgdamās savā kontinentā un deklarēdamas izolēšanos no ārpasaules. Šī nostāja otrā kaŗa laikā gan pārspēta, taču tas nenozīmē, ka līdz ar to jau pati no sevis būtu piedzimusi pozitīva un visus akūtos pasaules jautājumus aptvērēja amerikāņu ārpolitika. Pēc otrā kaŗa tā mainījusies no gadījuma uz gadījumu, būdama atkarīga no prezidenta vēlēšanām, no valsts sekretāru ieskatiem, no dažādiem aizspriedumiem.

Neko labāk pēdējos gadu desmitos šai ziņā nav veicies arī Britanijai, kaut arī tā var balstīties uz ilgām tradicijām un atsaukties uz slaveniem vārdiem. Britu rakstuŗam ir sveša teorētizēšana un iepriekšēja plānošana. Salu cilvēks grib paprieks redzēt un tad rīkoties, viņš grib taustīties no notikuma uz notikumu, it kā viņu pie tā būtu pieradinājusi salu migla, kas neatļauj pārredzēt tālākus ceļa pagriezienus. Tāpēc arī briti ir kļuvuši par pieredzes zinātņu un par empīrisma filozofijas nodibinātājiem, un ārpolitikā viņu princips jau kopš seniem laikiem bijis — „Wait and see" — Nogaidīt un noskatīties. Mierīgos laikos šāda piesardzība un savas rīcības izlemšana atkarā no katrreizējiem apstākļiem devusi britiem priekšrocības. Bet tādā notikumu virpulī, kāds sācies kopš trīsdesmitajiem gadiem, ar nogaidīšanu un noskatīšanos zaudē iniciātīvu un saņem sāpīgus sitienus, kuŗus iespējams jau laikus paredzēt un atvairīt.

Patlaban ir bijusi izdevība abu lielu valstu ārpolitiku pārbaudīt un pārvērtēt, un ja būtu iespējams, ko mācīties no pagātnes, tad nospraust to stingrākās līnijās un ilgākam laikam uz priekšu. Tas bija viens no galvenajiem Čerčila nolūkiem viņa Vašingtonas apmeklējuma laikā.

LAIKŠ

Savienoto Valstu emigrācijas un naturālizācijas pārvalde Vašingtonā pēdējos 6 gados izraidījusi 101.177 nevēlamus iecelotājus.

Šejienes likumi piešķir naturālizācijas un emigrācijas pārvaldei plašas tiesības nevēlamu personu deportācijā. Teorētiski deportācijas lēmumi pārsūdzami vispārējā tiesāšanās kārtībā, bet praktiski izraidīšanas lēmuma atcelšanu panāk ļoti reti. Parastais izraidīšanas iemesls ir jaunieceļotāju kaitīgā un pretlikumīgā izturēšanās. Konkrēti šinī jēdzienā ietilpst piederība pie komūnistiskām organizācijām, pastāvošās iekārtas nerespektēšana un sagatavošanās tās gāšanai. Tāpat spekulācija, krāpšana, prostitūcija, tirdzniecība ar narkotiskām vielām vai arī to lietošana. Ja ārsts ieteic, deportē arī garīgi slimos, kas šeit sasirguši pirmo piecu gadu laikā. Var deportēt arī kuŗu katru emigrantu ar pilnīgi nevainojamu uzvešanos, ja ieceļošanas vīza iegūta nelegālā ceļā, vai uz nepatiesu vai nepareizu datu pamata. Vēl nesen izraidīja atpakaļ uz Hongkongu 100 ķīniešu, kas savas vīzas bija ieguvuši, piekukuļojot amerikāņu konsulu Džonu Viljamsu. (Tagad apcietināts).

Izraidīšanas departamenta vadītājs Vilards Kellijs izsakās, ka viņam visnepatīkamāk, ja lēmums liek izraidīt ar tuberkulozi slimojošos DP, kas iebraukuši šeit „ar pirktiem rentgena uzņēmumiem". Konstatēti vairāki gadījumi, kad tuberkulozes slimnieki Eiropā par naudu ieguvuši veselu cilvēku plaušu uzņēmumus un tā tikuši cauri medicīniskām pārbaudēm. Slimībai atkārtojoties Amerikā, izdarītie jaunie uzņēmumi atklājuši viltojumu, un līdz ar to lieta nonākusi emigrācijas pārvaldē un sekojis lēmums par izraidīšanu. Kā saka pats Kellijs, dažas personas jau šeit iedzīvojušās un pierādījušas savu lojālitāti

Pati deportācijas procedūra nav nemaz tik vienkārša. Saskaņā ar satversmi, ikviens, kas atrodas Sav. Valstu territorijā, neatkarīgi no tā, vai nokļuvis še legāli vai nelegāli, bauda visas pilsoniskās brīvības, kas paredzētas satversmē. Starp citu tas nozīmē, ka bez tiesas procedūras nevar nevienu izraidīt. Kopā ar pārsūdzībām un apelācijām tas nereti ilgst divus gadus un bieži vien šinī laikā deportējamie strādā un krāj naudu.

Osvalds Akmentiņš

ATCERES AIZVADĪTĀ GADĀ

Latviešu rakstnieku un preses darbinieku gaitas

Aizvadītais gads latviešu kultūras darbinieku saimei nav bijis vieglais, tas saistās joprojām visos kontinentos ar smagu piepūli materiālās dzīves nostiprināšanā. Īpaši smaga šī cīņa ir literātiem, kas parasti pēc savas ievirzes nav praktiski noskaņoti. Viņu entuziasmam, patriotiskai jūsmai un ticībai varam pateikties, ka mūsu prese nav mirusi, bet ka tā sprēgā gaišos ugunskuros, un jātic ka tai reiz būs laime ziņot: varēsim braukt atpakaļ uz Latviju!

Šoreiz centīsimies atzīmēt mūsu ievērojamāko rakstnieku un žurnālistu atceres pagājušajā gadā.

Redaktors Jānis Porietis 20. februārī atskatījās uz 65 mūža gadiem. Ar viņa vārdu saistās latviešu strēlnieku un Latvijas neatkarības laika prese. Leģendāro strēlnieku piemiņai viņš veltījis vairākas grāmatas, bet avīznieka darbu aizvadījis Jaunāko Ziņu un Brīvās Zemes redakcijās. Porietis ilgus gadus vadījis Latvju Rakstnieku un Žurnālistu Arodbiedrību, būdams tās priekšnieks, tagad izpelnījies avīznieka seniora godu. P. dzīvo Bostonā, maizi pelna slimnīcu kalpotāja darbā, kas viņa gados nav vairs viegli. Noorganizējis Latvju mākslas aģentūru, kas rīko latviešu mākslinieku koncertus, iekārtojis grāmatu veikalu Darbojas par kasieri LPB, ASV kopas pagaidu valdē un sekretāri LLV Bostonas nodaļā, Penkluba pārstāvis. Preses senioru viņa jubilejā ar īpašu rakstu sveica Latviešu Preses Biedrība.

Valdemārs Dambergs 23. maijā nosvinēja 65 g. mūža atceri. Viņš ir viens no mūsu vecākās paaudzes ievērojamākiem rakstniekiem, savos darbos formu izkopis līdz lielai virtuozitātei.Dzīvodams trimdā, Dānijā, sarakstījis romānu Visvalda Tula jaunība, kā arī apceres grāmatas: Zaļais rakstniecības koks un Teātrālais un reālistiskais teātris (vācu valodā). V. Dambergs Dānijā darbojas par skolotāju latviešu pamatskolā un piedalās nometnes kultūrālos pasākumos. Cerēsim, ka rakstniekam izdosies iecelot ASV.

Irma Brača 27. aprīlī pārkāpa 65. gadu slieksni. Rakstniece savā laikā bija populāra ar savām lugām: Velni, Leļļu teātris, Dzīves ziņa u. c. Viņas lugas un raksti par audzināšanas jautājumiem latviešu sabiedrībā radīja dzīvas pārrunas. Trimdā uzrakstījusi dažus dzejoļus brīvā pantā un strādājusi gar dramatiskiem darbiem. Tagad rakstniece dzīvo Hanoverā, Vācijā. Viņas dēls Jūlijs Bračs ir pazīstamais vēsturnieks un LLV priekšnieks.

Paula Jēgere-Freimane 20. decembrī arī atskatījās uz 65 gadiem Viņa pazīstama teātŗa kritiķe, sarakstījusi grāmatas par mūsu teātŗa mākslu un rakstniecību, no kuŗām ievērojamākās ir Dace Akmentiņa un Siluetes. Annas Brigaderes piemiņas fonda priekšniece J.-Fr. cenšas īstenot dzejnieces vēlējumus arī trimdā, tagad dzīvo Amerikā Konektikā. Viņas dēls ir jaunais literāts Dzintars Freimanis. Jēgere-Freimane ir ALA kultūras daļas vadītāja.

Fricis Freidenfelds 12. oktobrī arī pievienojās 65 gadu jubilāru saimei. Viņš ir īpatnējākais no „65" gadniekiem, jo savu mūžu aizvadījis svešumā, Amerikā. Latviešu literātūrai un kultūrai viņš sekojis raudzīdamies no tālās okeana malas. Bostonā mācījies pēc amerikāņu dzejas paraugiem Latviešu kolonijā ir bijis visus 40 gadus neatsveŗams kultūras darbinieks. F. darbība izpaudusies dzejā, prozā un publicistikā. Viņa raksti publicēti latviešu izdevumos ASV un Argentinā. F. raksta jaunā ortografijā ar tīru, asu stilu, kas veclatviešiem neparasts. Maizi pelna ērģeļu fabrikā. Fr. ir pirmais Amerikas veclatvietis — LPB biedrs, LPB viņu apbalvoja ar Nameja gredzenu.

Pauls Ašmanis, kādreizējais laikraksta Latvis izdevējs un mēneša raksta Burtnieks redaktors un avīznieks 5. maijā atskatījās uz 70 mūža gadiem. Rīgā viņš bija namsaimnieks un banku darbinieks. A. tagad dzīvo Fareles veco ļaužu nometnē.

Prof. Pauls Jurēvičs, filozofs, bij. Latviešu Preses Beidrības prks Vācijā, 19. novembrī atskatījās uz 60 mūža gadiem. J. izceļojis uz Austrāliju, kur darbojas par valodu skolotāju. Raksta laikrakstā Latvija.

Kārlis Dziļleja, bij. Latviešu Preses Biedrības priekšnieks Vācijā 13. decembrī nosvinēja 60 gadu atceri. Dz. līdz izceļošanai uz Zviedriju dzīvoja Blombergas nometnē. Bija turienes ģimnazijas direktors, pārstrādāja savu Poetiku, rakstīja daiļdarbus.

Jānis Kārkliņš, bij. Jaunāko Ziņu redaktors un rakstnieks, 6. janvārī pārkāpa 60. gadu slieksni. K. devis dzejas, ceļojumu aprakstus, bijis ilggadīgs teātŗa kritiķis.

Jānis Veselis 1. aprīlī atskatījās uz 30 darba gadiem latviešu literātūrā. Veselis ir viens no latviskākiem rakstniekiem ar spēcīgu talantu, kas izpaužas vitālisma cildināšanā. Trimdā smagi pārdzīvodams tautas traģiskos brīžus, rakstnieks no reālistiskas tēlošanas atiet, jaunus ceļus un izteiksmes līdzekļus meklēdams, kas īpaši vērojams Latvju teiksmās un trimdas dzejoļos. Veselis Vācijā dzīvoja Oldenburgas nometnē un rediģēja rakstnieka Mintauta Eglīša izdoto mēnešrakstu Varavīksna, publicēja dzejoļu krājumu Staru būda un Latviešu literātūras vēsturi. Darbojās par skolotāju Oldenburgas latviešu ģimnazijā. Tagad dzīvo Kalamazū, ASV.

Hugo Krūmiņš 5. janvārī pārkāpa 50 mūža gada slieksni. Gaviļnieks tos sagaidīja Mičigānā, bet tagad dzīvo Klīvlendā, ASV. Reiz Latvijā H. Krūmiņa lugas pieredzēja lielu izrāžu skaitu, īpaši uz provinces skatuvēm. Vācijā strādāja par skolotāju Flensburgas nometnē. Bija LPB valdē loceklis un goda tiesnesis.

Trīs redzami vidējās paaudzes autori: Anšlavs Eglītis, Olģerts Liepiņš un Valdemārs Kārkliņš sasnieguši 45 gadu robežu.

Olģerts Liepiņš, LPB pagaidu valdes pr-ks Amerikā, to pārkāpa 12. aprīlī Bostonā. Vācijā, dzīvodams Lībekā, sarakstīja vairākus noveļu un stāstu grāmatas, nesen iznāca viņa pirmais romāns Vēlā liesma.

Liepiņš daudz laika ziedo LPB izveidošanai globālā mērogā. Viņš arī LLV nodaļu vicepr-ks. O. Liepiņš dzīvo Bostonā.

Anšlavs Eglītis pašreiz ir tautā visvairāk lasītais autors. Rakstnieks savu karjēru sāka kā gleznotājs, bet pēdējos 15 gadus darbojas vienīgi literātūrā. Vācijā rakstnieks trimdu aizvadīja franču joslā, kādā mazpilsētiņā. Pēc gūtiem novērojumiem sarakstīta grāmata švābu kapričo. Viņa darbus lietuviski tulko Em. Skujenieks. A. Eglītis apmeties uz dzīvi Oregonā, Salemas pilsētā. Ir iegādājies pats savu auto, ar ko brauc uz rakstnieku dienām savā un kaimiņprovincē. Kopā ar V Kārkliņu noorganizējis grāmatu apgādu Rīga. Eglītis savus 45 gadus klusībā atzīmēja 14. oktobrī

Valdemārs Kārkliņš, dažas dienas vēlāk, 17. oktobrī, tāpat uzkāpa 45 gadu pakāpienu. Kārkliņš Latvijā bija pazīstams Vakareiropas literātūras latviskotājs. Trimdā uzplauka Kārkliņa daiļradīšanas talants novelēs un romānos. Daudz pārrunu modinājis V. Kārkliņa romāns Vientulības kalns. K. dzīvo Oregonā Salemā. Strādā par sanitāru. Pieteicis jaunas grāmatas.

Šiem autoriem seko 40 gadnieki: Elza Ķezbere (5. maijā), Klāra Zāle (11. decembrī), Nikolajs Kalniņš (18. maijā), Mintauts Eglītis (18. maijā) un Jānis Sanders (8. jūlijā)

Elza Ķezbere trimdā ieguvusi lielu popularitāti tieši ar īstu melodisku un viegli ritošu pantu, skumjām noskaņām (140 dzej.) komponēti, tas liecina par Ķ. dzejas mūzikālitāti. Vācijā viņai iznāca 2 dzejoļu krājumi: Krēslainie spoguļi, Illūzijas. Vācijā piedalījās daudzos rakstnieku sarīkojumos britu joslā. Taagd mīt Ņujorkā Bruklīnā. (Nobeigums 8. lpp.)

CĪŅA PAR KARAVĪRU REHABILITĀCIJU TURPINĀS

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDES ATREFERĒJUMS

(Nobeigums).

KULTŪRAS DARBS

Par Kultūras Biroja darbu referēja tā vadītājs E. Freivalds. Patlaban gatavo Kultūras dienas, kas notiks februārī visos latviešu centros ASV. Šai laikā kultūras darbam vāks līdzekļus. KB darbs nav lokāls darbs. Tas prasa sadarbību ar tautiešiem visās zemēs.

Kultūras dienā Ņujorkā ko rīkos 7. februārī, piedalīsies 17 rakstnieki un dzejnieki, KB tad arī publicēs noteikumus par autoru honorāra tiesībām mūzikā, glezniecībā un teātrī. KB meklē ceļus piemērota darba atrašanai mūsu māksliniekiem un citiem kultūras darbiniekiem. KB aicina visus tautiešus atbalstīt Kultūras dienas un ziedot savu ārtavu Kultūras Fondam.

Valde nolemj Kultūras Fonda sēdi noturēt ALA's kongresa laikā Vašingtonā, kadī arī piespricdīs un izsludinās godalgas.

KB ZINĀTNES UN IZGLĪTĪBAS SEKCIJA

Par KB Zinātniskās sekcijas darbību ziņo Dr. Drillis. Sekcija uzņēmusies zinātnieku apzināšanu un profesionālu kopu organizēšanu. Labākās sekmes šai virzienā uzrādījuši mediķi, kas jau apzinājuši 645 ārstus. Apzināti arī Latvijas Universitātes bij. mācības spēki, kas ieceļojuši Savienotās Valstīs. Sekcija pēta pensiju saņemšanas iespējas, jo tas Vācijā dažos gadījumos izdevies; meklē iespējas atrast darbu zinātniekiem un arodniekiem, vāc informāciju par šejienes bibliotēkām, nolūkā noskaidrot latviešu grāmatu krājumus un iespējas tās izlietāt. Lielākie grāmatu krājumi patlaban ir Ņujorkas pilsētas bibliotēkā. Kongresa bibliotēkā Vašingtonā un Čikagas bibliotēkā. Pie KB domāts radīt Centrālu kartotēku par visām latviešu grāmatām. kas atrodas ASV bibliotēkās. KB lūdz grāmatu izdevējus sūtīt savas grāmatas minētām bibliotēkām. jo to grāmatu skaita pavairošanās apstājusies ap 1941. gada pavasari.

KB Izglītības sekcijas vadītājs prof. Starcs ziņoja. ka Birojs meklē iespējas Tautas Universitāšu dibināšanai lielākos latviešu centros. Nodibinātā TU Ņujorkā ir divi sekcijas: Techniskā ar 15. un sabiedriskā ar 25 klausītājiem. Darbības laikā. kas sācies 1. oktobrī. noturētas 20 lekcijas; katra 2-3 1/2 stundu gara. Lektoru skaits — 7. no kuŗiem 5 LU profesori. Darbu lektori veic bez atlīdzības. Pie TU paredz nodibināt mākslas amatniecības nozari sievietēm un angļu valodas kursus.

Par demografisko jautājumu referē A. Rudzis. aizrādot, ka daudzi iebraucēji nonāk svešā vidē un, atrazdamies tālu no citiem latviešiem. ātri asimilējas. Šiem tautiešiem būtu jādod iespēja pārcelties uz lielākiem latviešu centriem. Šai sakarā ieprieks izdarāmi pētījumi un ievācama vajadzīgā informācija par darba un dzīvokļa iespējām.

Nobeigumā A. Līdacis ziņoja par Long Ailendā notikušo Arodbiedrību demonstrāciju pret latviešu DP, kas demonstrantiem nav devusi gaidītos panākumus. jo latviešu pusē nostājusies prese un baznīcas organizācijas.

ALA's Valde nolemj nākamo sēdi sasaukt 9. februārī Ņujorkā.

KANADĀ

TOP JAUNA PIRMIZRĀDE MONTREĀLĀ

Montreālas latviešu teātris savam nākamajam uzvedumam izraudzījies Rūdolfa Blaumaņa 5 cēlienu skatu lugu Ugunī, kuŗas pirmizrāde paredzēta 16. februārī. Kā visas Blaumaņa lugas, arī Ugunī var skatīties atkal un atkal, jo tā uz laiku pārceļ skatītāju citā pasaulē, tālā un reizē tik tuvā un pazīstamā. Lugas galvenā problēma — jaunu ļaužu mīlestība — ir un paliek vienmēr tikpat jauna, cik tā ir veca. Gaišā Kristīne un nevaldāmais Edgars, kam tik grūti atteikties kā no dziļi iemīļotās meitenes, tā no parastās bezbēdīgās dzīves, ir nemirstīgi tēli latviešu literātūrā. Lugas darbība, kas norit uz muižas dzīves fona, ir dziļa drāmatisma caurausta, bet netrūkst arī daudz gaiša humora, tā kā tā apmierina kā nopietno, tā latviskā humora pilno skatuves darbu cienītājus.

Jaunuzveduma iestudēšanas darbi režisores Irmas Graudiņas vadībā tuvojas nobeigumam. Ansambļa dalībnieki netaupa laika un pūles, lai pirmizrādē viss noritētu gludi un saskaņoti. Vajag lielas teātŗa mākslas mīlestības, lai pēc nogurdinošā dienas darba vēlās vakara stundās divas reizes nedēļā mērotu tālo ceļu uz mēģinājumiem un labi ja pusnaktī nokļūtu mājās. Teātŗa vadība un visi dalībnieki pateicīgi labvēlim Dr. Alfredam Valdmanim, jo viņš savā mājā par brīvu atvēlējis telpas mēģinājumiem, un aktieŗiem vairs nav jābaidās savu balsi skaļāk paceit. Negaidītu pārsteigumu mākslinieku saime piedzīvojusi Ziemsvētku laikā, kad, kādu vakaru ierodoties uz mēģinājumu, atraduši, ka skatuvi grezno skaista eglīte, bet galdus sveces un svētku cepumi. Tas bijis īpatnējs, neaizmirstams mēģinājums.

Izrādē piedalās režisore Irma Graudiņa, Alma Mača, Zaiga Lepne, A. Vasiļkovs, E. Reveliņš, E. Mazutis, J. Grīvnieks, E. Skapsts, A. Ķivlenieks. O. Zilkalns, Melderis un Vērnieks. Izrādes skatuvisko ietērpu darina dekorātors V. Laiviņš, un nav šaubu, ka tas būs latviski izteiksmīgs kā vienmēr.

Carēsim, ka tai vakarā, kad uz mums runās Blaumaņa raksturīgie tēli, izrīkojuma zālē tukša nebūs neviena vieta. Lai sakām: Uz redzēšanos pirmizrādē! O.

Dr. Jānis Karols

MEDICĪNISKĀ PALĪDZĪBA KANADĀ

Strādājot slimnīcā, esmu novērojis, ka lai gan tautieši ir jau samērā ilgi Kanadā, tomēr nav pareizi informēti par medicīnisko palīdzību, tāpēc atļaušos īsumā paskaidrot, kā tas ir un kas būtu darāms katram atsevišķi, kas — ģimenēm.

Kanadā medicīniskā palīdzība ir organizējusies pēc ģimeņu ārsta principa. Katra ģimene turas pie viena ārsta, bieži no paaudzes uz paaudzi, gandrīz kā pie mantojuma. Ja ārstam nav pēcnācēja ārsta, tad vecumā „prakse bieži tiek pārdota." Ārsta nāves gadījumā praksi pārdod atraitne, ļoti bieži ir arī kā Kronina romānā, ka vecais ārsts aiz nevarības pieņem asistentu, kam maksā nelielu algu, bet kas faktiski darā visu darbu un, tā sakot, uztur vecā ārsta namu.

Ģimenes ārstu labā puse ir tā, ka šie ārsti zina visas ģimeņu likstas, slimības, ierašas un daudzreiz pat pa telefonu nekļūdīsies ar pareizu diagnozi

Otra raksturīga īpašība ir tā, ka kanadiešu ģimenes 90 pròc. ir uztīcīgas savam ārstam, klausa viņa padomam, jo viņi zina, ka ģimenes ārsts, būdams atbildīgs par ārstēšanas gaitu, vajadzības brīdī pieaicinās speciālistus diagnozes vai ārstēšanas noskaidrošanai.

Atlīdzība speciālistiem iet uz atsevišķiem rēķiniem, bet par operācijām daudzreiz ir kopīgs rēķins. Piemēram: chirurgs rēķina savam pacientam par aklās zarnas operāciju 100 dolaru. No šīs summas viņš maksā ģimenes ārstam, kas pie operācijas ir pirmais asistents, 40 proc. vai mazāk. Ir arī cita prakse, kā tas ir tagad Ontario provincē, kad chirurgs sūta savu rēķinu, teiksim, par 75 dolariem un ģimenes ārsts savu par apm. 40 dol. Ģimenes ārsta pienākums ir ārstēt savus slimniekus kā mājās, tā arī slimnīcās, un tāpēc ģimenes ārsti ir pastāvīgā kontaktā ar speciālistiem un slimnīcas darbu, līdz ar to ar jaunāko medicīnu un viņi nevar tā iesūnot, kā tas bieži bija mūsu zemē. Slimnīcās ir katru mēnesi 1—2 reizes ārstu sanāksmes, kuŗās iztirzā grūtākos un diagnozes vai ārstēšanas ziņā interesantākos slimības gadījumus.

Turklāt nav jāaizmirst, ka Kanadā medicīna, tāpat kā viss pārējais, ir „biznes" — tas ir, veikals, un katrs veikalnieks cenšas savu preci un veikalu uzturēt labā stāvoklī un kārtībā.

Šinī zemē nav apvainojums ārstam jautāt, kā iet jūsu „biznes" — veikals?

Slimnīcas palīdzība ir organizēta privātās un pašvaldību slimnīcās. Privātās slimnīcās, kur viss darbs lai gan atrodas zem labdarības izkārtnes, ir organizēts uz labāka ienākuma pamatiem, ikkatra tāpēc kustība ir aprēķināta dolaros. Slimniekiem tā sauktajos „public ward" apkopšana un aprūpe ir pavisam cita, nekā tas ir privātās istabās, pat ģimenes ārsts piešķir mazāku uzmanību pacientiem, kas ir „Ward" nodalījumos. Tāpēc daudzreiz pacienti ir laimīgi satiekot kādu savas tautības ārstu, tā saukto „interne", kas var tieši un netieši padarīt vieglāku šo slimnieku — aprūpi un ārstēšanos gaitu, bieži vien pašiem slimniekiem to nemaz nezinot.

Pašvaldību slimnīcās ir daži pastāvīgi slimnīcas algoti ārsti, privātās ir tikai algots patologs un slimnīcas pārzinis, bet arī pašvaldību slimnīcās ārstēšana un slimnieku aprūpe atrodas ģimenes ārsta rokās.

Tāpat par medicīnisko palīdzību slimnīcās jāsaka, ka rēķini sanāk lieli, tāpēc es gribētu visiem tautiešiem likt pie sirds — apdrošināties!

Apdrošināšanās, medicīniskai palīdzībai tiem, kam mazāk naudas, izdevīgākais ir Zilais Krusts (Blue Cross), lai gan apdrošināšanas iestāde maksā tikai par slimnīcu un Rtg uzņēmumiem — tas slimniekiem ir liels atbalsts. Tautiešiem, kuŗu ienākumi ir lielāki, ietcicams ņemt klāt kādu citu apdrošināšanās veidú, kas dod ārstu, gādā par operācijām, izsniedz slimības pabalstu.

Esiet ļoti uzmanīgi savos stāstos apdrošināšanas aģentiem, jo neaizmirstiet, ka arī viņi ir liela uzņēmuma mazi kalpi, kuŗu uzdevums ir nodrošināt uzņēmumam lielāku peļņu! Tāpēc ļoti rūpīgi pārlasiet noteikumus, iekāms maksājat naudu, necenšieties, draudzīgi runājošam aģentam uzdot visas savas bijušās un pat daudzreiz nebijušās kaites, jo slimības gadījumā par tām jums ļoti bieži atsacīsies maksāt, un apdrošināšanas sabiedrību pusē ir likums un nauda, un mēs no rūgtās pagātnes zinām, ka visu notikumu pamatā ir „biznes."

Apdrošināšanas sabiedrības visas ir labas, ja cilvēks, kas apdrošinās, ir gudrs un tālredzīgs. Licciet ierakstīt vēlreizi lietas, kas jūs interesē, labāk lai aģenta acis jūs neesat pārāk gudri, bet izdariet gudri. Kamēr jūsu nauda ir jūsu kabatā, jūs esat stāvokļa kungs, līdz ko nauda ir iemaksāta un jūsu paraksts dots, aģents ziņa, ka tagad viņš ir kungs. Nav gudri palikt bez apdrošināšanas, jo tikai viens saslimšanas gadījums jūsu ģimenē atsvērs visu to, kas būs maksāts par apdrošināšanu.

Personas, kas nonākušas trūkumā tiek ārstētas uz pašvaldību rēķina, kā tā sauktie „ward case," bet lai nu Dievs nedod nevienam nonākt šinī stāvoklī kādā slimnīcā, kuŗā nav kāda ārsta, kam ir laiks un griba pasekot slimībai arī bez dolariem, jo par „ward case" ārstēšanu pašvaldības maksā ārstam ļoti mazu atalgojumu, tāpēc ārsti nav ieinteresēti ārstēt nabagos.

Ir dažas provinces, piemēram, Saskačevāna, pa daļai Alberta un projektā Ontario, kur provinču valdības rēķina katram iedzīvotājam zināmu summu, kas maksājama slimnīcai un tad saslimšanas gadījumā tās provinces iedzīvotājam ir tiesības ārstēties bez maksas slimnīcās, tas ir viņiem nav jāmaksā par slimnīcu dienas maksā pārējais, kā zāles, ārsti ir katram privāta lieta.

Stingrā un diezgan augstā slimnīcu takse dod slimnīcām iespēju iegādāties dārgus aparātus un vajadzības gadījumos sniegt visu, ko modernā medicīna spēj un līdz ar to atkal palīdzēt pašiem slimniekiem.

Tomēr gadījumos, kur ārstēšanās ievelkas ilgi, arī pārtikuši cilvēki pamazām tiek iztukšoti un viņu maksāt spējas izsmeltas, tā kā bieži slimnieki no privātas istabas pāriet uz kopējo telpu, kuŗas mēdz būt no 4 līdz 12 gultām, un ja mēs iedomājamies, ka katram te ir liela brīvība un radio aparāts, tad ikvienam ir skaidrs, ka tur ir ko izturēt! Apmeklētāju laikā troksnis un dūmi atgādina gada tirgu, sevišķi, ja tur ir dažādu austrum- vai dienvidtautu slimnieki.

Esiet nomodā par profesionālām slimībām. (occupational diseases), jo tās tiek ārstētas uz tiem pašiem noteikumiem kā nelaimes gadījumi; ir dažas rūpnīcas, kuŗās ir saraksts par slimībām, kuŗas ieskaitītas šinī grupā.

Tās ir svina, arsēna, dzīvsudraba (spoguļi) fosfora, kobalta, niķeļa, akmeņkaltuves u. c. un ķīmiskās rūpnīcas. Parasti saindēšanās notiek lēnām chroniski, retāk akūti un sekas parādās tikai pēc gadiem. Katrs var tuvāk palasīties „Workmen's compensation act." Visus darbā notikušus arī mazus un sīkus nelaimes gadījumus piesakiet savai priekšniecībai, jo nekad nevar zināt, kā tas var beigties, un kas par sarežģījumiem var rasties.

Neaizmirstiet, ka arī dzimtenē mēs maksājam nodevas no algas apdrošināšanai, tāpēc izlietojiet apdrošināšanas sabiedrības pēc jūsu pašu vai piedzīvojušu draugu ieteikuma, jo reiz tas katram atmaksāsies!

AUSTRĀLIEŠI — PAR PASĪVU CĪŅU PRET KOMŪNISMU

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO AUSTRĀLIJAS

Šis pavasaris — Austrālijā tagad ir pavasaris — iezīmējas ar svarīgu politisku notikumu, kas bez šaubām, ietekmēs turpmāko tagadējās pilsoniskās Austrālijas valdības rīcību cīņā pret komūnistu partiju un tās ārdošo darbību. Vēlētājiem tautas nobalsošanā referendumā — bija jāizšķiras par valdības ierosināto satversmes grozījuma projektu, kas dotu pilnvaras slēgt komūnistu partiju. Tagadējā koalicijas valdbā — liberāļi un lauksaimnieku partija — kopš nākšanas pie varas 1949. gada beigās, visādi izmēģinājās uzsākt efektu cīņu pret komūnistu graujošo darbību, bet vienmēr atdūrās pret šķēršļiem — vai nu tas bija strādnieku partijas vairākums senātā, vai arī augstākās tiesas lēmums, kas atzina, ka valsts pamatlikums nepieļauj slēgt kādu politisku organizāciju. Tāpēc atlika pēdējais ceļš — griezties pie pašas tautas, lai tā nobalšoanā izšķirtos par vai pret konstitūcijas grozīšanu, augšminētā mērķa sasniegšanai. Aktīva cīņa pret komūnistu partijas legālo un nelegālo darbību, kas visvairāk izpaužas nelikumīgos streikos svarīgākās tautsaimniecības nozarēs — raktuvēs, metallrūpniecībā un transportā — bija nepieciešama, ja negribēja vienaldzīgi noskatīties šīs bagātās zemes un pārtikušas tautas labklājības nemitīgā un sistēmatiskā drupināšanā. Nepaiet mēnesis, dažreiz pat tikai pāris nedēļas, ja nestreiko vai nu ogļrači, vai ostas strādnieki, vai metallisti. Komūnisti sagrābuši varu svarīgākās arodbiedrībās un rīkojas pēc savām direktīvām. Mēnešiem ilgais ogļraču streiks 1949. gadā un sakarā ar to fabriku un dzelzceļu transporta darbības apstāšanās ir spilgtākais šīs ārdošās komūnistu darbības piemērs. Pat toreizējā strādn. valdība ar Čifliju priekš. galā zaudēja pacietību un ķērās pie stingriem līdzekļiem, starp citu nododot tiesai komūnistu partijas sekretāru Šarkiju.

Nevar teikt, ka politiskā cīņa pirms tagadējās nobalsošanas būtu bijusi sevišķi aktīva. Sapulcēs uz stājās visvairāk pats premjērs Menzijs un opozicijas vadītājs Evats kas starp citu, bija tiesā uzstājies kā komūnistisko arodbiedrību piln varnieks un tā izraisījis neapmierinātību pat savas partijas mēreināš aprindās. Kamēr Menzijs sa vās runās motivēja satversmes grozījuma nepieciešamību, Evats brīdināja vēlētājus no fašisma briesmām, brīvības aprobežošanas un valdības diktatūras. Bezpartejiskā prese vienprātīgi nostājās valdības pusē un izplatītākais rīta laikraksts Daily Telegraph skaidri pateica, ka jāizšķiras par vai pret komūnistisko sabotāžu un spiegošanu. Pazīstamais Galupa sabied riskās domas pētīšanas institūts kas starp 1943. un 1948. gadu 6 reizes pareizi iepriekš noteica vēlēšanu resp. tautas nobalsošanas rezultātus, šoreiz tomēr maldījās: balsu vairākumu, kaut ar tikai dažu desmit tūkstoš lielu, ieguva opozicija. Tā valdības projektēto satversmes grozījumu noraidīja, un viss palika pa vecam. Zīmīgi, ka 2 Austrālijas provinces — Kvīnslande un Rietumaustrālija ar noteiktu vairākumu izteicās par valdības projektu, t. i. par satversmes grozījumu un līdz ar to par aktīvu cīņu pret komūnistiem. Par šādu vēlēšanu iznākumu nav sevišķi jābrīnās, ievērojot nevienprātību pašu pilsoņu aprindās. Nerunājot nemaz par tautas masu pasivitāti, kur daudzi pat nemaz nav zinājuši, ka šāda nobalsošana notiks, jāpiemin dažas pilsoniskās aprindās prominentas personas, kas ar savu nostāju, bez šaubām, varēja samulsināt un arī samulsināja daudzus nenosvērtos un vienaldzīgos patriotus. Še jāmin divi augsti garīdznieki un Viktorijas novada liberāļu, t. i. valdības partijas jaunatnes sekcijas vicepriekšsēdētājs, kas atklātā vēstulē presē izteicās pret paša partijas politiku, t. i. pret satversmes grozījumu.

Tagad pēc šīs neizdevušās tautas nobalsošanas paceļas jautājums, kā būs tālāk ar valdības pieteikto cīņu komūnistiem. Ievērojami valdības juristi par jaunu šķirsta sodu likumus, lai tajos atrastu legālu pamatojumu komūnistu vajāšanai. Tiek norādīts uz dažādām nepilnībām šajos likumos resp. „aktos," kas atļauj vainīgiem „likumu apiet ar likumu," bez tam tiesāšana velkas ilgi, bet notikumi negaida un prasa ātru un efektīvu iejaukšanos. Ir nepieciešami grozījumi resp. papildinājumi šajos likumos, bet tas atkal prasa laiku, to pašu laiku, ko pretinieks var netraucēti izlietot savas noziedzīgās darbības turpināšanai. Šo paradoksālo stāvokli ļoti labi raksturo kāda žurnālista izteiciens: „Kara laikā vācu jūrnieki centās sagraut mūsu aizjūras tirdzniecību, riskējot ar savu dzīvību, miera laikā to dara mūsu pašu tautas brāļi t. s. piektā kolonna likuma aizsardzībā un neriskējot ne ar ko."

P.

Cēzars un Kleopatra

Spožai teātŗa izrādei, kā visiem zināms, vajadzīgs vairāk nekā spožs sižets un spoži aktieŗi. Spožai teātŗa izrādei nepieciešama arī — un vispirms — sižetam un aktieŗiem atbilstoša luga. Šo kunga de Palisa patiesību nācās vēl lieku reizi pārbaudīt Ņujorkā Zīgfrīda teātrī, noskatoties Šova lugu Cēzars un Kleopatra. Patiesības labad tūdaļ jāsaka, ka lugā nebija ne Cēzara, nedz Kleopatras, bet bija tikai pats Šovs Cēzarā pārģērbies un kāds gražīgs, untumains sešpadsmit gadus vecs skuķis, vārdā Kleopatra.

Neatkarīgi no politiskā temperamenta, ar kādu mūs apveltījis Radītājs, mēs nevaram neatzīt, ka **de bello Gallico** vēstures darinātājs un sarakstītājs bijis viens no lielākajām personībām ne vien Romas imperijas, bet visas cilvēces vēsturē, kā par to liecina tādi vīri kā Plutarchs, Mommsens un Ferrero, kas kaut ko no vēstures sajēdz.

Gallu cilšu savstarpējās nesaskaņas Galliju bija tiktāl novājinājušas, ka tai vairs atlika tikai viena dilemma: vai nu paklauties Romai, vai barbariskajām ģermāņu ciltīm. Un tieši Cēzara nopelns ir, ka Gallija un puse Anglijas nonāca nevis barbaru, bet Romas svētīgajā ietekmē, ar ko vēsturei bija dots tas virziens, kas Rietumus padarīja par to, kas tie vēl šodien ir Eiropā un pa daļai Amerikā.

Visur, kur vien šis ģeniālais karaŗa vadonis ieradās, viņš triumfēja par divi, trīs un četras reizes lielākiem ienaidnieku pulkiem. Slavenais teiciens **Veni, vidi, vici** — ir viņa, Cēzara!

Cēzars bija diktātors, pontifex maximus konsuls un viņam bija tribūna tiesības, un neviens cits kā viņš dāvināja chartas Seviļļai, Arlei, Korintai, Reimsai Lisabonai, Tulonai un Vīnei. Viņš lika sastādīt kalendāru, pie kuŗa pareizticīgie turas vēl šodien un kas nosaukts viņa vārdā. Viņš nodibināja medicīnisko palīdzību, rūpējās par sociāli apgādājamiem. Viņa augstsirdību apbrīno ikviens, kam kaut mazākā nojauta par vārdu „liels".

Šovs šo karaŗa vadoni, lielo stilistu un valstsvīru reducē pēc sava mēra. Ieklausīsimies viņa lugas atklāsmīgajā prologā:

„Kamēr romieši stāvēja starp veco Romu un jauno, viņu vidū cēlās varens karaŗvīrs: Pompejs Lielais. Un karaŗvīra ceļš ir nāves ceļš; bet dievu ceļš ir dzīvības ceļš; un tā nu iznāk, ka sava ceļa galā dievs ir vieds un karaŗvīrs sava ceļ galā ir muļķis (Sic! Ref.).

Tā Pompejs turējās pie vecās Romas, kur tikai karaŗvīri varēja kļūt lieli; bet dievi pievērsās jaunajai Romai, kur ikviens pietiekami atjautīgs cilvēks varēja kļūt, par ko vien gribēja (te Šovs apmelo vēsturisko Cēzaru, karaŗa vadoni, un viņam pielāgo Figaro olekti, Ref.). Un Pompeja draugs, Jūlijs Cēzars, bija dievu pusē; jo viņš redzēja, ka Roma pārspējusi mazās vecās Romas kontroli. (Vēsturiska nepatiesība, jo Cēzars nevis samazināja, bet paplašināja Romas kontroli pāri visai Rietumeiropai. Ref.). Šis Cēzars bija liels runātājs un politiķis (Šovs aizveŗ acis faktam, ka Cēzars bija **vispirms** karaŗa vadonis un tikai tad „runātājs". Viņš Gallijas karu vispirms **iz**cīnīja un tikai tad aprakstīja. Ref.); viņš pirka ļaudis ar vārdiem un ar zeltu (Šovs aizmirst, ka viņam ļaudis nebija „jāpērk" un ka zeltu „pirkumiem" tas iemantoja ar zobenu. Ref.), tāpat kā tos pērk arī tagad (Šovs, protams, noliedz Politbiroja briesmas. Ref.).

Tā, lūk, Bernhards Šovs izdzēš no lugas Jūliju Cēzaru un nostājas pats tā vietā. No šīs uzurpācijas luga, diemžēl, nekā nav ieguvusi.

Toronto latviešu deju kopas Diždancis rīkotajā ballē ievēlētā balles skaistuma karaliene, 17 gadus vecā Vija Brodovska
H. Kligera foto

Arī Kleopatra pārvērsta līdz nepazīšanai. Te mums jāatceras, ka Kleopatra — Aleksandra Lielā pulkveža Ptolomaja pēctece, pēc asinīm grieķiete, saskaņā ar Ēģiptes troņa likumiem kļuva par ķēniņieni, kopā ar savu vecāko brāli Ptolomaju XII, ar kuŗu — atkal saskaņā ar Ēģiptes likumiem — to salaulāja. Īstenie valdnieki Ēģiptē tai laikā ir galvenie galma ministri Potins un Achillas, kas Kleopatru galu galā no troņa padzina. Kleopatra bēg uz Sīriju, kur savāc lielāku karaŗa pulku cīņai par sava troņa atgūšanu. Māsas un brāļa karaŗa pulki tomēr nesadūrās, jo šai laikā Aleksandrijā, Pompeju vajājot, ieradās Jūlijs Cēzars.

Ļai piekļūtu Cēzaram un aizstāvētu savas tiesības, viņa pavēlēja sevi ievīstīt lielā grīdsegā un lika šo grīdsegu kā dāvanu ienest Cēzara teltī . . .

Jūlijs Cēzars, pretēji Šova iztēlei, nebija pret Kleopatru vienaldzīgs. Tieši otrādi. Lielais karaŗvīrs un likumdevējs ne vien kā atdeva Ēģipti Kleopatrai — nepārvērzdams to Romas kolonijā, kā to būtu varējis darīt — bet nodzīvoja 9 „liekus" mēnešus Aleksandrijā Kleopatras skavās. Tā Kleopatra ne vien izglāba Ēģipti no Romas gūsta, bet pati savaldzināja Romas Valdnieku vissaldākā no visiem gūstiem, pret kuŗu Cēzars, pretēji bezasiņīgam Šovam, nebija vienaldzīgs, kā to pierāda Kleopatras viņam dāvinātais dēlēns — Cēzarions.

Kleopatra vēlāk ieradās apciemot savu lielo draugu, kas tai Venus templī, blakus pašai dievietei lika uzcelt viņas zelta attēlu. Te, Romā, Kleopatra paliek divi gadus, no 46. līdz 44., un — mēs nebūsim tālu no patiesības, ja teiksim, ka tieši Cēzara un Kleopatras attieksmes bija daļēji vainīgas Cēzara nāvē. Jo daudziem romiešiem šķita, ka, savaldzinājusi Cēzaru, Kleopatra panāks viņa šķiršanos un salaulāšies ar viņu. Un beidzot, Cēzaram mirstot, Kleopatra varētu kļūt par Romas valdnieci, citiem vārdiem, ka bagātā Ēģipte ar Āmora palīdzību varētu pakļaut kareivīgo Romu. Lai nu būtu kā būdams, neviens nenoliegs, ka Kleopatrai šādas ambicijas nevarēja būt svešas. Citiem vārdiem, Kleopatra tikpat labi kaislību, kā politikas plāksnē bija Cēzara augstumā. Bet

Dr. Erika Šmite nolikusi pārbaudījumus Ņujorkā un ieguvusi ārsta tiesības ASV

remdenības apvāršņos ieslodzītais Šovs savu Kleopatru pārvērš par untumainu un tikpat bailīgu, cik cietsirdīgu skuķi, kam tikpat maz ķēnišķības un „grēka" kā šoviskā komēdijas filozofā Cēzarā ircēzarisma. Ne vienam, ne otrai no viņiem nav jausmas nedz par politiskajām, nedz cilvēciskajām kaislībām.

Šova „Cēzars un Kleopatra" ir pliekana komēdija, ko kaut kā pie dzīvības uztur labi aktieŗi un snobiska publika.

Lai dotu lasītājiem nojēgt, kādā stilā komēdija rakstīta, lai te citējam dažus ievada vārdus no Cēzara un Kleopatras pirmās sastapšanās pie Sfingas tuksnesī.

Cēzars: — Sveika, Sfinga! Sveiciens tev no Jūlija Cēzara! Es iekaŗoju, tu ilgsti; es strādāju un domāju, tu vēro un gaidi . . . (kā redzams, tīrais non sens. Ref.).

Kleopatra, kas paslēpusies starp Sfinga ķetnām: — Veco džentlmen. (Šim lētam negaidītības efektam jāizraisa tikpat lēti siekli. Ref.).

Cēzars: — Nemirstīgie dievi!

Kleopatra: — Veco džentlmen, neskrieni prom.

Cēzars: — Veco džentlmen, neskrieni prom! To teikt Cēzaram!

Kleopatra: — Veco džentlmen (Šovs, kā redzams, no lētās „ādares" tik lēti neatlaižas. Ref.). Vai neesi kaut kur redzējis baltu kaķi?

Cēzars: — Vai esi kādu pazaudējusi?

Kleopatra: — Jā, svēto balto kaķi: vai tas nav briesmīgi? . . .

(Nobeigums 8. lpp.)

APKĀRT ZEMES LODEI

ŽOZEFINE BEKERE APSŪDZ ŽURNĀLISTU

Žozefine Bekere iesūdzējusi Ņujorkas federālā tiesā pazīstamo žurnālistu Valteru Vinceli un visu Hersta preses koncernu, pieprasot zaudējumu atlīdzību 400.000 dolaru apmērā. Minētais žurnālists ļoļti nesaudzīgi attēlojis kādu nepatīkamu starpgadījumu, kas izcēlies pazīstamajā Stork Club naktslokālā Ņujorkā, kad Žozefine tur iegriezusies ar saviem draugiem. Vincela raksti, pēc Žozefines domām, bijuši tik nekautrīgi un nepatiesi, ka cēluši viņai nepelnītu neslavu, ko spētu dzēst tikai barga sāpju nauda.

SĀBAS KARALIENES TEMPLI MĒĢINĀS ATRAKT

Tuvākā laikā uz Dienvidarabiju dosies 30 vīru liela ekspedīcija, lai atrastu Sābas karalienes templi tās kādreizējā galvaspilsētā Mareba. Ekspedīciju vada 30 g. v. amerikānis, Filips Vennels, kas jau vadījis vairākas citas ekspedīcijas un ko par īpašiem nopelniem arabi apbalvojuši kā vienīgo amerikāni ar šeika titulu. Filips jau reiz apciemojis Marebu, bet kritis kādas naidīgas cilts gūstā un atsvabināts tikai pēc ilgāka laika. Būdams gūstā, viņš izpētījis, ka senā Marebas pilsēta sniedzas vairāku desmit hektaru plašumā un ka pašā pilsētas centrā atrodas drupas, līdzīgas Romas Kolosejam. Drupās atrasti dažādi seni ieraksti, un, pēc tiem spriežot, tur vajadzējis būt templim. Filipa ekspedīcijā piedalīsies 20 amerikāņu un eiropiešu speciālisti, 6 ēģiptiešu racēji, 400 arabi un virtuves personāls, kā arī viena sieviete, 20 gadīgā francūziete Eileen Selama, kas dzimusi Kairo, brīvi runā 9 dienvidarabiešu valodas un piedalījusies jau citās ekspedīcijās.

RITA ATGRIEŽAS FILMU PASAULĒ

Pēc drāmatiskās šķiršanās ar bagāto Ali Chanu Rita Haivorda atkal atgriezusies filmu pasaulē, kur sākusi pirms neilga laika strādāt Columbia studijā. Tur tai tomēr radās kāda nesaprašanās darbā, bet Rita paskaidroja, ka neesot saņēmusi visu filmas manuskriptu. Pēc 4 dienu ilgām sarunām tomēr panākts pamiers, un Rita atgriezusies studijā. Viņas pirmā filma pēc dēkas ar eksotisko princi sauksies „Aferā Trinidada".

KARALISKA DĀVANA

Anglijas karaliene Elizabete uzdāvinājusi angļu baznīcai Ķelnē bībeli greznā sējumā. Šīs baznīcas tradīcijas sākušās 1856. gadā, kad pirmā angļu draudze sākusi Ķelnē noturēt dievvārdus savā valodā. Baznīca karaļa laikā nopostīta, bet tagad uzcelta no jauna pārmodernā stilā.

LAIME NELAIMĒ

Kāda 17-gadīga franču studente, nozaudējusi 10000 fr. zīmi, ko tai iedevusi māte, izmisumā par saviem pēdējiem 200 frankiem nopirkusi loterijas lozi, uz kuŗu viņai pēc dažām dienām kritis 2.399.000 fr. liels laimests.

POPULĀRĀKĀ SIEVIETE ASV

Pēc vēlēšanām, ko bija noorganizējis New York Herald Tribune, par šā gada populārāko sievieti, pēc smagas cīņas ar princesi Elizabeti, atzīta žurnāliste un karaŗa korespondente Margarita Higinsa, kas sevišķu popularitāti ieguva ar saviem ziņojumiem no Korejas karaŗa lauka.

SKUMĪGI ZIEMSVĒTKI ISLANDĒ

Islandes bērniem šogad bija jāsamierinās ar drūmiem Ziemsvētkiem, jo tiem bija jāiztiek bez gaišajām Ziemsvētku eglītēm. Palaikam eglītes uz Islandi, kur neaug gandrīz neviens koks, importē no pārējām Eiropas zemēm, bet šogad, sakarā ar Dānijā izplatīto mutes un nagu sērgu, eglīšu eksportu pēdējā mirklī aizliedza. Kādu eglīšu sūtījumu, kas atradās jau ceļā uz Islandi, pavēlēja iegāzt Ziemeļjūrā, un tas pats liktenis piemeklēja arī kādu milzu egli, ko Hamburgas pilsēta sūtīja kā dāvanu Reikjavikai.

Lai tomēr bērniem sagādātu mazliet svētku prieka, uz Islandi izlidoja eglīšu krava no Kanadas, un šos dārgos kokus sadalīja pa slimnīcām un bērnu namiem.

SIEVIETES CĪKSTONES

Vreselings ir amerikāņu īpats laušanās veids, daudz skarbāks par pazīstamo grieķu-romiešu cīņu. Un ārēnā uz vrestlinga paklājiem cīkstās ne tikai stiprais dzimums, bet arī skaistais dzimums — sievietes, kas bieži vien parāda daudz mežonīgāku cīņu kā vīriešu kārtas cīkstoņi. Viss ir tikai veikals, kā cīņu sarīkotājiem, tā pašām cīkstonēm, bet par dolariem tām jāžņaudz vienai otra, jālauž locekļi, — pūlis kļūst sevišķi sajūsmināts, ja kāda sevišķi saniknota sieviete ieķeŗas otrai matos un to griež pa galsu sev riņķī.

ASV pastāv vairākas skolas, kur sagatavo nākošās pūļa mīlules, un visslavenākā ir Bilija Volfa skola Kolumbusā — Ohaio. Bilijs ir sava aroda speciālists, viņš pats vada jauno cīkstoņu apmācības un treniņus, no pirmās dienas līdz gatavībai. Bilijs ir vispopulārākais sieviešu cīkstoņu piegādātājs cirku arēnām visās kontinenta malās un viņš ir ar sieviešu vrestleru pasaules čempiones Mildredas Burkes vīrs. Mildreda pelna apm. $30.000 gadā.

Skatītājiem, vērojot cīņas, ne prātā nenāk tās mocības un sāpes, kas cīkstonēm bijušas jāpārdzīvo, kamēr viņas, kā meitenes, katra ar savu pagātni ienāca skolā, līdz brīdim, kad tās bija gatavas, lai stātos skatītāju priekšā; skatītājs tikai priecājas par cīņām, kas norit tā acu priekšā, un vēl vairāk priecājas, ja cīņa ir kādai no cīkstonēm sāpīga. Īsumā aprakstīšu mācību norisi Bilija Volfa skolā:

Jaunpieteikušās skolnieces Bilijs vispirms aizved uz savu vingrotavu un ļauj noskatīties treniņu norisi, — dažai labai pēc redzētā zūd patika sākt mācības, bet drošās paraksta līgumus un sāk. Vispirms nākošajām cīkstonēm jāattīsta muskuļi, un to panāk ar svaru celšanu, vingrojumiem ar smago medicīnas bumbu, „pumpēšanos" uz rokām, vingrošanu rīkos, lēkšanu pār virvi utt. Līdztekus šīm mācībām pats Bilijs katru jauno iepazīstina ar visiem vrestlinga paņēmieniem, to tehniskiem izpildījumiem, pretcīņas veidiem. Tad jaunās iepazīstina ar īstu cīņas norisi, stādot pretim jau profesionālām cīkstonēm, — un tad vairs nav joki, kad kādai pirmoreiz mūžā augšpēdus jāgul uz otras pleca, liekas pārlūzīs mugura, pie tam vēl. šī otra griežas uz vietas kā vilcins un beigās savu nastu vienkārši nomet zemē. Arvien gatavākām skolniecēm liek cīkstēties savā starpā, un viņas iepazīstas ar sajūtām, kādas rodas, cīņā lietojot Bilija demonstrētos paņēmienus: nav tīka mi, ja kādai no aizmugures žņaudz kaklu, vai uz vēdera nogāztai tās pretiniece griež otrādi kājas pēdu Nereti, no sākuma kāda vairāk cietušā nevar saviem spēkiem pie celties. Bet vienmēr ar savu padomu un palīdzību ir klāt pats Bilijs, ja kāda ir cīnoties pielaidusi kļūdu, Bilijs to izskaidro, un pēc sāpīgas mācības cīkstone vairs negrib savu kļūdu atkārtot. Bilijs ir arī mācīts masieris un pēc treniņiem laita savu skolnieču ķermeņus. Tā tas turpinās dienu dienā — virpuļošana pa gaisu, kas izbeidzas smagos kritienos, krūtīs saņemti spērieni un citi pārbaudījumi, līdz skolnieces ir gatavas. Tad vēl, Bilijs, ņemot vērā skolnieču līdzšinējo spēju novērojumus vienai otrai dod speciālu slīpējumu, kas jālieto turpmākajās cīņās: vienai jābūt mežonīgai žņaudzējai un sitējai, otrai arī cīņu laukā jāizrāda sevišķīga graciozitāte, dažām viņš izgudro jaunus cīkstoņu vārdus, un skolu beigušās var sākt pelnīt apm. 300 dol. nedēļā.

— No kādām aprindām nāk šīs sievietes, kas laužas un kaujas skatītāju priekšā? Atbilde skan: dažādām. Sieviešu vrestleru vidū atrodamas cīkstones, kas augušas pārticībā un arī nabadzīgu ģimeņu atvases. Īsumā aprakstīšu dažas no viņām.

Nella Stjuarte, skaista, blonda sievite, savu vrestleres karjēru uzsākusi 1942. g. Viņas tēvs aizgāja, kad tai bijuši tikai 14 gadi, un tā kļuvusi par galveno maizes pelnītāju visai ģimenei. Tad viņa pameta darbu kādā Birminghamas — Alabamā ēdienu veikalā un uzsāka mācīties par cīkstoni. Šodien tā ir nopirkusi savai mātei māju, un tās abi mazākie brāļi var iet skolā, tiem nav kā viņai izglītība jāziedo maizes darbam. Nella ir 5 pēdas un 4 collas gaŗa, sver 140 mārciņas, cīnoties apceļojusi kā Ziemeļ- tā Dienvidameriku, izcīnījusi Teksasas čempiones titulu sieviešu vrestlingā, tai pieder māju pirkšanas-pārdošanas uzņēmums, kā vrestlere viņa pelna apm. 10.000 gadā un viņas kaislība ir dimantu krāšana. „Es esmu cīnījusies gadiem ilgi. Es esmu pārcietusi daudz sāpīgu cīņu, bet nekad neesmu bīstami savainota. Un man patīk būt cīkstonei," par sevi saka pati Nella.

Kāda cita, 21 g. veca skaistule, Glorija Baratini, pērk vienu minka kažoku pēc otra. Viņas tēvam pieder 400 akru liela farma, gazolina stacija, vairāki pārtikas veikali, māju pirkšanas—pārdošanas uzņēmums, un viņš savā laikā solīja uz meitas kāzām tai uzdāvināt bungalovu 75.000 dol. vērtībā. Glorija reiz Baltimoras konservāt. apmeklēja dziedāšanas un piano klases, tās tēvam naudas netrūka un viņa savu dzīvi vadīja bez rūpēm, lai kādā dienā pamestu visu iesākto un kļūtu vrestlere. Jautāta par tās tēva nostāju, Glorija paskaidroja: „Mans papus zina, ka es esmu reliģioza meitene, kas atrazdama savā tagadējā profesijā ko sliktu, tūliņ atgrieztos mājās." Glorija Baratini cīkstās vairāk kā gadu un izvirzījusies par vienu no izcilākām Bilija Volfa aģentūras pārstāvētām vrestlerēm. Viņa joprojām mīl mūziku un brīvos brīžos apmeklē operu.

23 gadus vecā, 5 pēdas 5 collas gaŗā, 138 māc. smagā, zilacainā sarkanmate Kora Kumbs, 1942. g. pabeidza Hazardas — Kentukijas ģimnaziju. Koras labā balss to padarīja par profesionālu dziedoni, un viņa trīs gadus strādāja kopā ar vieglās mūzikas orķestriem. Jau no bērnības Kora bija vrestlinga entuziaste, līdz tai Našvillē ienāca prātā pašai izmēģināt spēkus šajā sportā. Vietējais vrestleru treneris Niks Gulas uzsāka apmācības un, pārliecinājies par Koras spējām, par viņu ziņoja ASV sieviešu vrestleru karalim B. Volfam, kas jauno cīkstoni pārņēma savā ziņā. Šodien Koru atzīst par vienu no Amerikas skaistākām un valdzinošākām cīkstonēm.

Vēl mazliet pievērsīsimies vrestlinga sacīkšu apmeklētājiem. Amerikāņi ņem šā veida notikumus tādus, kādi viņi ir, bet kāds vācu ārsts (arī Vācijā, pēc kaŗa, uzplaukuši sieviešu cīņu demonstrējumi) pētot skatītāju intereses pievēršanos sieviešu cīņām, konstatē, ka cilvēku audze esot deģenerējusies, simtprocentīgi pilnīgu vīriešu un sieviešu vairs neesot, bet kā vīrišķīgās, tā sievišķīgās īpašības atrodamas abu dzimumu ļaudīs, un tie vīrieši, kas jūsmojot par mājas un ģimenes kopšanai ņemto radījumu cīņām, esot sievišķīgāki par pašām cīkstonēm.

-S-

SPORTS

LSAK LĒMUMI

Latviešu Sporta Apvienības Kanadā valde, savā 12. janv. sēdē, ko vadīja Rob. Plūme, par basketbōla nozares vadītāju visai Kanadai izraudzīja no Anglijas nesen iebraukušo izlases basketbolistu Maksi Kazaku, kas uz pastāvīgu dzīvi apmeties Toronto.

Tanī pašā sēdē par šacha nozares vadītāju iecelts A. Līdacis, kuŗa adrese: 1213 Dufferin Str., Toronto. Telef.: LA 0000.

LSAK valde ziedojusi balvu Latviešu pirmajām korrespondences šacha meistarsacīkstēm trimdā, ko laikā no 1952 gada 1. janvāŗa līdz 1953. gada 31. decembrim rīko Zviedrijas latviešu sporta pārvaldes šacha nozare, ko vada A. Ādlers (adr.: Gotavagen 15B, Lindesberg, Sverige). Šim turniram balvu ziedojuši arī sūtnis K. Zariņš, L. Sporta pārvalde Anglijā un LSST vadītājs A. Mauriņš.

Šinī korrespondences turnirā piedalīsies arī Kanadas latviešu labākie šachisti.

TORONTO LATVIEŠU GALDA TENISISTU ROSĪBA

Sevišķu rosību šinī sesonā parādījuši Toronto latviešu galda tenisisti. Bez klasifikācijas un priekšā došanas sacensībām pašu starpā ir notikušas draudzības sacensības ar lietuviešiem un ukraiņiem. Labākie spēlētāji ar atzīstamiem panākumiem startējuši Toronto galda tenisa rīkotās sacensībās ar ASV spēlētāju piedalīšanos, kur jaunatnes grupā O. Puķītis izcīnīja pirmo vietu. Toronto galda tenisistu saimē arī skaitliski augusi un bieži interno turnīru dalībnieku skaits sasniedz 25. Par šīs nozares rosību ir jāpateicas it īpaši Toronto latviešu spēcīgākajam spēlētājam A. Egītim, kas vada Latviešu YMCAs Kluba galda tenisa nozari.

Pagājušā g. augstākā līgā spēlēja viena Latv. YMCAs Kluba komanda un B grupā izcīnīja pirmo vietu. Šogad Latviešu YMCAs Klubs augstākā līgā startē ar 2 vienībām. Pirmā komanda starp 9 vienībām, pašlaik atrodas 5. bet otrā komanda 7. vietā. Ja līdzšinējo stāvokli izdodas paturēt, tad starts „mājor" līgā jāuzskata par ļoti labu.

Īsti iespaidīgi sevi parādījusi Toronto Latviešu Sporta Kluba sieviešu komanda, kuŗa pašlaik bez zaudējuma **atrodas pirmā vietā.**

Pirmo 7 labāko spēlētāju sarakstā V. Ādmine atrodas 3., bet A. Balode 6. vietā.

Lielais spēlētāju skaits un it īpaši sekmīgais jauno galda tenisistu starts liek ticēt, ka Toronto latviešu galda teniss ir uz pareiza ceļa un nākošajā sezonā mūsu spēlētāji liks trūkties vienai otrai vadošai komandai.

KANADAS GALDA TENISISTU IEVĒRĪBAI

Toronto Latviešu YMCA's klubs 3. februārī College ielā 40 rīko Toronto latviešu 1952. g. atklātas meistarsacīkstes galda tenisā. Sākums plkst. 10. Ārpus Toronto dzīvojošiem sportistiem piešauta vienas stundas nokavēšanās. Vienības (3 dalībn.) iepriekš pieteicamas YMCA's kluba galda tenisa nozares vad. A. Egītim, 31 Leonardo Ave, Toronto, telef.: WA 9109.

Pie starta dalībniekiem jāuzrāda sporta reģistrācijas kartītes. Piedalīšanās maksa $0.80. Paredzētas vērtīgas balvas.

o

YMCA's kluba galda tenisistu trenini notiek YMCA's telpās trešdienās un piektdienās no plkst. 18, bet svētdienās no plkst. 12. Turpat var pieteikties jauni spēlētāji. Jauniebraucēji visās sporta nodarbībās var piedalīties par brīvu.

*

Toronto līgas spēlu 1. kārta tuvojas nobeigumam. Augstākā līgā piedalās arī 2 latviešu Y kluba vienības. Pēdējā spēlē mūsu I vienība (Eglīte, Borduško, Ingolevičs) pieveica Broadview Bees ar 17:4.

*

Volejbola augstākā līgā Toronto šogad piedalās 4 vienības: Centr. YMCA's igauņu Centr. Y latvieši un sporta klubi Kalev un Ukraina.

Šķiet, ka arī šogad drošs uzvaras kandidāts ir Centr. Y igauņu vienība, lai gan nav izslēgts pārsteigums, kādu skatītāji piedzīvoja nesen, kad latviešu Y vienība, uzvarot igauņus, palīdzēja amerikāņu Springfīldas izlasei izcīnīt turnīrā pirmo vietu.

Vērtējot katru uzvarētu setu ar 1 p., uzvarētāja būs tā vienība, kas 4 spēlu kārtās būs ieguvusi visvairāk punktu. Divas labākās vienības piedalīsies Ontario fināla spēlēs pret apgabala pārējām labākām vienībām. Pirmā spēlu kārta notiks 19. janv. College ielā 40, Y lielajā vingrotavā. Sākums plkst. 20. Ieejas maksa $0.50.

DEJU SACENSĪBA

18. janv. College ielā 22 Toronto Sporta Kluba rīkotā deju vakarā deju sacensībā Toronto sportisti „cīnīsies" pret pārējiem šīs mākslas labākajiem speciālistiem.

TL SPORTA KLUBA PAZIŅOJUMI

Floretes paukošanas kursi iesācējiem sāksies streikam beidzoties un notiks Sv. Andreja baznīcas zālē J. Muskata vadībā. Dalībnieki, vīrieši un sievietes, vēl var pieteikties pie E. Heniņa, tel.: RA 9075, vai zobenpaukotāju treniņu laikā pirmdienās un trešdienās no plkst. 19 Sv. Andreja baznīcas zālē.

o

Sakarā ar streiku 13. janv. paredzētais šacha ātrspēles turnīrs un šachistu apspriede nenotika. Jauni šachisti vēl var pieteikties pie A. Līdača, tel.: LA 0000, vai TL Sporta Kluba vicepr-ža Ādmiņa, tel.: EM4-5258.

o

Toronto Latviešu Sporta Kluba organizētā slēpētāju izbraukumā, 13. janv., Klaviņa vadībā piedalījās 25. slēpēšanas sporta cienītāji. Nāk. izbraukums 20. janvārī.

Tuvāku informāciju līdz pieprasīt A. Klaviņam, telef.: RE 1948.

o

TLSp. Kluba volejbolistu un basketbolistu trenini, sakarā ar streiku, pagaidām notiek Sv. Vladimira baznīcas vingrotavā. Bathurst ielā sestdienās no pl. 3-4 volejbolistēm, no pl. 4-5 volejbolistiem, bet no pl. 5-6 basketbolistiem.

*

Toronto no Anglijas ieradies paukotājs volejbolists un basketbolists Oškalns.

o

Austrālijā, kur dzīvo daudzi mūsu ievērojami šachisti ikvienā vietā dominē latviešu šachisti. Tā Dienvidaustrālijas jubilejas sacīkstēs uzvarējis meistars Lūcijs Endzelīns, 2. un 3. v. dalījuši Bērzzariņš ar lietuvieti Arlauskas, kamēr 4. v. izcīnījis K. Līdums.

Nukāslas apg. šacha meistarībā 100% uzvaru guvis mūsu kādreizējais šacha brīnumbērns Līgonis Bērziņš, kas jau 13 g. vecumā bija Gulbenes meistars.

Kānberas meistarnosaukumu izcīnījis Zigurds Klēģeris, kas pirms tam bija kuvis arī Kānberas šacha kluba čempions.

Austrālijā izraudzīs trīs labākos pag. sezonas sportistus, kas saņems sportista Reiņa Zustera ģleznas un balvas, ko ziedojuši Austrālijas sporta vad. J. Riņģis, rekordists Dalinš un red. Arn. Šmits. Komisijā, kas izraudzīs labākos sportistus, darbojas: Dr. Lidija Vītola—Krauja, Dalinš, J. Lidmanis, Bērzzariņš, B. Čečiņš, A. Šmits un J. Riņģis.

o

Austrālijā ieradies mūsu futbola valstsvienības bij. vārtsargs Viktors Vizla.

SPORTA NOZĪME

Trimdas sporta nozīme, kas simbolizē piederību pie latviešu trimdas sportistu vienotās saimes visā pasaulē. Nozīmes pamats ir zils, apvīts zaļām ozollapām un Latvijas nacionālām krāsām. Lielums 1/2 m/m diametrā. Krūšu nozīmes metallā cena ASV un Kanadā ar piesūtīšanu — $1.70. Nozīmes gatavo Zviedrijā rekordista A. Graudiņa uzraudzībā, un tās pasūtināmas ar attiecīgās zemes sporta pārvaldes starpniecību.

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Japānas gargabalskrējējs, Murakoso, kas 1936. g. olimpiskās spēlēs Berlīnē 10.000 m skrējienā varonīgi cīnījās pret somiem un skrējienu beidza kā 4., šodien ir japāņu lielākā laikraksta sporta redaktors un japāņu vidus un gargabalskrējēju treneris.

o

Valstu sacīkstē futbolā Esenē vācu jaunatnes vienība uzvarēja Luksemburgu ar 4:1. Starpt. spēļu rezultāti: Vīnes Rapid uzvarējusi Istambulas Galatasary 6:0, bet zaudējis Istambulas Fenerbahce 0:1; Vīnes Admira pieveikusi Lisabonas Benfica ar 8:1, kamēr Vīnes Austria pārspējusi Aleksandrijas izlasi ar 7:2, bet Atēnās pret AEK panākusi tikai 2:2 rezultātu.

*

Zviedru tenisisti atceļā no Austrālijas, kur tie Devisa kausa izcīņas finālā zaudēja amerikāniem, spēlēja Kalkutā. Dubultspēlē Bergelīns ar Davidsonu pret indiešiem guva vieglu uzvaru.

o

Ziemas olimpiskās spēlēs Oslo olimpisko zvērestu sportistu vārdā nodošot divkārtējais olimpisko spēļu uzvarētājs (1933. un 1936. g.) un 1948. g. sudraba medaļas ieguvējs Birgers Ruuds.

o

Lai gan Pad. Savienība ziemas olimpiskās spēlēs nepiedalīsies, tomēr tā sūtīs uz turieni savus 5 žurnālistus. Oslo paredzētas vietas pavisam 395 žurnālistiem.

o

Vācu peldēšanas pasaules rekordists Herberts Kleins marta mēnesī dosies uz Japānu, kur vairākās vietās sacentīsies ar japāņu pasaules klases peldētājiem.

o

Piecas nedēļas pirms olimpiskām spēlēm Helsinkos Holandes—Vācijas sieviešu valstu sacīkstē pirmo reizi cīnā satiksies abas labākās pasaules barjērskrējējas — četrkārtējā pēd. olimpisko spēļu uzvarētāja, pasaules rekordiste holandiete Fanija Blankere—Koene un vācu rekordiste Marija Sander—Domagalla.

o

Ungārija un Austrija, atjaunojot sporta draudzību, vienojušas par valstu sacīksti futbolā 1953. g. sākumā Budapestā, kamēr revanša spēle notiks Vīnē.

PAG. SEZONAS LABĀKIE

(Turpinājums).

4 X 100

1. Stokholmas JKS (Laucis, Teriņš, Lukss, Pastmalnieks) 48.8
2. Kirkland Lake (K) 49.7
3. Stokholmas (LSK) 50.2
5. Liesma (Z) 50.2
5. Cepingas DVF (Z) 52.2

Zviedru stafete

1. Kirkland Lake (Teteris, Borgs Geinārts, Bērziņš) 2:20.3

Olimpiskā stafete

1. Sp. k. „Talava" (A) (Mundeciems, Salnājs, Nikazis, Brencītis 3:54.8

Soļošana

1. Āboliņš (A) — 3 km 15:21.3
2 jūdzes 15:34.0

Nākošā numurā sāksim publicēt sieviešu labākos sasniegumus.

MASKAVAS SARKANĀ ARISTOKRATIJA

Nakts dzīve Maskavā. — Vasilijs Staļins Metropoles viesnīcā. — MVD iecirknī. — Kaildejas aiz slēgtām durvīm. — „Možnagerlas" — valsts dienestā. — Meli mīlestības labad.

Žurnāls See sniedz garāku aprakstu par Maskavas nakts dzīvi.

Kad Maskavas Metropoles viesnīcas orķestris spēlē „Apskauj mani, dārgā", tad kāds sarkanās gaisa flotes virsnieks, kam trūkst vienas rokas, zagšus noslauka asaru. Viņš un viņa blondā līgava, kāda kino zvaigzne, mēdza dejot šai viesnīcā tik ilgi, kamēr iejaucās virsnieka tēvs, visvarenais Staļins.

Vasilijs Staļins, kas pazaudēja roku lidmašīnas katastrofā, vēl ir biežs viesisi Metropolē. Viņa oma ir jautra. Viņš tagad ir gaisa flotes ģenerālis, un skumjā melodija atgādina viņam, ka viņš gribējis izdarīt pašnāvību tēva aizlieguma dēļ satikties ar izredzēto.

Metropoles viesnīca nav Vasilijam Staļinam vien. Tā ir visiem maskaviešiem, kam nauda. Metropole nav arī vienīgā. Tās padara Sarkano Maskavu brūnu.

Revolūcijas pirmajās dienās nakts klubi kā buržuāzijas mantojums nemaz nebija domājami. Bet tas bija sen, sen un tagad izredzētai šķirai šai „bezšķiru" valstī ir savi Valdorf—Astorijas, Stork klubi, El Marocco u. c. Tos gan sauc par Metropoli, Aragvi, Arraratu, Baku u. c. Šo klubu gan nav daudz, un tie ir eksotiski un dārgi.

EKSOTISKI KLUBI

Pusdienas un vīns divām personām Aragvī, piem., maksā, rubļus pārvēršot dolaros, no 25 - 50 dolaru. Kluba speciālitāte ir šašliks par 7,50 dolariem porcija. Borščs — biešu zupa ar skābu krējumu — 1,50 dol. porcija, svaigas saknes ap 2 dol., zemenes ar krējumu 5 dol.; šampanietis 15 dol. pudele.

Dzeramnauda ar likumu aizliegta, bet viesmīlis to gaida. Ne visi apmeklētāji maksā skaidrā naudā. Klubu slēdzot, ekonomi, kas ir valdības ierēdņi, kasē atrod vairāk kvītis nekā rubļu. Dažiem klubu apmeklētājiem ir „banku konti", savāds Padomijas iestādījums, kas atļauj priviliģētām personām uzrakstīt neierobežotas summas uz papīra gabaliņa, pašaujot zem ieraksta vārdu. Šos papīra gabaliņus var iekasēt tuvākā MVD iecirknī, kura komandanta rīcībā šim nolūkam ir nauda un paraksti saraksts.

Šā saraksta vīri savas dzīres nerīko starp parastajiem nakts klubu apmeklētājiem. Viņu rīcībā ir speciālas banketu halles ar durvīm, kas nelaiž cauri skaņas un pie kurām ir bruņota sardze.

Še var sastapt Padomju Olimpa dievus — Beriju, kas ir slepenās padomju politiskās policijas priekšnieks; Maļenkovu, politbiroja vadītāju un varbūtējo Staļina pēcnācēju. Ministru prezidenta vietnieks Molotovs dažreiz rīko viesības provinces komūnistu barvežiem.

KAILDEJAS

Lielākai daļai Maskavas nakts klubu ir Kaukaza, Staļina dzimtenes, seja.

Dzimuma dzīve Maskavā un visā Padomijā ir pieredzējusi divkāršu pārvēršanos. Tūliņ pēc revolūcijas komūnistu slavenības dzīvoja vienkāršu dzīvi. Reti kāds precējās. Toreiz viņi mudināja strādniekus, karavīrus un zemniekus piekopt „brīvo mīlu". Tagad stāvoklis ir pilnīgi grozījies. Padomju Savienības sabiedrības zemākās šķiras ir īsti puritāņi savā dzīvē, bet augstākās šķiras, turpretim, tikai — reputācijas dēļ.

Maskavas Aragvi kluba bakchanalijas bieži dzirdamas tālumā. Sarkanie ģenerāļi, admirāļi un politiskie barveži rīko dzīres, kurās uzaicina jaunas sievietes no filmu sabiedrībām un baleta. Kaildejas zied Maskavā aiz slēgtām durvīm.

Bet vienkāršā cilvēka morāle, kas kādreiz bija vaļīga, nu ir puritāniska. Kādreiz Kolotnaja, Padomju Savienības sūtne Norvēģijā, pateica savas domas par brīvo mīlestību, raksturojot kādu sava romāna varoni: „Seksuālā mīlestība nav nekas vairāk kā fizioloģisks prieks. Es mainu savus mīļākos pēc gaumes." Pagājuši laiki, kad Padomju Savienībā aborts bija tas pats, kas zāļu iešlircinājums — 40.000 abortus izdarīja vienā gadā dažās Maskavas klinikās, nonāvējot 270 uz katriem simts dzimušiem bērnu. Pagātnē arī tāda laulības ceremonija, kas ilga minūti, un laulības šķiršana, kas pastāvēja pastkaršu apmaiņā starp vīru un sievu.

„Brīvā mīla" bijusi sociālisma pretinieku izdomāta. Viensievība esot jāstiprina, tagad pavēl komūnisti.

Metropoles orķestra dirigents, ko diplomātu kolonija pazīst ar palamu Bennijs, ir maza auguma vīrs, kas domājās kļūt par otru Čaikovski. Viņš ir tas, kas populārizēja tādas svešas melodijas kā „Šatanagi Šu Šu" un „Saldais Žužu".

Divu iemeslu dēļ Maskavai ir tāda nakts dzīve, kādas nav citām krievu pilsētām. Tā ir ārzemju diplomātu rezidence un še dzīvo gandrīz visi tie krievi, kas var atļauties šādu greznumu.

Ārlietu ministrija uztur sarupmāju diplomātiskām uzņemšanām. Šī vasarnīca nav tālu no Kremļa. Pēc tam, kad viesus pārbaudījusi vesela rinda privātās drēbēs tērptu aģentu, to noved pie ārlietu ministra, viņa sievas un dažiem ārlietu ministrijas augstākiem ierēdņiem, spiež rokas un dodas pie karaliski klātiem galdiem — zivis, putni un medījumi, kuŗus noskalo lejā labākie franču vīni, neierobežots daudzums vodkas un ārzemju liķieŗi.

SIEVIETES

Diplomātisko sarīkojumu sākums parasti ir pēc 9 vakarā, kad beigušās izrādes Maskavas Lielajā teātrī. Šis teātris celts caru laikos. Agrāko lepno uzvalku vietā redz skatītājus nonēsētās vai pat darba drēbēs. Viņiem nav līdzekļu „vakara tērpiem" Dzīves smalkās puses ir tik svešas Krievijā, ka amerikāņu sievieti, kas ierastos savā stenografistes tērpā, uzreiz pazītu par ārzemnieci ne tik daudz pēc svešā auduma un piegriezuma, bet pēc tērpa elegances.

Pat nakts klubos krievu sieviete nav labi ģērbta. Vēl sliktāki ir tērptas sievietes, kas redzamas Maskavas ielās. Kādu amerikāņu veikalnieku, kas labi prot krieviski, uz ielas aiztur sieviete un aicina „ciemos". Kad pārsteigtais amerikānis iebilst, ka

(Nobeigums 8. lpp.)

S. Eglons

ELDORADO

LATVIEŠU JŪRNIEKU DĒKAINIE PIEDZĪVOJUMI

Komandai vajadzīgie puiši bija piemunsturēti, degvielu tanki pilnpildīti, eksportālus iekrauts, tauvu gali no krusta atmesti. Lielajā Beltā kuģis jau bija uzskrējis kādam vrakam, nošūpojies, ar divām atspiestām platēm šķērsojis Ziemeļjūru, gar baltajām Anglijas klintīm un kaŗa laikā gremdētu kuģu mastu ierindu izslīdējis cauri Lamanšam. Normandijas kaijas kliedzot bija laidelējušās līdz divas dienas pār mastiem, bet vētrai tuvojoties, tās kā balts mākonis aizlidoja krasta virzienā. Pēc divpadsmit diennaktīm agrā rīta stundā kuģis tuvojās krastam, kas kā zilgana ēna bija jaušams pienainā miglā. Jūŗa bija mierīga, tumša, debesis gaišas, zvaigznes bālēja. Pavārs, kā vienmēr neko nezināja par krastu, bet, tikko uzlicis kafiju achterī, izdzirda kliedzam Jokstu Ūdentiņu, kuŗa jūrnieku dotā palama bija Mordaks.

— Ei, puikas, nāk skatīties!

Vizāns, kas gulēja uz achteŗa augšējā klāja, vienā palagā tinies, pielēca kājās un, palagam plandot, noskrēja uz „pāpes". — Tur, tur, tur! — Mordaks rādīja, pacēlis roku. Augstu debesīs mirdzēja gigantiska kalna galotne kā dimants. Pats kalna masīvs nebija redzams, bet spožā smaile tepat vai virs galvas vizuļoja, lāsoja, zeltoja, krāsās mainīdamās, kā ar kaparu jauktais indiāņu zelts. Pār kalnu mugurām iespīdējās saules zelta maliņa. Lielā kalna galotne kļuva sniega baltumā, sārtiem ēnojumiem. Straujš ausa diena.

KOLUMBIJAS KRASTI

Pie skatītājiem pienāca Anderss — bocmanis, baltu matroža cepuri, brūnu sarkanbārdainu seju, svītrainā kreklā, gaišās khaki biksēs, kas bija notraipītas krāsām kā palete. Uzlicis roku uz Vizāna pleca, viņš teica: — Paej uz priekšu atlaist enkuru ķēdes no lāčiem (sprostiem). —

— Vai tad āķus metīs reidā?

— Jā, stāvēsim uz enkuriem.

— Kas tas par kalnu? — jautāja jauns kuģa puika, pagriezdams plecu uz krasta pusi.

— Sniega kalns Santa Marta, — bet kusties uz priekšu, redz; kapteinis komandtiltā jau grozās kā vēja rādītājs.

Bija aizmirstas Ziemeļjūras ledainās vētras, negantā salšana, stāvot sardzē komandtiltā, kodīgais sāļais ūdens, kas šļācās acīs, skanstis mazgājot krāsošana un rūsas dauzīšana līdz nejēgai. Šodien kuģis slīdēja gar Kolumbijas zilgani violētiem krastiem. Viļņi spīguļojot meta atspulgas kuģa sānos, ūdens brīniškīgi zils, debesīs varenas mākoņu gubas, kas žilbina acis. Vienīgais apģērba gabals — īsas biksas un kājās sandales, lai uz saulē sakaitušajām klāja dzelzs plāksnēm nedegtu kājas.

Mastā uzvilās loča karogs. Dzeltēns ar violētām svītrām, vidū ieplēsts, tas izskatījās pēc holandietes apakšbiksēm. Bocmanis bija klāt, neļaudams Vizānam to ilgi vērot:

— Ej, pasvied locīm virvju kāpnes un galus motorlaivai. — Pats viņš palika rīkoties ap enkuru vinčām un izlaida enkurus no klīzēm. Kuģis, palēninājis gaitu, slīdēja šaurumā starp mazām saliņām. Mašīnu vibrācija bija tikko manāma. Viegli sasprindzis klusums uz klāja. Tikai virvju kāpņu ripulis, Vizāna ritināts, nograbēja gar kuģa sāniem, kur plegriezās motorlaiva ar loci — liels melns nēģeris rāpās kā skudra augšup, kur viņu uz klāja sveicinot sagaidīja trešais stūrmanis un baltais kuģa suns, kas, milzi ieraudzījis, rēja raustīdamies, locīdamies un pieplakdams pie klāja. Pastiepis kaulaino roku un lūpas savilcis ripulī, melnais tam labināja klāt bez panākumiem.

Starp palmu saliņām bija sapulcējušies nēģeŗi melnās vienkoču laivās. Kuģim tuvāk slīdot, tie smaidīdami klaigāja, vicināja rokām, sacēlās kājās, sniedzot pretim baltus koraļļu žuburus, zaļus papagaiļus, rožainus gliemju vākus, banānu ķekarus, ananāsus un no vērša ragiem izgrieztus fantastiskus putnus, cits pār citu kliegdami: — Signori, signori chinchi pen chinchi! — Bet kuģis slīdēja tālāk. Melnie laivinieki gan turējās līdz, aurēdami, visā spēkā aurēdami un pašu saceltā traca sajūsminmāti, šķaidījās ar mirdzošo ūdeni, sviežot grozus gaisā, tā ka daži citroni uzlidoja kuģa achterī! Tad viņi nosēdās vienkoceņēs un mērķtiecīgi airēja ķīlūdenī, cerēdami, ka kuģis tālu neaizies. Locis to ievadīja zaļām kalnu mugurām ielenktā līcī. Pāri līcim iedārdējās enkuru ķēdes.

MELNIE LAIVINIEKI

Klāt bija arī melno laivinieku armāda. Viļņos šūpojoties, tie skatījās augšup uz kuģi, skaļi piedāvājot savu preci. Auklās iesietos spaiņos no kuģa slīdēja lejup saplēsti krekli, cepures, trauki, aproču pogas, izdegušas baterijas, krāsu zīmuļi, vecs lietussrags, sarūsējis foto aparāts, cigaretes, segas, cukurs, zaļās un tualetes ziepes, modinātājpulksteņi, zvanīdami spaiņi. Augšā vilka mērkaķus, bananus, brunurupučus, zāģzivju zāģus, zvērādas, izbāztus krokodiļu mazuļus, papagaiļus, koka-kola pudeles, raibus sombrero un džungļu nažus skaisti rotātās makstīs. Priecīgi uztraukti bija kuģa puikas. Pārējie kuģinieki ar viņiem ne labprāt runāja — ko nu ar kuģa puikām! — bet no apakšas tiem vērās pretim simt degošas acis. Tomēr — kur bija smaragdi, sidrabs, platīna, un dimanti, ko viņi bija dzirdējuši veco jūrnieku stāstos par Eldorado?

(Turpinājums sekos)

TEIKA PAR VISKIJU

Rakstnieks, izbijis diplomāts, pretspiegošanas vadītājs, skots sērs Brjus Lokharts (Bruce Lockhart) nesen papildinājis savu grāmatu sarakstu ar jaunu sacerējumu — Skočs. Fakti un teikas par skotu viskiju. Šī grāmata ir īsta pazinēja lielā sirsnībā uzrakstīts stāsts par „dzīvības ūdeni" no skotu viedokļa. Tam vijas cauri Skotijas pagājušās un tagadējās aktuālās problēmas.

Dedzīgākie skotu patrioti mēdz apgalvot, ka Dionisijs vispirms bijis viskija Dievs un tikai pēc tam uzņēmies viņa administratora pienākumus...

Šo un līdzīgas teorijas Lokharts gan ar smīnu noraida, bet nevar atturēties, nenorādījis, ka viskiju darinājuši jau senie ēģiptieši. Viņu modernie pēcteči ar šo dziru stiprinājuši skotu karotājus uzvarā pie El—Alamenas, par spīti atturīgā feldmaršala Montgomerija stingram aizliegumam.

Līdz 1746. g. viskijs nebijis pazīstams dienvidos no Skotlias augstienes. Šai gadā, ko viskija vēsturē atzīst par svarīgāko datumu, sabruka Stjuartu dzimtas mēģinājums atgūt Anglijas troni, un skotu armiju saskaidīja Georga II hanoveriešu sarkansvārči. Angļi aizliedza turpmāk skotiem destilēt viskiju, un pēdējo aplika ar smagu nodokli. Skoti, saprotams, ierīkoja slepenus brūžus, un viskija kontrabanda sāka zelt un ziedēt, kamēr viskijs iegaršojās arī pašiem angļiem, un 74 gadus pēc tam, kad angļi bija aizlieguši skotiem darināt savu nacionālo dzērienu, aizlieguma atkal atcēla, un viskijs sāka savu uzvaras gājienu pāri Anglijas robežai un visai pasaulei. Tai laikā kāds skots atrada efektīvāku viskija destilācijas paņēmienu, bet grāmatas autors Lokharts to piemin ar dziļu rūgtumu, jo atzīst, ka īstu, labu viskiju var izgatavot tikai senlaicīgajos skotu katlos. Tā arī viņš apgalvo, ka pie pēdējām labām īstām markām pieder Glenlivet (pasaules labākais viskijs pēc skotu lietpratēju atzinuma), Glen Grant, Highland Park, Glen Burgie, Balmenach, Royal Brackla, Glenlossie, Longworm, Macallan, Linkwood, Talisker un Clynelish. Visi pārējie viskiji — kā Johnnie Walker, Black and White, White Horse u. t. t. ir tikai tā saucamie „blended" viskiji, kas tiek destilēti no parastās maizes labības maluma, un tiem tikai nedaudz tiek piejaukts īstais skotu graudu iesala viskijs.

Tagad viskija ražošanu pārņēmuši lieluzņēmumi, kas uzsūkuši gandrīz visus mazos uzņēmums, un tā arī daudz kas ir mainījies kopš skotu un angļu izšķirīgās l. g.s. kauias, kad mirstošajam kalnu vadonim Strathallanam viskiju pasniedza pēdējā vakarēdienā vīna vietā — jo vīns uz vietas nebija nekur dabūjams. Mūsu dienās viskiju lieto daudz un dažādos veidos — vispazīstamākais ir „milzu maisījums", ko skoti dzer Jauno gadu sagaidot un Sv. Andreja dienā. „Milzu dzērienu" pagatavo no pus kg auzu miltu, medus un ūdens miklas, pievienojot 2 litrus viskija. Maisījumu tik ilgi kuļ, līdz tas sāk putot, un tad to 2dienas glabā stingri aizkorķētā pudelē, pēc kam pasniedz nama visgreznākā traukā... Šis dzēriens iedarbojoties „momentāni", un reiz tas pasniegts arī angļu sūtniecībā Prāgā. Sabiedrība, diemžēl, pēc tam bīstami ātri samazinājusies, un tikai 3 skoti un Jans Masariks atstājuši svētku vietu kājām... Iemesls pa dalai bijis arī tas, ka skotu darīšanās iejaukušies angļi, jo dzērienu sagatavojis sūtniecības militāratašejs — angļis, un tas, baidīdamies, ka dzēriens nebūs pietiekami stiprs, pēdējā brīdī pastiprinājis to ar čechu nacionālo plūmju degvīnu — slivovicu... Tiem, kas kādreiz nogaršojuši šos abus dzērienus nemaisītā veidā, komentāri šai gadījumā būs lieki.

Mūsu dienās viskiju neražo vairs tikai Skotijā, bet arī ASV, Kanadā un pat Dānijā, un tas kluvis par pateicīgu tirdzniecības objektu, ienesot eksportētājai valstij krietni daudz kāroto dolaru.

-of-

MŪSU BĒRNIEM

Mirdza Timma

LELLE CILDA

PASAKA

(Nobeigums)

Šai papīra mājiņā saimniekoja Lotospuķe. Viņa mani bieži nosēdināja dārziņā, un tad es vēroju, kā dīķītī peldēja spožā emaļas zivs. Pa to laiku Lotospuķe vārīja uz maza pavarda rīsus un atnesa mums abām melni lakotus galdiņus un zīda spilvenus, ko lietā krēslu vietā. Lotospuķei gan bija jāsēž uz sava spilvena ārpusē, jo leļļu māja viņai bija par mazu, bet tas netraucēja patīkamo tējas dzeršanu. Viņa man izveicīgi palīdzēja ar rīsiem, turot rokā abus irbulīšus un saņemot katru reizi rīsa graudiņus tik izveicīgi, ka neviens nenokrita zemē.

Saulainās dienās Lotospuķe drīkstēja pavadīt māti uz templi. Mani viņa uzsēja sev uz muguras, kā Japānā parasts nest bērnus, un izplēta pār mūsu galvām papīra saulessargu. Kad piebrauca rikšu mazie ratiņi un katrs ģimenes loceklis novietojās savējos, es varēju lūkoties pār Lotospuķes plecu, kā dipēja ratiņu vilcēja kājas, kad viņš steidzīgi skrēja pa ielas vidu. Aiz mums un mums priekšā brauca vesela rinda šādu vieglu ratiņu, kuŗos sēdēja dāmas un kungi ar saules sargiem, un laipni palocījās sveicinot paziņas.

Mēs abas ar Lotospuķi gaidījām šos jautros izbraukumus, bet vēl vairāk mēs ilgojāmies pēc meiteņu dzimšanas dienas. Japānā visām meitenēm svin dzimšanas dienu vienā dienā. Katru dienu, kad Lotospuķe nosēdās man blakus uz spilvena, viņa man stāstīja par gaidāmo dzimšanas dienu.

„Šīs dienas rītā es došos mātei un tēvam līdz uz veikalu. Tad man dāvinās jaunu lelli. Bet tu neskumsti, es tevi tādēļ nemīlēšu mazāk," Lotospuķe apgalvoja, „Vēlāk mana māte atvērs leļļu kārbu, kas visu gadu glabājas aizslēgta. Tā ir pilna visskaistākā leļļu. Ar tām rotaļājusies māte un vecmāmiņa un vecmāmiņas māte, kad viņas bijušas mazas meitenes, bet tikai reizi gadā. — Es darīšu tāpat: es tās sasēdināšu visas uz pakāpēm, un protams, arī tevi viņu vidū."

Dzirdot par tik daudz lellēm, es kļuvu gluži nepacietīga un nevarēju vien sagaidīt šo dienu, minot, kādus pārsteigumus tā man nesīs. Bet es nevarēju iedomāties, ka mani sagaidīs tik liels notikums.

Rīts pagāja, kā Lotospuķe stāstīja. Viņa atgriezās no veikala smaidīdama ar jaunu lelli zilā kimono. Lotospuķe mūs abas iepazīstināja un lika mums vienai pret otru palocīties. Es priecējos, ka būšu ieguvusi draudzeni.

Pēcpusdienā Lotospuķe drīkstēja atvērt leļļu kārbu. Viņa izcēla no tās valdnieku, valdnieci un daudz leļļu greznos tērpos un sasēdināja tās uz kāpnītēm. Pašā augšējā sēdēja valdnieks un valdniece, bet uz pašas zemākās drīkstējām nomesties mēs, abas ar jauno lelli, kā jau mājinieces.

Kamēr Lotospuķe rotaļājās, tēvs ienesa vēl vienu saini.

Meitene bija ļoti pārsteigta, jo tas izrādījās pasta sūtījums. Tā bija Astridas dāvana tālās Japānas meitenei dzimšanas dienā. Lotospuķe saudzīgām rokām izcēla no kārbas Eiropas ciemeni un ilgi apbrīnoja. Tad viņa to novietoja blakus valdniekam un valdniecei un atgādināja:

„Vai tu savukārt negribi iepriecināt tālo Eiropas meiteni Astridu?"

Lotospuķe to vēlējās, bet tad viņa iegrima domās. Es redzēju viņas skatus vēršamies drīz uz mani, drīz uz jauno lelli un viņa nevarēja izšķirties. Tad tēvs viņai palīdzēja, sacīdams.

„Es nešaubos, ka tu savai tālajai dārgajai draudzenei sūtīsi to jaukāko, kas tev pieder"

Lotospuķe dziļi palocījās, lai apslāpētu klusu nopūtu, paņēma mani, un ietērpusi mani greznajā karalienes kimono, iesaiņoja savu sūtījumu.

Kaut gan man bija žēl šķirties no Lotospuķes, es smaidīju, kad viņa mani pēdējo reizi turēja rokā, jo Japānā arī skumjas paslēpj zem smaida.

Ja arī ceļā es braucu smagu sirdi, toties šeit es esmu apmierināta, jo esmu atradusi jaunu māju un laipnu saimnieci."

Tā Japānas lelle nobeidza savu stāstu, un Cilda juta, ka rūpju smagums kļuva vieglāks.

Visas lelles varēja liecināt tikai labu par jauno māju. Tad arī viņai nevajadzēja baidīties.

Tā iekļaudamās jauno draudzeņu pulkā, Cilda kļuva jautra. Arī lelles priecīgi smējās. Jautāja par tirdziņa telti un izturējās tik laipni, ka Cildai šķita, it kā viņa atrastos starp senām paziņām.

Tāli soļi lika lellēm apklust pusvārdā un sastingst tais vietās, kur Astrida bija viņas nolikusi.

Astrida steidzīgi ienāca, pavērsās pret lellēm un atmetās pati vienā zviļņa stūrī.

„Cildu es ar jums neiepazīstināšu, gan pa šo laiku jau pašas būsit izrunājušās. Nedomājiet, ka es nezinu, ka jums pašām savas runas, tikko es pagriežu muguru!" Astrida noteica stingri pakratīdama pirkstu, kā daždien nerātniem bērniem. Cildai vajadzēja savaldīties, lai nepaspruktu nodevīgi smiekli.

Tad Astrida kļuva nopietna, pievilka Cildu sev tuvāk un nopētīja.

„Nē, skaista tu neesi," viņa beidzot teica, un Cilda bailēs nobāla.

„Seja, — nekas. Bet tie mati! Būtu tev vismaz skaisti viļņaini vai sprogaini mati, bet šitā, tīri kauns. Kas tas par tērpu, putekļu lupata, ne apģērbs!" Astrida nicīgi paraustīja Cildas strīpainos bruncīsus. „Kur tevi tādu lai liek!" viņa iesaucās, pieleca no zviļņa un devās uz skapja pusi. Tā durvis atsprāga ar troksni, zilais samta mēteliītis novējoja gaisā, un — jau tas bija valkātājai mugurā.

„Vai, vai, nu viņa ies mani atdot pagalma zēniem!" Cilda izbailēs atspiedās pret spilvenu. Viņa juta leļļu līdzjūtīgos skatus un redzēja bailes viņu sejās.

„Es jau tūlīt domāju, ka Astrida nepaturēs tik neglītu lelli kā mani!" Cilda sūrojās. Meitene viņu paķēra un devās lejā pa kāpnēm tik ātri, ka Cildai šķita, ka tūlīt, tūlīt viņas abas zaudēs līdzsvaru un pakritīs. Bet nekā — trakais skrējiens nobeidzās bez kavēkļiem.

„Nu viņa sauks zēnus!" Cilda domāja un baiļīgi palūkojās pār uzroča malu, bet — nekā.

Astrida šķērsoja tukšo pagalmu, izgāja uz ielas un devās ātriem soļiem pa to pašu ielu, pa kuŗu viņas toreiz bija nākušas.

„Varbūt Astrida mani nesīs atpakaļ uz Ziemassvētku tirdziņu un teiks ka viņa nevēlas tik neglītu lelli," Cildai ienāca prātā. Šī doma tūlīt gaisa, jo Astrida pagriezās pavisam uz otru pusi.

Beidzot viņa apstājās kādu durvju priekšā, atvēra tās un iegāja veikalā.

Kas te bija leļļu un rotaļlietu! Kamēr Cilda brīnījās, Astrida tuvojās pārdevējai un jautāja:

„Vai jums būtu krājumā mati šādai lellei!", viņa teica un pastiepa Cildu uz priekšu.

„Domāju gan, ka būs!" pārdevēja atvēra baltu kastīti un izņēma no tās garus zeltainus sprogainus matus.

„Pielaikosim, vai tie derēs!" viņa teica un, paņēmusi Cildu rokās, uzlika lellei matus. Tie piekļāvās galvai, un bija tieši pēc mēra.

„Tie būs labi, Astrida nospriedā. „lūdzu piestipriniet."

Pēc brīža mati turējās Cildai kā pieauguši. Kas tie bija par krāšņiem matiem! Cilda bija vēl

Tiklīdz Astrida bija prom, lelles apstāja Cildu, apbrīnoja, priecājās, un visas vienā balsī viņu slavēja.

Vēlu vakarā, kad citas lelles jau sen bija aizmigušas, Cilda vēl gulēja vaļējām acīm. Viņa jutās tik priecīga kā vēl nekad un reizē apkaunota, ka bija domājusi tik ļauni par Astridu tikai tādēļ ka viņas valoda šķita skarba. Aiz tās īstenībā slēpās mīļa, laba, jūtīga sirds, kas vēlēja citiem prieku. Cilda vairs nebaidījās par nākošajām dienām, jo viņa redzēja, ka bija nonākusi vietā, kur viņai labi klāsies. Viņa gribētu pieķerties Astridai ar visu lelles mīlestību un uzticību, lai atlīdzinātu par labo sirdi. Viņa gribētu justies pavisam laimīga, ja tik nebūtu tādas mazas ēnas aiz šī lielā prieka — domas par Inesi. Lai arī cik laba bija Astrida, tai pietrūka tā mīluma, kas dvesa no katra Ineses vārda un kustības.

„Astrida pret tevi tik mīļa, un tu — pati nezini, ko gribi, kaunies!" Cilda sevi rāja un nopēmās vairs nedomāt, bet gulēt.

Nākošā dienā Astridu tikpat kā neredzēja kavējamies leļļu stūrī. Viņa tikko pateica nevaļīgu labrītu un jau bija prom tais daudzajos svētku darbos, kas bez Astridas palīdzības nevarēja gludi noritēt. No virtuves puses nāca garda piparkūku smarža, un kad pavērās durvis uz dzīvojamo istabu, pa tām ieplūda egļu zaru sveķainā elpa. Visās istabās dzirdēja daudz ātru soļu. Šur, tur vēl piekopa un sakārtoja, šur, tur vēl tīrīja, kaut gan māja bija jau saposta spodra un spidoša svētku vakaram.

Beidzot tas pienāca, zilganu villaini aizklādams logam priekšā. Ieskanējās durvju zvaniņš, un kaut kur tālu Cilda sadzirdēja Ineses balsi.

„Nu es viņu redzēšu!" Cilda iesaucās, un saspriegtā uzmanībā gaidīja soļus tuvojamies un durvis atveramies, bet vīlās: soļi kaut kur aizskanēja un izdzisa, meitenes nenāca šurp.

Cilda gluži noskuma. Viņa tik ļoti bija vēlējusies redzēt Inesi. Tā šķita, ka šai vakarā arī lelles būs pamestas novārtā, jo varēja dzirdēt, ka otrā istabā jau pulcējās viesi un gaiši ieskanējās Ziemassvētku dziesma.

„Es tā vēlējos redzēt daudzināto Ziemassvētku eglīti!" Cilda skuma, jo pa aizvērtajām durvīm neiespiedās ne gaismas stariņš.

Tad tās atvērās plaši, un Astrida iedrāzās istabā, satvēra Cildu un devās pretim tam mirdzumam, kas pirmajā brīdī gluži apstulboja leļles acis. Likās, ka vesels bars zvaigžņu karātos zaļās eglītes zaros. Starp zariem stiepās sidraba pavedienu tilti, zaigoja zeltītas lodes, atblāzmodamas sveču mirdzumu, sprakstēja brīnumsvecīšu staru kūļi un tikko manāmi trīsēja stikla lāstekas.

Cilda bija skaistuma tā pārņemta, ka tik pēc brīža ievēroja Inesi blakus eglītei.

Astrida viņai tuvojās un teica:

„Šī ir mana dāvana tev," un ielika Cildu Inesei rokās.

„Tik krašņa lelle!" Inese iesaucās, reizē parsteigta un aplaimota.

„Tev tomēr bija taisnība, kad tu apgalvoji, ka Cilda nemaz nav neglīta," Astrida smaidot teica. „Mēs abas arī būtu tīri labi iztikušas, vai ne, mazā," viņa pakratīja Cildas roku, bet man tomēr šķita, ka tu un Cilda, jūs saderat kopā, un ka jūs viena otrai esat vajadzīgas."

„Bet tu viņu laimēji!" Inese vēl iebilda.

Tomēr Astrida to noraidīja:

„Ko nozīmē — laimēt? Pati laime jau arī var kļūdīties — un tad ir labi, ja mēs paši zinām, kas kuram vajadzīgs!"

Lielie iesmējās, arī Inese bikli pasmaidīja, pieglauzdama sev lelli. Cildas seja staroja tā, ka šai brīdī viņa varēja mēroties ar visskaistākām lellēm, jo viņa jutās laimīga, tik laimīga, ka priekam vairs nebija ēnas, un tas šķita tikpat mirdzošs kā eglīte ar daudzajām liesmojošām svecēm.

Un pāri šim mirdzumam satikās Astridas un Cildas skati. Viņas uzsmaidīja viena otrai, saprazdamas bez vārdiem.

Jānis Rudzītis

PĒC 20 GADIEM

Aleksandra Čaka — Mana paradīze

Tieši ar 20 gadu atstarpi Daugavas apgāds Stokholmā laidis klajā Aleksandra Čaka Manas paradīzes otru izdevumu (pirmais 1931.), diemžēl, par kādu ceturto daļu saīsinātu, toties bagātīgi greznotu Niklava Strunkes illustrācijām. Tādā veidā radusies ļoti skaista grāmata, bet literārajā aspektā dzejnieka teksta upurēšana par labu greznumam nez vai attaisnojama, vēl jo vairāk tāpēc, ka starp izmestajiem, cik iespējams atcerēties, atrodas arī daži no šī krājuma labākajiem, Čaka personībai raksturīgākajiem dzejoļiem. Būsim tomēr pateicīgi arī par saīsināto izdevumu, kas ļauj par jaunu pievērsties lielā dzejnieka sākuma gaitām.

Priekš 20 gadiem Mana paradīze, aptverdama vienkopus Čaka dzejas sīkās brošūriņās, skaitījās latviešu modernākais, tematikā un formā revolūcionārākais dzejoļu krājums. Pats Čaks jau bija apsūdzēts par huligānisma, negātīvisma, naida kultivēšanu, bija arī asi uz apsūdzību atbildējis. Bet nu pieticis šo divi gadu desmitu, lai pavīpsnātu, cik liela brēka var sacelties gluži par neko, sevišķi, ja tajā piedalās majestāte Nezināšana, aizmāršība un no abām naidīgām pusēm teātrāli ieņemta poze.

Salīdzinot Manu paradīzi ar to dzeju, kas pašreiz mums tiek dēvēta un ar pretenzijām pasniegta kā „modernā", Aleksandrs Čaks visādā ziņā rādās pavisam rātns, kautrīgs zēns, — tik tālu esam tikuši! Bet arī priekš 20 gadiem Čakam ierādītā vieta latviešu dzejas vēsturē, slavinājumi un pārmetumi, ko viņš šai sakarā saņēmis, prasa pārvērtējumus. — Ir apgalvots, ka Čaks un viņa dzejoļu krājums Mana paradīze saistāms ar īstās latviešu pilsētas dzejas dzimšanu, bet tā nav patiesība. Arvēda Švābes poēmas Bulvāri (1913—1920) daudz vairāk pilsētas dzejas nekā Manā paradīzē, un Švābes grāmata, kas zina, vai pašreiz nerādīsies modernāka, mākslinieciski tvirtāka nekā pārrunājamā Mana paradīze! Tiek teikts, ka Čaks kā urbānists vistiešāk esot Rīgas dzejnieks. — Lai pārlasām Manu paradīzi un vaļsirdīgi atzīstamies, vai šīs dzejas priekšstatu pasaule ir kaut jel cik adekvāta ar mūsu atmiņām par Rīgu kā Latvijas metropoli! Man jāteic, ka ne. Tiesa, Čaks jau vēlas būt Rīgas un pilsētas dzejnieks vispār, viņš met izaicinājumu bijušajiem cūkganiem. Tieši vai starp rindām viņš ironizē par lauku dabas romantiķiem, bet ar to jau vēl nekas jauns nav nodibināts. Ja Mana paradīze var runāt par Rīgu, — un to, protams, var darīt, — tad tai vēl krietni daudz no Krievijas guberņas pilsētas smakas, bet pat tad teātrāls dzejoļu rakstītājs par īstu dzejnieku kļuvis tikai tajās reizēs, kad pilsētas nomalē viņš jau vienu kāju iespēris laukos. Varam reģistrēt, ka Čaks dzejojis par kioskiem, izkārtnēm, saldējumu, afišām, ielu spuldzi utt., bet dzejas vēl tur maz. Turpretim lielu dzejnieku sadzirdam, piemēram, Latviešu meitenes dziesmā strēlniekam, kur „aizturot elpu, mēs dzirdēsim klusi, kā apkārtnes mežos zvaigznes ar stariem no zemes velk sēnes, kā irdenās smiltis uz priekšu kā dzeltenas sliekas lien augošās saknes, un kā skrejošās straumes pierunā krastus sev līdzi uz jūru." Tas te netiek konstatēts aiz simpatijām pret konvencionālo romantiku, bet aiz nožēlas, ka Manas paradīzes pilsētniecisko aksesuāru poētizēšanā, kas aizņem grāmatas pirmo pusi, manām vēl tikai nedrošu taustīšanos, ko maskē vienīgi pašpuiciskā poze.

Tas tiesa, ka ar šo pozi, ar reālistisko, pat naturālistisko pieeju ielas skatiem, trešās šķiras dzertuvju elektrizētai atmosfairai un seksuālām rotaļām Čaks savā laikā pārlēja aukstu šalti pāri tiem, kas bija pieraduši pie lauku idilles vai gaumīgi un godīgi iekārtota saloņa. Bet nevajag aizmirst ka Virzas Dievišķīgajās rotaļās Austriņa Necilvēkā, Alijas Bauma nes dzejā un citur jau priekš Čaka atrodami daudz riskantāki motīvi. Čaks ir tikai nekautrīgāks, ne vairāk, viņš ir, ja vēlamies klaji runāt, austrumnieciskāks, un, ja vajadzētu runāt par krievu ietekmi latviešu dzejā, tad visvairāk būtu jāapstājas pie Manas paradīzes.

Beidzot — formālā puse, sevišķi domājot par metriku. Netrūkst Manā paradīzē pavisam klaudzošu kvartu, parastu atskaņu. Čaks nespēj būt konvenciju cilvēks. Viņš meklē. Viņa atradumi saistās ar asonanču medībām. Viņš kļūst „akcentētā pantmēra" nostiprinātājs, bet Manā paradīzē šīs jaunās metrikas principi nav nemaz vēl noskaidrojušies, ir rindas, gar kurām pamatīgi jānoņemas, lai atšifrētu, kāda tām ritmika domāta. Un galu galā metriskā iekārta Manas paradīzes brīvā panta dzejoļos lielā mērā ir kaut kas jauns tikai tad, kad šos dzejoļus tveram optiski, — kā iespiestu tekstu. Tiklīdz aizmirstam teksta iekārtojumu, tiklīdz tveram to ar ausīm, Čaka ritmika iedarbojas visumā parasti.

Bet Mana paradīze ir dzejoļu krājums, kas, atmetot pārspīlētu apbrīnu un liekulīgus pārmetumus, gaiši liecina par Čaka vēlēšanos „kost lieluma ābolā" un par garantiju, ka panākumi nodrošināti. Arī kiosku un priekšpilsētas krodziņu dzejnieks spiests atzīties, ka alkst tās pašas vecu vecās mūzības, zvaigžņotās debess, lielāka plašuma. Grāmatas pirmajā pusē taustījies pēc nebijušiem tematiem, diezgan pozējis un izaicinājis, Manas paradīzes beigās Čaks jau ir dzejnieks savā pasaulē, kur kļūst arī pirmreizīgs un neatdarināms, tāds, kam nevajag vairs par savu vietu latviešu dzejā cīnīties, bet kas jau uzvarējis. Šo vietu viņš ieguvis, krustodams reālistisku drosmi ar romantiķa smeldzi, tā sakot, jaukdams kopā sāli ar cukuru; atteikdamies no ārīga urbānisma, lai ļautos pilsētā auguša intellektuālista domu atklāsmei, kam nemaz vairs nav svarīga dzejisko priekšstatu ierobežošana ar pilsētas teritoriju; galvenais — savā izteikšmē visas savas spožās stilista dāvanas nodotdams imažinista fantazijas kaleidoskopisko gleznu veidošanai. Aleksandrs Čaks izvēršas par latviešu galveno un savdabīgāko imažinistu, par to, kas deva Iedomu spoguļus, kas, sekodams īsta latviešu dzejnieka teicamam instinktam, atzina, ka nav iespējams atteikties no gara un garīguma. Būdams imažinists un kalpodams garam, Čaks tad nu no savas dzīves pēdējiem gadiem varēja atstāt tādus paraugus, kādus redzam, piemēram, Vācijā izdotajā krājumiņā Augstā krastā, arī dažos pirmpublicējumos Ceļa Zīmju 8. numurā nesen Zviedrijā. Tie ir tikai daļa no Čaka pēdējo gadu augstās dzejas mākslas, bet arī to priekšā klusējam, kā esam paraduši klusēt katras vienreizības priekšā. Neesam gan piemirsuši vēl arī to Čaku, kas, palicis pie boļševikiem, kala pantus pēc partijas diktāta, bet savu sodu viņš ir saņēmis ir no maizes tēviem (tikai nāve glāba no nopietnākām sekām!), ir no mūzas, kas viņu šai iztapšanas dzejoļos degradēja gandrīz līdz nožēlojamam nemākulim. Mūzības priekšā Čaka vārds pastāvēs ar viņa imažinisko liriku un strēlnieku poēmām. Par pēdējām pašreiz nav iemesla runāt.

Tā nu aizveram Manas paradīzes lapas, guvuši diezgan piemēru par pozētāja meklēšanu un liela dzejnieka atradumiem, par savilņotā prātā kādreiz pārāk izdaudzināto vai ne no šā, ne no tā apkaroto un par to, kam putekļi virsū nemetas, kas pastāv cauri gadu desmitiem.

Vidvuds Kļava

TRIMDINIEKA LŪGŠANA MĀTEI LATVIJAI

Mūžīgā Māte!
Klusējot turu Tavu neizrunājamo vārdu.

Piemini mani svešumā, vienu, sāpēs un mokās.

Es esmu Tevi nodevis un pārdevis par svešuma maizi.
Dari to rūgtu man.

Es esmu taupījis savas asinis un apēnojis Tevi ar savu kaunu
Dari mani tīru.

Dod, ka es mirstu ar Tavu vārdu lūpās.

Pieņem manu dvēseli savā mierā,
un sūti to atjaunotā dzīvē.

Jo Tu esi mīlestība un dzīvība, un Tavs klēpis neizsīkst mūžīgi mūžos.

Jānis Šķirmants

Ļeva Tolstoja dvēseles ciņa

Ciemos pie Aleksandras Tolstojas Niedru fermā (Reed Farm)

(Nobeigums)

„Kādā izjājienā, un izjājienos tēvs vienmēr mani ņēma līdzi," stāsta Aleksandra, „piepeši viņš piesauc mani un saka: „Saša, šeit mani apglabājiet pēc nāves," rādīdams uz vietu starp diviem ozoliem Jasnaja Poļānas birzē.

Tolstojs nopietni domāja par mājas atstāšanu. Kādā vēstulē sievai viņš raksta: „Ar gadu pieaugumu man arvien nepanesamāki kļūst šie dzīves apstākļi, es vēlos vientulību. Savas dzīves beidzamos gadus gribas ziedot Dievam."

Šī vēlēšanās kļūst arvienu stiprāka. Tiek sastādīts slepens testaments, kuŗā Tolstojs savas autora tiesības par visiem izdotiem un neizdotiem darbiem noraksta meitai Aleksandrai, bet tehnisko izrīkošanu Čertkovam.

„Kā indusi 60 gadu vecumā aiziet mežā, tā ikvienam reliģiozam cilvēkam beidzamos mūža gadus gribas būt kopā ar Dievu, nevis triekt jautrā draugu barā," saka Tolstojs kādā citā vietā.

1910. g. 28. okt., plkst. 2 naktī ārsts Makaveckis un meita Aleksandra pālīdzēja sakārtoties ceļā. „Tu paliksi mājās, Saša," T. teica meitai liktenīgajā naktī. „Es tevi izsaukšu pēc kādām dienām."

T. brauca uz Šamordinas klosteri pie māsas—mūķienes Marijas. Šamordinā Tolstojs drēgnā rudens laikā ar atsegtu galvu ilgi stāvēja pie klostera priekšnieka durvīm. Sulaini lūdz pieteikt priekšniekam: „Pasaki, ka esmu Tolstojs, varbūt es nedrīkstu."

„Ļevočka, kāpēc tu tā dari?" iekliedzās viņa māsa Marija. Viņš paskatījās uz māsu un acīs iemirdzējās asaras, Aleksandra, kas jau bija ieradusies no Jasnajas Poļānas, teica: „Tante Marija, tu vienmēr visu redzi tumšās krāsās un vairāk uztrauc tēvu. Viss būs labi, redzēsi." No Jasnajas Poļānas Aleksandra atveda ziņas, ka māte Sofija Andrejevna, uzzinot par tēva bēgšanu, divas reizes mēģinājusi izdarīt pašnāvību un skrējusi uz dīķi slīcināties, raudājusi cauru dienu un kliegusi: „Es viņu atradīšu, es aizbēgšu no mājas, skriešu uz staciju. Ka tikai uzzinātu, kur viņš. Un tad nu es viņa neizlaidīšu, dienu un nakti gulēšu pie viņa durvīm!"

Viņš, baidīdamies, lai sieva nesekotu, bēga tālāk. „Es nevaru atgriezties un neatgriezīšos," viņš pateica Aleksandrai. 1. novembrī Aleksandra telegrafēja Čertkovam: „Vakar izkāpām Astapovas stacijā, tēvam paaugstināta temperatūra, tālāk braukt nav iespējams."

Ļ. Tolstojs apmetās Astapovas stac. priekšnieka latvieša Ozoliņa pieticīgajā dzīvoklītī.

„Šinī pašā rītā," saka Aleksandra, „tēvs man nodiktēja savā piezīmju grāmatā: „Dievs ir neierobežots Visums, cilvēks ir Dieva ierobežota izpausme."

Aleksandra gaidīja diktējam tālāk, bet viņš teica: „Vairāk ne."Pēc kāda laika viņš atkal sauca Aleksandru: Raksti tālāk: „Dievs ir neierobežots Visums, par Kuŗa ierobežotu daļiņu cilvēks sevi apzinās. Patiesi eksistē tikai Dievs. Cilvēks ir Viņa izpausme matērijā, laikā un telpā. Dievs nav mīlestība, bet jo vairāk mīlestības, jo vairāk cilvēks apliecina Dievu, jo vairāk tas patiesi eksistē un pastāv."

Tad Tolstojs rakstīja dēlam Sergejam: „... vēl es gribu dot Tēv, Serjoža, padomu par to, lai Tu padomātu par savu dzīvi, par to, kas Tu esi, iekš kam pastāv cilvēka dzīves jēga un kā katram saprātīgam cilvēkam dzīve jādzīvo. Tie Tevis piesavinātie Darvīna uzskati, evolūcija un cīņa par eksistenci neizskaidro Tev dzīves jēgu un nedos skaidru vadlīniju Tavai rīcībai; bet dzīve bez tās nozīmes, jēgas izpratnes un no tā izrietošās nemaldīgās rīcības ir nožēlojama vegetēšana. Padomā par to. To saku, Tevi mīlot, droši vien, savas nāves priekšvakarā.

Tevi mīlēdams tēvs Ļevs Tolstojs."

„Tu nodosi šo vēstuli pēc manas nāves," teica viņš Aleksandrai.

Temperatūra cēlās un naktī uz 4. novembri sākās murgi. Viņš vēl diktēja, bet nekas skaidrs neiznāca. Kad lūdza, lai diktēto nolasa, klātesošie nezināja, ko iesākt, jo nekas nebija uzrakstīts.

„Pasaulē ir daudz cilvēku, bet jūs te skatāties tikai uz vienu Tolstoju" viņš teica, raudzīdamies uz klātesošajiem. Aleksandra dežurēja nepārtraukti. 6. novembrī no rīta ieradās Maskavas ārsti. Šinī dienā viņš no visiem atvadījās.

Savam dēlam Sergejam kas pa to laiku bija ieradies Astapovā, Tolstojs teica pēdējos vārdus: „Patiesība ... Es mīlu daudz ... Kā viņi ..."

7. novembrī, plkst. 6.05 stājās pukstēt daudz mīlējusī un cietusī sirds.

Atveda vienkāršu ozola zārku. Dzelzceļnieki ar Ozoliņu priekšgalā uzlika pirmo vainagu ar uzrakstu: „Mīlestības apustulim". Mirstīgās atliekas aizveda uz Jasnaju Poļānu un guldīja paša izraudzītajā vietā — parkā starp diviem ozoliem. Dziedāja „Mūžīgā piemiņa". Koris un milzums sapulcējušos nometās ceļos... Visa Krievija nometās ceļos, jo bija lūzis stiprākais Krievijas balsts cīņā pret kritienu bezdibenī, kuŗā tā pašreiz atrodas.

Presei un dziesmai veltīts mūžs

NO FR. PLOSTENIEKA ATVADOTIES

Ieradies Kanadā, ceļā no ostas uz Toronto, sirmais Plostenieka tēvs dabūja plaušu kārsoni un pēc 2 dienu sirgšanas 12. janvārī mira. Viņš bija viens no vecākiem latviešu preses darbiniekiem, piedzimis 1870. gada 2. oktobrī, Liepājas apr. Virgās.

Pēc skolas gaitu beigšanas viņš nekavējoties pievērsās Jāņa Gūtenberga dižajam amatam un palika tam uzticīgs visu savu mūžu.

Nelaikis atstājis ne vien gaišas un pateicīgas atmiņas saviem bērniem — Zemnieku drāmas bij. aktrisei Mildai Baumanei un Latvijas Konservātorijas absolventei dziedātājai Maijai Plosteniecei — un mazmeitiņai Ingridai, bet arī vairākas grāmatas un daudz rakstu laikrakstos: Latvietī, Dienas Lapā, Mājas Viesī, Pēterburgas Avīzēs, Purvmalā, Latvijā, Jaunajā Vārdā, un Zvārguļa izdotajā Zobgala Kalendārā visos gadu gājumos. 1900. gadā viņš izdeva prātulu un humoresku grāmatu Diedelnieka izlasīti un neizlasīti satīriski raksti, ko veltīja Ed. Treumanim, un vienu dzejoļu krājumu — Bezmiega naktis, kas iznāca 1906. gadā un kuŗā atrodam arī pazīstamo viņa dzejoli Dziesma, veltītu Rīgas Latviešu Dziedāšanas Biedrībai 25 gadu svētkos; tai prof. Jāzeps Vītols devis skaisto melodiju.

Tur, kur dzidros augstumos
Laistās zvaigžņu liesmas,
Tur ir ilgām tēvija,
Tur trauc mūsu dziesmas,
Brāļi, mūsu brīvās dziesmas,
Lai nemūžam neaprimst, —
Lai pie skaņas skaņa saistās,
Lai no dziesmas dziesma dzimst.

Šīs dižās dziesmas pirmās rindas vēlāk kļuva par Dziesmu Varas spārnoto devīzi.

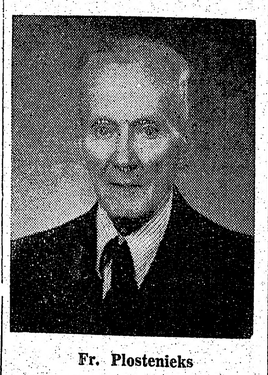

Fr. Plostenieks

Dziesmai dzejnieks kalpojis visu savu mūžu, nodziedādams kopos tikpat ilgi, cik ilgi nostrādājis presē — pāri par gadu pussimtu. Par šo uzticību un mīlestību viņa apbalvots ne vien ar dziesmu dāvā to prieku, bet arī ar Treju Zvaigžņu ordeni.

Viss Fr. Plostenieka gaŗais darba ceļiens bija veltīts presei, jo viņš bija burtlicis, metieris, korektors, redaktors un 25 gadus — līdz pašai trimdai — akc. sab. Valters un Rapa faktors un spiestuves vadītāja palīgs.

Atbildīgā redaktora krēslā viņš bija grāmatrūpn. strādn. žurnāliem Baltische Typographie un Latvijas Grāmatrūpnieks. Nelaikis darbojies arī Izglītības ministrijas Terminoloģijas komisijā un kā Grāmatrūpniec. Arodb. Terminoloģijas sekc. locekļis, kopā ar A. Auziņu un Fr. Kleinbergu 1940. gadā izdeva vācu-latviešu grāmatrūpniecības terminoloģijas vārdnīcu.

Fr. Plostenieks savā gaŗajā un svētītajā mūžā neaizvērās arī sabiedriskām un sociālām problēmām. Kā revolūcionāru, pie kuŗa ātrada kādu brīvībai veltītu dzejoli, viņu vēl pirms 1905. g. revolūcijas apcietināja un vēlāk ilgāku laiku turēja policijas uzraudzībā.

Nelaikis bijis tuvs draugs Zvārguļu Edvardam, Janševskim un Saulietim un viņa dzejoļi uzņemti kā Kaudzītes Matīsa, tā Zvārguļa —Treumaņa, Janševska un Rūdolfa Egles dzeju antoloģijās.

— Saulains, iecietības, mīlestības un dziesmas apgarots bijis mūsu tētiņa mūžs, stāsta meita Milda. Nevienam cilvēkam pasaulē viņš par citu nav teicis: tas ir ļauns. Un Maija piebilst: — Viņa lielākā kaislība bija dziesma, un mūs, bērnus, viņš veda līdz uz koŗa koncertiem, kuŗos pats dziedāja, jau tad, kad mums vēl bija tikai 3—4 gadi. Mājās mēs allaž dziedājām trīsbalsīgi: tētis — tenoru, māsa — altu un es pirmo soprānu.

— Kad nelaikis pēdējo reiz dziedājis koŗī?

— Rāvensburgā 1945. gada 18. novembrī.

Lai vieglas smiltis šim lielajam un sirsnīgajam dziesmu draugam, kas vienā no saviem pēdējiem dzejoļiem, it kā visu savu dzīvi dažos vārdos ietverdams, teicis:

No tumsas tumsā lēciens gaiss
Pilns trauksmes un pilns steigas,
Pirms atjēdzies un attopies,
Jau tavai gaitai beigas.
No tumsas tumsā lēciens g a i š s!

H. V.

«CENZŪRAS» PIRMIZRĀDE BOSTONĀ

Mūsu ievērojamais drāmatiķis M. Zīverts ar sāvu jauno komediju, ko 12. janvārī uzveda Bostonas latviešu teātris, mūs atkal ievadīja jaunā pārdomu pasaulē. Luga modināja daudz problēmu, ko gribējās vai nu klusībā pārdomāt, vai arī tūlīt izteikties un dalīties ar skatītājiem par uzņemtajiem iespaidiem. Šī luga ir psiholoģiska satura. Tā skar problēmas,, kas radušās pēc 2. Pasaules kara un kas mūs sevišķi interesē tāpēc, ka esam cietušie. Līdzīgi lugai Kāds, kuŗa nav,, arī Cenzūru Zīverts veidojis uz latviešu bēgļu dzīves fona nometnē Vācijā.

Izrādē piedalījās J. Lejiņš, R. Birzgalis, V. Streips un vienīgā sieviete Marta Sala, ko J. Lejiņš atradis latviešu teātrim un kas solās tam kalpot. Jaunā talantīgā aktrise bez drāmatiskās skolas izglītības ar savu dabas apveltīto talantu grūto Izas lomu veica teicami.

Režisors J. Lejiņš Janeli bija uztvēris kā sirsnīgu vientiesi, pilnīgi jaunu tipu. Komendanta lomā Reinis Birzgalis bija ļoti nosvērts pozitīvs tips. Turluma lomā redzējām Valfrīdu Streipu. Mākslinieks šo tēlu veidoja ar spēcīgām izjūtām un stipriem žestiem. Viņš reizē spēj raudāt un brutāli sist. Trijos cēlienos luga izveidotas daudzas jaukas ainas. Aktieŗu pārdzīvotā spēle skatītājiem palika dzīvā atmiņā.

Dekorācijas izrādei bija gatavojis A. Karitons, uzburdams 3 dažādu nometņu istabu skatus. Tie rādīja mūsu neseno dzīvi. Par režisora palīgu darbojās Eriks Grīnbergs un skatuves meistari bija Ernests Ūdris un Boriss Roga, administrators Jānis Kājiņš.

Pēc izrādes aktieŗi saņēma daudz ziedu, veltes un aplausus. ALTS pr-ks Dr. Grīnups teica apsveikuma runu. Pēc tam DV mītnē sekoja mielasts, kuŗā bez aktieŗu saimes piedalījās to labvēļi, viesi un organizāciju pārstāvji, kas apsolīja atbalstīt latviešu teātra darbību Bostonā.

Osvalds Akmentiņš

Jānis Veselis

Ilmārs Āboltiņš

Stāsts

(Turpinājums)

Kuģī bija ap četri tūkstoši cilvēku. Tie nemaz nebija savā starpā pazīstami, nedz arī varēja iepazīties kuģa peldēšanas laikā. Tā arī Ilmārs zināja tikai vīru ar dzeltenājam ūsām, sauktu Mārtiņš Silogs, viņa sievu Dārtu, linmatainās meitenes Anci ar Zeltīti. Kaktā, kur viņi bija novietojušies, bija vēl citi latvieši ar savām paunām, grezelēm. Glīta jaunkundze pastāvīgi dungoja dziesmu: „Balta kaza stāv uz klints," kāpēc beidzot pati tika iesaukta par Baltu Kazu, jo cita vārda viņai neviens nezināja. Citādi gan kuģis veda visvairāk vācu ievainotos karavīrus, civilistus, kas tā aplam saucamā Austrumzemē bija lepni staigājuši ar revolveriem pie sāniem, zibenmeitas, kas atgriezās uz savu bumbām postāmo, no visām malām apdraudēto tēvzemi. Silogs teicās dzirdējis vēl kādā citā kuģa nodaļā runājam latviski, taču Ilmāram neizdevās šos tautiešus satikt.

Vīrieši gāja pie darba, palīdzēja kuģa apkalpei tīrīt, mazgāt kuģi. Sievietes strādāja virtuvē, kur ievainotiem gatavoja ēdienu, taču bēgļi paši nekādu uzturu nesaņēma. Tiem bija jāiztiek ar to, kas paņemts līdz, bet Āboltiņš bēga tukšā. Tomēr Silogu dzimta dalīja maizes kumosu ar viņu, pat sieva kļuva laipna, kad redzēja, ka viņš nav zaglis. Darba dēļ ieiedams virtuvē, viņš reizēm iekampa kumosu no lieka.

Tā viņi brauca divas dienas. Lāgiem kuģis apstājās pavisam uz jūras līmeņa, ko sedza bieza ziemaina migla. Mīnukuģi, traleri šaudījās apkārt, zvejodami laukā mīnas, kuŗas ienaidnieks izlika kārtīgi īpaši pret ostu ieejām. Manītas arī zemūdenes glūnam. Reiz tādā kuģa apstāšanās brīdī, kad viņi nāca Štetinās augstumos, Ilmārs Āboltiņš, atspiedies uz treliņiem, raudzījās miglainajā jūrā, aizsapņodamies uz dzimteni, kas tagad tālu palikusi, lai gan šie paši ūdeņi vēl to apskaloja. Pēkšņi viņš manīja kādu nostājamies blakus, pat piespiežamies cieši jo cieši ar siltu sānu, taču viņš labu brīdi to neievēroja, nogrimis jūras aplūkošanā. Galīgi viņu iztraucēja paskaļi smiekli. Pagriezis galvu, viņš, gluži pārsteigts, ieraudzīja sev blakus Rudīti Degoli, tērpušos vēja jakā, garās melnās biksēs, smagos tankos.

„Ā, brīnies gan!" viņa teica.

Neļaudama viņam attapties, viņa sāka stāstīt par savām dēkām. Kā bijusi Kurzemes frontē par kaŗa izpalīdzi, kā vācu virsnieks izdevis atļauju braukt uz Vāciju, bet pats otrā dienā, atvairot smagu uzbrukumu, kritis; viņa devusies uz Liepāju, lai vēl pēdējā mirklī tiktu uz šī kuģa. Viņa bija šmauga, vēju appūsta, norūdījusies.

Tagad mēs turēšimies kopā, vai jā, Ilmār?" viņa teica.

Taču no šīs kopā turēšanās nekas neiznāca. Tikko viņi pagriezās, gribēdami paiet pa klāju gar reliņiem, kad viņiem pretim nāca kāds kuģa jaunākais virsnieks, tērpies jūrnieku formā. Rudīte tūdaļ bez kautrēšanās atstāja Ilmāru vienu, piekērās jūrniekam pie rokas, pār plecu pameta vārdus atstātajam latviešu zēnam: „Šis ir mans draugs!" Abi nozuda atsevišķo kabīņu telpā, kas atradās ap tvaikoņa vidu.

5.

Vēl vienu nakti viņi stāvēja uz jūras biezā miglā. Kaut kādas briesmas draudēja. Vācu zaldātiem izsniedza peldu jostas, tāpat dažām bēgļu sievietēm. Komandiem sagatavoja glābšanas laivas, kas uz lieliem āķveidīgiem stātņiem karājās gar klāja malām, lai tās varētu vienā mirklī nolaist ūdenī. Bet jau agrāk Ilmārs bija novērojis, ka laivas nevarēs uzņemt visus ļaudis slīkšanas brīdī. Kuģis bija pārkrauts. Bēgļiem neatlikās cits kā nogrimt aukstajos ziemas ūdeņos, ja kuģis uzskrietu uz mīnas vai to trāpītu torpēda. Visi braucēji atradās trauksmes stāvoklī, taču nakts ritēja, mašīnas klusēja, nekas nenotika. Uz rīta pusi Ilmārs Āboltiņš aizmirsās murgainā miegā. Viņu mocīja grūts sapnis, no kuŗa viņš atkratījās tikai tad, kad pamodās. Pustumšajā telpā visi vēl gulēja, elpa smagi gārdza. Savādi uztraukts, Āboltiņš tūdaļ modināja sev blakus guļošo Silogu, tā sievu, abas linmatainās meitenes. Viņš raustīja tās, purināja aiz rokām, pleciem, neļāva krist atpakaļ cisās, kad tām lipa noguruušās acis cieti. Kad visi bija pamodušies, zēns ar zīmēm pavēlēja uzlikt sievietēm glābšanas jostas, satvēra tos visus pie rokas, rāva uz augšējo klāju. Āboltiņa uztraukums pielipa arī Silogu dzimtas locekļiem, kas viņam labprāt sekoja. Kad viņi bija pie kāpnēm, Silogs pat vēl uzkliedza telpā atlikušajiem gulētājiem: „Celas, celas!" Daži gulētājs tiešām sakustējās, nožāvājās, bet lielākā daļa stinga neatmaņā, smagā kā svins.

Augšā pūta spirgts vējš. Vietām spīdēja zvaigznes. Uz jūras šur tur šūpojās, vizēja blāzmaini spožumi. Kuģis brauca. Visas mašīnas strādāja. Uz klāja neredzēja nevienu pasažieri, tikai satinušies, peldu vestes uzvilkuši jūrnieki darīja savu pienākumu. Stūres mājā spīdēja uguns. Tur stūrmanis vadīja lielo kuģi pa blāvajiem, ne visai lielajiem viļņiem.

Pēkšņi Ilmārs ieraudzīja šauru bālganu svītru šaujamies pār bangām. Gandrīz tai pašā mirklī notika spēcīgs grūdiens, ass sprādziens. Vidū trāpītais kuģis smagi sagrīļojās, ūdens burzguļoja, šņāca, nevaldāmi plūzdams izlauztajā robā. Atskanēja briesmu sirēnas, asas sacirstas pavēles, kas pa skaļruņiem brēca visās kuģa telpās. Jūrnieki ieņēma savas vietas, ar lielām mokām nolaida glābšanas laivas, kuŗās bēgļus no sākuma nelaida sakot, ka tās vajadzīgas ievainotiem karavīriem. Taču pa briesmīgi saplosītajiem sāniem kuģis ātri piepildījās ar ūdeni, sasvērās uz sāniem, sāka grimt, tā kā smagāk ievainoto glābšana nebija iespējama, Laivās tika vienīgi tie, kas paši varēja iet. Tās ātri piepildījās pārbiedētiem ļaudīm. Beidzot arī Silogu māte ar abām linmatainām meitenēm tika uzņemta. Viņas pasvieda savas glābšanas jostas vīram, kā arī Ilmāram, kam to nebija. Bija pēdējais laiks. Laiva atgrūdās no kuģa, lai netiktu ar virpuli ierauta dzelmē, bet Ilmārs ar Silogu ielēca aukstajos viļņos. Abi būdami jūrmalnieki, abi labi peldētāji, viņi īrās no grimstošā tvaikoņa.

No sākuma Ilmārs redzēja Siloga galvu šūpojamies gandrīz sev blakus, bet tad nakts tumsa, vilnīši, kas no klāja likās tik zemi, bet te uz līmeņa vēlās kā kalni, to arvien vairāk aizklāja. No sākuma viņš varēja ar to sarunāties, jo balss uz ūdens bija tālu skaidri dzirdama, bet tad viņa labvēlis vairs neatbildēja. Varbūt viņš bija aizpeldējis tālāk, kādas jūras straumes nests, varbūt sastindzis ledainajā slapjumā, varbūt nogrimis, bet Ilmārs atradās uz līmeņa pēkšņi pilnīgi viens, noslēpies, neģiedams. Mazu brītiņu, augšpēdu peldēdams, viņš vēl redzēja kuģa tumšo ēnu, divus augstus dūmeņus, mastu, riepu neskaidro tiklojumu, dzirdēja automatiskās sirēnas joprojām kaucam ar baigu, spalgu skaņu. Vēl joprojām daži tumši tēli lēca no klāja ūdenī, dzirkstīja radiotelegrāfs, saukdams palīgā. Tad pēkšņi neskaidrā ēna, vairs tikai netveramā kuģa ideja, kas tomēr vēl sevi slēpa dažus tūkstošus dzīvību, it kā saklupa uz priekšu, dūmeņi, masti it kā paklanījās neredzamam, bet varenam saucējam; māns, kas bija tēlojis kuģi, bet vairs tas nebija, pazuda dzelmē. Jūrā ar kuģa nogrimšanu radies dobums rāva sevī spēcīgu ūdens blāķi, kas arī Ilmāru aizskaloja pa daļai uz to pašu vietu, kur viņš bija ielēcis.

(Nobeigums sekos)

8. g. 17. novembra vakarā mūžībā aizgājusi pēc nelaimes gadījuma mūsu mīļais draugs

ZELMA VEINBERGS

dzim. Rigā, 1894. g. 31. decembrī. Apbedīta 22. novembrī Union kapsētā, Quakertown'ā, Pennsilvānijā

Aizgājēju mīļā piemiņā paturēdami

dziļi skumst ārste Hermīne Ozoliņš ar piederīgajiem Detroitā.

(229)

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

Grāmatas KURZEMES CIETOKSNIS

Vispusīgai papildināšanai, Vidzemes un Zemgales ciņu apraksti šanai mīļi lūdzu visus virsniekus un kaŗavīrus, kas bijāt

KURZEMES CIETOKSNĪ UN UZ PARĒJĀS MĀTES LATVIJAS ZEMES,

un kam vēl uzglabājušās kauju apvidus kartes, kaŗa foto uzņēmumi, dienas grāmata, labas atmiņas utt., man šos materiālus piesūtīt, lai varu atspoguļot un nemirstīgas padarīt mūsu aizmirstās paaudzes asiņainos kaujas laukus, lai arī kur tie būtu jums bijuši, sākot ar Ļeņingradas stepēm, Volchovas purviem, Neveles klajumiem, Ostrovas baznīcas kalnu, Opočkas mitrajiem sīļiem un beidzot Kurzemē pie Džūkstes, Lestenes, Blīdenes un Bērzupes stacijas.

Esmu Iecaunieks, Edvarta Virzas skolnieks — ARNOLDS SIŅĶIS, bij. trieciena vadu komandieris un tanku mednieks Kurzemē. Industrial Hostel, Wellington, „Salop" England. (372)

MOHAWK FURNITURE CO

Lietuviešu mēbeļu veikals

Visāda veida mēbeles, radio un televizijas aparāti, elektriskie ledus skapji, veļas mazgājamās mašīnas, grīdsegas, bērnu mēbeles un rotaļlietas utt.

Latviešiem izdevīgi pirkšanas noteikumi

2448 DANFORTH AVE, TORONTO, ONT,

TEL. OX 4444 (243)

MONTREĀLIEŠU IEVĒRĪBAI!

FOTO-STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 MACKAY St., Apt. 1, tel. WE 5543, MONTREAL, P. Q.

Fotografēšana sarīkojumos, laulību un citos gadījumos, kā arī pasūtinātāja mājās. Portreju uzņēmumi arī studijā. Foto pasēm un apliecībām.

Pieņem amatieŗu filmas attīstīšanai, kopējumiem un palielinājumiem.

LIETPRATĪGS DARBS (197)

ĒDIENI EIROPIEŠU GAUMĒ

Lietuviešu ēdienu veikalā

ATLANTIC RESTAURANT

Dabūjami arī latviešu laikraksti

1330 DUNDAS ST., W., TORONTO (338)

Mēs runājam latviski — HASHMALL APTIEKA

Krājumā visi Eiropas ārstniecības līdzekļi.

Brīva informācija. Izsūta ārstniecības līdzekļus uz Eiropu.

Tel. EM 4-3165 315 Dundas W., Toronto (268)

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

LOTUS

Piedāvā bagātīgā krāsu izvēlē rozes un citus griestus ziedus.

Arī pirmos pavasaŗa ziedus — tulpes, narcises, hiacintes un citus

854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor

Tel. KE 3884 (292)

---

587 Queen St., W. Toronto WA — 6812

KRIEVU MĒBEĻU VEIKALS

QUEEN WEST FURNITURE Co

Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantoŗa mēbeļu krājums (390)

Iegriezieties ur pārliecinieties paši!

K. Magons

TIESIBNIEKS

NJUORKAS VALSTS DARBA NESPĒJAS LIKUMS

(Nobeigums)

Tekoši apdrošinātā stāvoklis iegūstams, nostrādājot apdrošinātā darbā, pēdējo 3 gadu laikā pirms apdrošinātā pensijas vecuma sasniegšanas vai nāves dienas, vismaz 18 mēnešu. Piemērs: B., pēc pilngadības sasniegšanas, 1941. gada 1. janvārī, nostrādāja apdrošinātā darbā 1 gadu, pēc kam saslima un apdrošinātā darbā iestājās 1949. gada 1. janvārī. Nepārtraukti nostrādādams 2 gadus, 1951. gada 2. janvārī B. nomira, kļuvis tekoši apdrošināts, jo bija nostrādājis pēdējo 3 gadu laikā, tieši pirms viņa nāves, vairāk kā minimu — 24 mēnešus. B. nekļuva pilnīgi apdrošināts, jo 9 gadu laikā, t. i. kopš 22 g. v. sasniegšanas līdz nāves dienai, kavēts slimības dēļ, bija nostrādājis apdrošinātā darbā kopsummā tikai 36 mēnešus, ne vis 54 mēnešus, jeb pusi no laika starp 1942. gada 1. janvāŗa un viņa nāves dienu.

Būs daudzi tādi gadījumi, kad strādājošie pirms savas nāves dienas vai pensijas vecuma sasniegšanas gan bijuši apdrošinātā darbā, no viņu algas izdarīti atvilkumi, bet tomēr, nav kļuvuši ne pilnīgi, ne arī tekoši apdrošināti. Piemērs: L., dzimis 1886. g. 20. augustā, kļuvis 65 g. v. 1951. gada 20. augustā. Kopš 1951. gada 1. oktobŗa nepārtraukti strādādams apdrošinātā darbā, resp. nostrādādams tajā tikai 3 mēnešus, viņš nav kļuvis ne pilnīgi, ne tekoši apdrošināts, kādēļ par spīti tam, ka viņš maksā apdrošināšanas nodokli, tomēr nav ieguvis nekādas tiesības uz jebkāda veida vecuma vai pakaļpalicēju pensiju. Lai iegūtu vecuma un pakaļpalicēju pensijas teisības, L. jāturpina strādāt apdrošinātā darbā līdz tam laikam, kamēr viņš iegūs minimālo nostrādāšanas laiku, kopsummā 18 mēn., t. i. līdz 1953. gada 1. jūlijam. Šādā gadījumā L. būs kļuvis apdrošināts ābos veidos, t. i. pilnīgi un arī tekoši, tāpēc ka būs izpildījis vienā laikā abu veidu prasības, resp. izpildījis minimu pilnīgai apdrošināšanai un arī ieguvis minimu tekošai apdrošināšanai, pēdējo 3 gadu laikā pirms aiziešanas pensijā.

Pensijas apmērs tiek aprēķināts no apdrošinātā caurmērā mēneša algas. Te lieto divas metodes: veco un jauno. Pirmo lieto gadījumos, kad apdrošinātais līdz aiziešanai pensijā vai nāves dienai nav nostrādājis apdrošinātā darbā pēc 1950. gada 189 mēnešus, resp., kad caurmēra mēneša algas aprēķināšanai jāņem vērā laiks pirms 1951 gada. Šādos gadījumos apdrošināšanas laikā nopelnītās algas kopsumma jādala uz mēnešu skaitu, kopš 1937. gada vai 22 g. vecuma sasniegšanas līdz 65 g. v. sasniegšanai vai nāves dienai. Rezultāts būs caurmērā alga mēnesī. Jāpie zīmē, ka algas kopsummā drīkst ieskaitīt tikai to algu, kas līdz 1951. gadam nepārsniedz 250 dol. mēnesī, bet pēc tam, 300 dol. mēnesī. Tālāk, ņem 40% no caurmēra mēneša algas pirmiem 50 dol un 10 proc. no caurm. mēn. algas atlikuma, saskaita abas dabūtās sīksummas un rezultātam pieskaita 1 proc. par katru pirms 1951. gada nostrādāto pilnu gadu. Piemērs: Ja Jūsu caurmēra mēneša alga būtu 200 dol. — 40 proc. no pirmiem 50 dol. dotu 20 dol., 10 proc. no atlikuma 150 dol. — 15 dol., jeb rezultātā kopā $35. Ja jūs būtu nostrādājuši apdrošinātā darbā 5 gadus, tad rezultātam jāpieskaita 5 proc. no 35 dol., kas dod 1.65 dol. saskaitot visus 3 dabūtos iznākumus jūsu galvenā jeb pamatpensija mēnesī būtu 36.65 dol. Lietojot šādā veidā aprēķinātām pensiju summām likumā paredzēto pieauguma tabulu, jums izmaksājamās pamat — vai galvenās pensijas (primary benefit) apmērs konkrētā gadījumā būtu 60.70 mēnesī. Tā ir summa, ko saņemtu apdrošinātais aizejot pensijā pēc 65 g. v. sasniegšanas.

Pēc jaunās metodes pamatpensijas apmēra aprēķināšanai ņem 50 proc. no caurmēra mēneša algas pirmiem 100 dol. un pieskaita 15 proc. no mēneša caurmēra algas atlikuma. Dabūtos rezultātus saskaitot atradam pamatpensijas apmēru mēnesī. Piem.: Ja pieņemtu, ka jūsu caurmēra mēneša alga ir 225 dol. 50 proc. no pirmiem 100 dol. dotu 50. dol., 15 proc. no atlikuma 125 dol. dotu 18.75 dol., vai kopā ņemot tas dotu jums 68.75 dol. pensijas mēnesī. Cik lielos apmēros, kādos gadījumos un kādā veidā pensijas saņem apdrošinātā ģimenes locekļi, par to sīkāki paskaidrojumi atrodami augstāk minētā mag. iur. K. Vanaga rakstā.

Vēlēdamies aiziet pensijā pēc 65 g. vecuma sasniegšanas apdrošinātam jāgriežas vietējā Social Security Administration Field Office un jālūdz izpildīt attiecīgu pieprasījuma veidlapu, ko izdara par brīvu. Pieprasījumu nevajadzētu nokavēt, jo ja pieprasījums nokavēts, jūs varat dabūt pensiju par notecējušo laiku ne vairāk kā par 6 mēnešiem pirms pieprasīšanas.

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

3. Jautājums. Strādāju pie farmera. Vecāki strādā turpat. Esmu nostrādājis 7 mēneši, par ko pienākas 155 dol. skaidrā naudā. Kā lai dabūju šo summu rokā? Kad prasu, saimnieks aizvien aizbildinās, ka būs. Arī tēvs nav savu algu saņēmis. Kur lai ievada šo lietu, Ipsilons.

Atbilde. Pēc jautājuma nav redzams, vai Jūs strādājat savu ieceļošanas līguma gadu, vai esat vienkāršs darba ņēmējs uz laukiem. Ja Jūs kalpojat savu ieceļošanas līguma gadu, tad par algas nesamaksu paziņojiet savam immigrācijas ministrijas ierēdnim (bieži tas ir arī darba pārvaldes ierēdnis) un ar viņa palīdzību Jums jāpanāk pārcelšana uz citu darba vietu un jāsaņem noteiktā darba alga.

Ja Jūs esat vienkāršs darba ņēmējs un ja algas izmaksas nolīgtais termiņš notecējis un darba devējs algu nemaksā, tad uzsakiet savu darba līgumu (ja vēlaties) un neizmaksāto darba algu piedzeniet tiesas ceļā ar vietējo policijas tiesu (city vai County Police Court), jo algas nesamaksu Kanadā atzīst par kriminālnoziegumu. Sīkāku informāciju Jums sniegs vietējais policijas iecirknis J. J.

VAI JŪS TO ZINĀT?

„Ja mēs no šī kaŗa izietu kaili un paturētu tikai savas galvas uz pleciem, tad mēs būtu laimīgi," teica Kārlis Ulmanis sākoties 2. Pasaules kaŗam. „Vācu okupācija iznīcinātu visu latvju tautu, bet zem boļševikiem ies bojā atsevišķi tautieši. Palieciet savās vietās un izturiet!" teica prezidents jūnija beigās, jūlija sākumā, kad komūnistu bars kliedza: „Pie karātavām Ulmani!" prezidents jautāja: „Es esmu galā, bet kas sagaida tos, kas ticējuši Latvijas brīvībai?"

Lasiet Kārļa Vanaga piezīmes par Latvijas valsts boļā eju

«BOĻŠEVIKU JŪGĀ»

Izdevums plaši ilustrēts ar vēl trimdā nepublicētām illustrācijām Cena $1.20, (brošēta) 128 lapp.

Grāmatas pieprasāmas visu kontinentu grāmattirgotājiem Pasūtinot P. DUBOVICAM, Quaker Lane, Hyde N.Y., U.S.A.' Par piesūtīšanu nav jāmaksā. Grāmatas izsūta arī (333) grāmatgaldiem aprēķinot atlaidi LIESMA

MĀJSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!

Installē visāda veida eļļas burnerus, silta gaisa un ūdens apkuri, kā arī gāzes un ūdensvadus ierīkoju un laboju

GARANTĒTS DARBS — ZEMAS CENAS — ILGGADIGA PRAKSE

ĀDOLFS LAGŪNS

964A Bathurst St., Toronto, Ont., tel. ME 6583

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

143 Queen St., W., Toronto, tel. PL 6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

FRANK VASS, B.A.

ADVOKATS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

Toronto, Ont

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. birojā — KI 4989,

dzīvoklī — MI 9352

(169)

LEO M. BROWN R.O.

OPTOMETRISTS

atbildīgs par acu izmeklēšanu. un briļļu piemērošanu

Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti

368 YONGE ST.,

Tel. WA 6695 Toronto

(295)

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

ZENTAS MAURIŅAS esejas

SIRDS MOZAIKA

Ies., $1.60

FR. BUŠA, Otrā Pasaules kaŗa jūras kauju apraksti

BISMARKA NOSLĒPUMS

Broš. $1.80

V. K. ARSEŅJEVA, dzīve un medības Sibirijā

TAIGAS MEDNIEKI

Ies. $2.80

H. HESES romāns

NARCISS UN ZELTAMUTE

Ies. $2.60

A. ŽIDA romāns

SIEVU SKOLA

Ies. $2.60

A. ČAKA dzejas

MANA PARADĪZE

Ies. $6.00

Roberta KRŪKLĪŠA grāmatnīca

1201 E. Gr. River Ave, E. Lansing, Mich. USA (328)

Pieņemu pasūtinājumus dāmu un kungu apģērbiem katru dienu no plkst. 8 līdz 20

V. KUČĀNS

94 Gloucester St., Toronto, Ont.

10% atlaide janvārī un februārī (288)

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vines hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto,

Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

Zobārsts

Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,

pieņem vakaros

372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave

Tel. WA 9354 Toronto (30)

---

ceļošanas izceļošanas, vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont.

Tel. RA 7149 (337

S. LOCĀNS

66 COWAN AVE, TORONTO

veic dažādus transporta darbus

LL 9053

(309)

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967 (29)

MĀJAS PĒRKOT,

savus pakalpojumus piedāvā

ROLANDS LANGENFELDS

Tel. mājā: KE 1286,

birojā: KE 7941

Nekustami īpašumi lielā izvēlē dažādos Toronto rajonos.

Šinī nedēļā 8-10 istabu mājas par pieejamām cenām.

1) Hiawatha Rd. pie Gerrad

Atsevišķa ķieģeļu māja ar 10 istabām, 2 virtuvēm. Piem. 2 ģim. un izīrēšanai garāža.

Cena $17.900. Iem. $5.000

2) Danforth — Monarch Park

Ķieģeļu māja ar 10 istabām, modernu virtuvi. Garāža.

Cena $16.500. Pieejama iemaksa.

3) Brodview — Albermarle

Ķieģeļu māja ar 8 istabām un garāžu.

Cena $12.000 Iemaksa $4.000

4) Bloor — Runnymede

Ķieģeļu māja ar 7 istabām. Garāža. Cena $15.000

K. WILES REAL ESTATE

1675 Bloor St., W. un

173 Danforth Ave, Toronto.

IZDODAMA

mēbelēta istaba latviešu mājā.

298 Pacific Ave, Toronto. (339)

IZDODAMA

mēbelēta istaba vieniniekam.

Zvanīt: HA 1501. (340)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 20. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. A. Ozols.

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 27. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. R. Zariņš. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce. Jauniešus lūdz piedalīties iesvētīšanas mācībām, kas sāksies 2. februārī. Iesvētīšana Pūpolu svētdienā.

Bostonā dievkalpojums — Emanuēļa baznīcā, Warren ielā 94, Roxbury, pie Dudley stacijas, 20. janvārī, pl. 4 p.p. Māc. J. Sīpols.

3. februārī, pl. 4 p.p. — prāvests Kr. Valters.

Draudzes mācītājs — prāv. Kr. Valters uz pastāvīgu dzīvi Bostonā pārceļas ar š. g. 1. februāri.

Jaunatnes iesvētīšana paredzēta 1. jūnijā, bet iesvētāmiem jāpieteicas pie mācītāja līdz 1. martam.

Bostonas un apkārtnes latviešu Ev.-Lut. Trimdas draudzes dievkalpojums notiks Emanuela baznīcā (Roxbury, 94 Warren ielā, pie Dudley stac.) 20 janvārī, pl. 4 p. p.

Jauniešiem, kas vēlas nākt iesvētes mācībā, jāpieteicas līdz 1. februārim pie draudzes mācītāja pirms vai pēc dievkalpojuma baznīcas sekretariātā. Prāv. Kr. Valters.

Šarlotē, N. C.

1952. g. 27. janvārī, pl. 2 dienā dievkalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls. Pie ērģelēm brīvmāksl. El. Lindemanis.

Čikagas latviešu Ev.-Lut. Ciānas draudzes dievkalpojums 20. janv., pl. 11 rītā draudzes baznīcā, 5015 W. Ferdinand St. Solists tenors Arnolds Freimanis. Bērnu dievk. pl. 10. Māc. A. Rautenšilds.

Aurorā novadā Plano pilsētā dievkalpojums 27. janv., pl. 3 p.p., bērniem pl. 2,30. Māc. A. Rautenšilds.

KANADA

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton, Ont. T 7-0136)

Montreālē 2. un 3. februārī.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str. London, Ont.)

Niagara Falls, 20. janv., plkst. 3 p.p. Pāvila bazn. dievkalpojums.

Draudzes sanāksme pēc dievkalpojuma, pl. 4 p.p., baznīcas apakšējā zālē.

Darba kārtībā: 1) Sanāksmes vadības vēlēšanas. 2) Iepriekšējās sanāksmes protokola pieņemšana. 3) Valdes un revizijas komisijas ziņojumi un gada pārskata pieņemšana. 4) Tekošā gada budžets. 5) Pārvaldes sastāva papildināšana un 6) Dažādi jautājumi.

Londonā, 27. janv., plkst. 4 p.p. dievkalpojums (Trīsvien. b.).

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon St., E. Hamilton, Ont. T. 9-3410)

Hamiltonā, 20. janv., pl. 4 p.p. (Trīsvienības b., 18 Victoria So.)

Hamiltonā, 24. janv., pl. 6,30, jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis(50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510).

Toronto, Sv. Jāņa b. 27. janvārī, pl. 4 p.p. (274 Concord Ave).

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Virdžinijtaunā. 20. janv., pl. 2 p.p. (Anglikāņu b.).

Norandā, 27. janvārī, pl. 4 p.p.(United b.).

Māc. A. Čops (Sv. Andreja b., Carlton un Jarvis ielu stūrī, Toronto. Tel.: baznīcā PR 1563, māc. dziv. MI 1873).

Toronto, 20. janvārī, pl. 4 p.p.

Māc. E. Caune (11010-109 Ave, Bl. B S-13, Edmonton, Alta).

Kalgarijā. 19. janvārī,.

Lethbridge 20. janvārī.

Māc. A. Gauditš (4500 Grand Blv. Montera)l Que.)

Montreālē 20. janvārī, pl. 4 p.p.

3. februārī Daugavas Vanagu latvju jaunatnes dienu svētku dievkalpojums, Piedalās prāvests A. Skrodelis. māc. A. Lūsis un māc. A. Gauditš. Dziesmu lapiņas solo priekšnesumi(abi dievkalpojumi Redeemer b., 285 Clarke Ave)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

Hamiltonā, Pāvila Ev.-Lut. baznīcā (mācītājs A. Voitkus, 118 Locke Str. N., Hamilton, Ont. Tel 8-2259) dievkalpojums svētdien, 20. janvārī, pl. 7 vakarā.

Svētdienas skola bērniem svētdien, 20. janvārī, pl. 6 vakarā.

Toronto latviešu baptistu dievkalpojums svētdien, 13. un 20. janvārī pl. 17, Walmer Road baptistu baznīcas telpās.

Jaunatnes riekšnesumu vakars 27. janvārī, pl. 17. turpat.

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehike St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

E. Dravenieks, 168 W 100th St., New York 25, N. Y., un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūkliņš, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš, 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runtiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.

P. Šmits, 19 Prospect Stk., Poughkeepsie, N. Y. ....

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lowell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Batraks, P. O. Box 1008 Str. C. Toronto 3, On.

A. Bīrznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Jurševskis,408 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourn St. Toronto.

Mr. Vilis Kaliņš, 17 Linden St., Toronto, Ont

M. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.

Artūrs Kivītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

K. Skuja, 20 Williams St., W, Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 480 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.

V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns. 6745 Cote St., Lus Rd. Apt. 3. Montreal.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz.....mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svīkrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTA

DIENVIDAUSTRUMĀZIJA

Apvienoto Nāciju Demogrāfiskā Gada Grāmata par zemes lodes apdzīvotību 1949. gadā sniedz šādus skaitļus:

Azijā	1.254.000.000
Eiropā	593.000.000
Amerikā	321.000.000
Afrikā	198.000.000
Austrālijā	12.000.000
Kopā	2.378.000.000

Šie skaitļi iegūst īpašu daiļrunību, ja atceramies, ka no šiem turpat 2,4 miljardiem ļaužu 800 miljoni, tātad, veselā trešā daļa, jau atrodas komūnistu briesmīgajā jūgā. Tālāk, ka brīvā Eiropa un brīvā Amerika aptver tikpat daudz, proti, atkal 800 miljonus un, ka atlikušie 800 grosso modo ir koloniālas vai puskoloniālas tautas, kuŗu vairums mitinās Āzijā. Brīvība un nebrīvība patlaban cīnās, lai dabūtu šo izšķīrēju trešo daļu — pusbrīvos savā pusē, jo, kam tas izdosies, tas varēs svinēt milzu uzvaru: tad jau 2/3 daļas cilvēku stāvēs pretī vientuļajai un varbūt tai brīdī arī notiesātai brīvai 1/3 daļai.

Tāpēc viegli saprast, ka Maskava un Peipinga dara visu iespējamo, lai sagrābtu savās rokās Indoķīnu, Burmu, Taizemi, Malaju un, beigās, šādi izolēto Indiju un Pakistanu. Liktenīgais loks tad būtu noslēdzies un Rietumiem tas nozīmētu gala sākumu.

Papētīsim vēlreiz demografiskos skaitļus. Indoķīnai (Anamai, Košenšinai, Tonkingai, Kambodžai un Laosai, pavisam ir 27,5 miljoni ļaužu, Taizemei 17 miljoni, Burmai 17 miljoni, Pakistanai 82 miljoni, Indijai 346 miljoni.

Visās šais zemēs darbojas komūnisti un Indoķīnā, Burmā un Taizemē neviens cilvēks vairs nav drošs, ka piedzīvos rītdienu. Komūnisti terrorizē visus kaučuka ražotājus, partizāni izvērš savu darbību arvien plašākos apvidos. Pie Ķīnas dienvidaustrumu robežām koncentrētas jaunas komūnistu Ķīnas armijas.

Daļa Indoķīnas jau atrodas Maskavas skolotā Ho Či Mina rokās, un viņa spēki pēdējā laikā saņēmuši pa jūras ceļu lielākus karā materiālu sūtījumus. Šai mirklī Francijā ir atkal kārtējā, pēc skaita 12., valdības krize. Tas nozīmē, ka Francijai praktiski nav valdības. Šai kritiskajā brīdī mirst enerģiskais komūnistu pretinieks un lielais karavīrs Francijas augstais komisārs un virspavēlnieks Indoķīnā ģenerālis Žans Latrs de Tasiņi, kas turpat Indoķīnā zaudējis arī savu vienīgo dēlu. Bet Anglija joprojām atzīst komūnistisko Ķīnu, kas apkauj angļu vīrus Korejā... Maskava un Peipinga nerimsies, kamēr vien tās spēs nesodīti izvērsties un nesodīti uzbrukt, kur vien viņām tīk un arvien viņām visizdevīgākā, bet komūnistu pretiniekiem visvājākā vietā.

Nākamo ķiniešu komūnistu uzbrukumu sagaida vai nu Indoķīnai, vai Burmai, vai Taizemei, no kuŗām ikviena ir nesalīdzināmi vājāka par Ķīnu, bet ir bagātas ar rīsu un kaučuku.

Ja komūnisti dabū savā varā šo Austrumāzijas stūri, Japānai zustu pēdējā lielā „rīsu bļoda," tai nebūtu arī vairs, kurp eksportēt savus rūpnieciskos ražojumus, un Japānai — tāpat kā Anglijai — jāeksportē vai jāmirst. Iegūstot Dienvidaustrumāziju, komūnisti sagrābtu nāves grābienā pie rīkles arī Japānu.

Tāpēc ASV vairs atliek tikai viens — ultimāts Peipingai:

Ja komūnistiskā Ķīna atjauno kara darbību Korejā vai uzsāk jaunu akciju pret Indoķīnu Burmu vai Taizemi — bumbot Ķīnas piekrastes pilsētas, kas gul Rietumu sabiedroto sniedzamībā.

Šo ķiniešu piekrastes pilsētu bumbošanu apsvērusi arī ASV armijas vadība un ASV Nacionālās Drošības Padome, kuŗā piedalās valsts prezidents un valsts sekretārs.

Šī doma nav jauna. To jau pirms mēnešu mēnešiem ierosināja ģenerālis Mekarturs. Vienīgais jaunums šai lietā ir, ka šo jautājumu tagad apsver valsts vadītāji.

Ja Vašingtona ietu pa šo ceļu, karš Āzijas dienvidaustrumos — uz kādu laiku rimtos, un rastos retā izdevība iedzīt ķīli starp Peipingu un Maskavu, jo Maskava mēģinātu Peipingu dzīt tālāk atklātā karā ar ASV, bet Peipingai nebūtu nekādas intereses riskēt ar savu ādu.

Ar gaidām un novilcināšanu, Korejas karu, kas tagad jau iegājis 15. mēnesī un prasījis no ASV nesakaitāmus miljonus dolaru, un 30 tūkst. vīru, neizbeigs un karu Dienvidaustrumāzijā neaizkavēs.

Ģenerālim Mekarturam taisnība: karam nav cītas alternātīvās — kā uzvara vai zaudējums. H. V.

Tautas āugstskola Čikāgā

Iniciātoru grupa ir sākusi no organizēt Tautas Augstskolu. Tās nolūks — noskaidrot jauniešus un pārējos tautiešus interešējošus praktiskās dzīves un gara kultūras jautājumus. Darbību domāts uz sākt ar K. Skalbes dzīves un darbu apskatu. Lekcijas notiks Hull House telpās, 800 S. Halsted St., Darbības uzsākšanai izraudzīta Organizācijas komiteja, kuŗā ietelp:

Dr. phil. J. Cedriņš, mag. theol. O. Gulbis, skolot. H. Kreicers, sabiedr. darbin. O. Krolls, māc. V. Landmanis, žurn. A. Raidonis, skolot. J. Rītiņš.

Iniciātoru grupa ir tais ieskatos, ka galveniem noteicējiem par T. A. darbību jābūt lektoriem un klausītājiem. Līdz šim savu līdzdalību solījuši lektori:

1. Mākslinieks J. Strods (Glezniecības izpratne).
2. Prof. Dr. N. Vētra (Slimību izcelšanās un izsargāšanās no tām)
3. Dirig. Ed. Ramats (Tautas mūzikas vēsture. Mūzikas teorija).
4. Rakstn. E. Aistars (Pasaules un latviešu rakstniecība).
5. Mag. hist. H. Riekstiņš (Latvijas aizvēsture).
6. Mag. theol. O. Gulbis (Kristietības problēmas).
7. Bibliot. A. Priedītis (Ievads jogu sistēmā).
8. Mag. phil. A. Kalniņš (Latviešu valoda).
9. Dr. phil. J. Cedriņš (Filozofija).
10. Zvēr. adv. J. Kalniņš (Amerikas tiesu prakse).
11. Rakstn. J. Klīdzējs (Latviešu rakstniecība).
12. Žurn. A. Raidonis (Latviešu rakstniecība).
13. Skolot. J. Rītiņš (Latvju rotātāji raksti).
14. Sabiedr. darb. O. Krolls (Tehniskā zīmēšana).
15. Skolot. H. Kreicers (Valstu formas un to veidošanās. Slimā kultūra).

Lai darbība izvērstos iespējami labi, Organizācijas komiteja laipni lūdz:

1. Pieteikties tautiešus, kas būtu ar mieru nolasīt lekcijas vai to ciklus un par kādiem jautājumiem;
2. pieteikties klausītājiem, izsakot arī savas vēlēšanās, kādi jautājumi vairāk interesē;
3. kā lektorus, tā klausītājus: kādās dienās un stundās lekcijas vēlams noturēt;
4. Par TA lūdzam informēt draugus un paziņas.

Pieteikt var Organizācijas Komitejas locekļiem. Rakstveida pieteikumus lūdzam adresēt Otto Krollam, 800 S. Halsted St., Chicago 7 Ill.

Sabiedrības atbalstu un uzticību lūdzot,

TA Organizācijas Komiteja

Citus laikrakstus lūdz pārspiest.

AMERIKAS MAZPULKU 50 GADU JUBILEJA

Šogad savu 50 gadu jubileju atzīmēs Amerikas mazpulku organizācija — 4 H. Club. Sav. Valstu pasta departaments šinī gadījumā izlaidīs speciālas jubilejas markas. Organizācija apvieno ap 2 milj. zēnu un meiteņu. Šai saimei tagad ir pievienojušies arī daži latviešu mazpulki, kas atsākuši savu darbu Amerikā.

Amerikas farmeŗi jau kopš pionieŗu laikiem ir bijuši lieli individuālisti, tomēr tagad arvien vairāk sāk atzīt kopdarbības nepieciešamību, lai celtu savas dzīves standartu. Lauku dzīves apstākļu uzlabošanā savs nopelns ir arī mazpulku organizācijai.

Ziedojuši karа invalidam V. Plēsumam

ģimenes ceļa naudai ziedojumus piesūtījuši tieši Latviešu Nacionālai Apvienībai Kanadā (LNAK) līdz 1952. g. 13. janvārim:

Sv. Pāvila Ev.-Lut. draudzes latviešu kopas mācītājs ..	
Art. Voitkus, Hamiltonā ..	$20.00
A. Māliņš, Jamestown, ..	$ 5.00
Pēters Dubovics, ASV	$ 5.00
Roberts Bite, Brantford ..	$ 5.00
Eduards Dulpiņš	$ 3.00
Alfreds Zvaunis, Chyppawa	3.00
Elza Dulpiņš	$ 2.00
K. Lēvalds, New Hamburg	$ 2.00
Inese Rundika, ASV	$ 2.00
Vallija un Verners Demanti	$ 2.00
A. Dreiškins	$ 2.00
Ed. Tomass, Boston, ASV	$ 2.00
J. Preisbergs	$ 1.00
V. Kaļins	$ 1.00
I. Žīgurs	$ 1.00
A. Hoevele	$ 1.00
J. Petzalis	$ 1.00
K. Spalviņš, St. Catharines	$ 1.00
L. Krūmiņš, Berea, ASV ..	$ 1.00
Elza Zariņš, ASV	$ 1.00
Kopā:	$61.00
Vēl iztrūkst	299.00

Šinī sarakstā vēl nepietilpst tie ziedotāji, kas savas ārtavas nodevuši vietējās biedrībās un DV nodaļāc. Par šī ziedojuma nepieciešamību bija publicēts Latvijā 2. janvārī, un vietējiem arī Laikā. Ziedojumus var piesūtīt uz šādu adresi: Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285, Terminal A, Toronto, Ont., Canada.

Fr. Plostenieks pēdējā gaitā

Sirmais preses darbinieks Frīdrichs Plostenieks š. g. 16. janvārī guldīts zemes klēpī Toronto Montanas kapsētā. Nelaiķi izvadīja māc. A. Lūsis. Sēru mājā atskaņoja Reitera koŗa skaņu platē iedziedātо Augšā aiz zvaigznēm. Kad šis koŗālis iedziedāts platē, aizgājējs bijis vecākais un māc. Lūsis jaunākais Reitera koŗa dalībnieks.

Kapsētā sirsnīgus atvadu vārdus teica māc. Lūsis. No Latviešu Preses Biedrības Kanadas kopas, laikr Latvija Amerikā redakcijas un Daina Press sabiedrības krāšņus ziedus uz svaigās kapu kopiņas nolika un pēdējās ardievas nesa Biruta Senkēviča un no Toronto Latviešu Biedrības — Rubļa kundze.

Vieglas smiltis sirmajam tautas darbiniekam!

APBEDĪTS LATVIEŠU KARAVĪRS

Adrians Olte, kas dienēja Sav. Valstu aviācijā Panamas kanāla joslā, aizgāja bojā nelaimes gadījumā 12. decembrī. 11. janvārī Ņujorkā ar kuģi pienāca viņa mirstīgās atliekas. Līķis bija iebalzamēts un ievietots metalla šķirstā. Caur stiklu zārka vākā tuviniekiem bija iespējams apskatīt aizgājēja seju. Mirušais karavīrs apbedīts ar militāru godu Pine Lawn militārā kapsētā, Longailendā. Izvadīja mācītājs R. Zariņš.

PASKAIDROJUMS

Mūsu laikr. 2. janvāŗa numurā ievietotā raksta „Dzejnieks cīnītājs par tautas brīvību" autors ir J. Šķirmants.

12. janvāŗa numurā rakstā „Latvijas zirgkopības izveidotājs" rindkopa:... un vēlāk tapa par Pirmās Cukurfabrikas vadītāju Jelgavā, zīmējas uz inženieŗi Jāni Laži.

16. janvāŗa numurā parakstā zem veco strēlnieku fotoattēla rindiņa „svētku kauju tērpā ģērbta tauē" iekļuvusi nevietā.

DAŽOS VĀRDOS

Uz Korejas fronti un Japānu devies Kanadas armijas ģenerālštāba pr-ks ģen. Gaijs Simonds.

*

37 republikāņu senātori 1952. g. pirmajā sesijā atkārtoja agrāko prasību: atsaukt Filipu Džesupu no ASV delegāta pienākumiem AN.

*

Bonnas parlaments ar 225 pret 144 balsīm akceptēja Adenauera valdības priekšlikumu, kas paredz Vācijas piedalīšanos šūmana plānā.

*

ASV militārās autoritātes aplēsušas, ka līdz jaunā gada sākumam komūnistu zaudējumi Korejas frontē sasniedz 1.569.069.

*

Pus metru gaŗu cigāru Lielbritanijas sūtniecībai Vašingtonā piesūtījuši Floridas valsts Tempas pilsētas ļaudis. Tā viņu velte Čerčilam.

*

10% britu karavīru Korejas frontē nav pilnīgu ziemas apģērbu. Piegādātie siltie zābaki ir par maziem. Turpretim visi 4000 Kanadas karavīri ir labi apģērbti.

*

Par „melno piektdienu" Vācijas vēsturē sarkanās Austrumvācijas kanclers Grotevols nosaucis dienu, kad Rietumvācijas parlaments nolēma, ka tā piedalīsies šūmana plānā.

*

Holandiešu laikraksti ziņo, ka 19. dec. Staļinam izdarīta sirds muskuļu operācija. Šo informāciju esot ieguvis Holandes liberāļu laikraksta Nieuve Rotterdamche Courant Berlines korespondents no augstām krievu aprindām.

*

Francijas valdība piešķīrusi Francijas maršala titulu mirušajam ģenerālim Latre Tasiņi pēc viņa nāves, tā parādot visizcilāko godinājumu šim varoņīgajam savas tautas karavīram.

*

Pirmoreizi kopš 1939. gada Šveices valdība atvaļinājusi nelielu grupu savu karavīru. Tie ir 60 gadus vecie brīvprātīgie, kas armijā iestājās Otrā Pasaules kara sākumā.

*

Zviedrijas karalis, kuŗa politiskās runas sastāda valdība, atklājot parlamenta 1952. gada 1. sesiju, teica, ka jāpalielina zviedru armija, jāizveido stingra karaflote un jānoorganizē civilā aizsardzība.

*

Pieaugot brīvprātīgo skaitam, Pentagons (ASV aizsardzības departaments) pakāpeniski samazina mobilizējamo skaitu. Paredzēto 55 tūkst. vietā februārī iesauks 52.500 vīrus, bet martā tikai 28.600; no tiem 8600 — flotē.

*

Tiešu lidmašīnu satiksmi starp Ņujorku un Frankfurti uzsāks 10. februārī. Lidmašīna atstās Ņujorku katru svētdienu. Lidojuma ilgums — 13 stundas un 50 min.

*

Pret komūnistu ziņu aģentūras TASS pārstāvju ielaišanu ASV Kongresa žurnālistu nodalījumā protestē Amerikāņu laikrakstu redaktoru savienības Vašingtonas komiteja.

*

Holandē atcelta kafijas racionēšana. Kafija, ko holandieši patērē lielos vairumos, bija pats pēdējais racionētais priekšmets Holandē pēc Otrā Pasaules kara.

*

Austrālija izšķirusies palielināt savu karavīru skaitu par 6000. Tad visā austrāliešu armijā būs 33.000 vīru.

*

Vilku briesmas piemeklējušas Tito valsti. Pag. gadā vilki nogalinājuši vairāk kā 37.000 mājlopu. Tagad stāvoklis daudz draudīgāks. Vilku bari ir lieli, kālab tie kļūst pārdroši un uzklīst pat Belgrades priekšpilsētās. Izskaidrojums: viņi savairojušies kara gados, kad pilnīgi pārtrauktas to medības, kas Dienvidslavijā notiek pa laikam.

*

Britu ārlietu sekretāram Antonijam Idenam pēkšņi nozudusi platmale. Sagādāt jaunu nebija viegla lieta, jo Idens ir izcils ceļrādis modes lietās. Grūto uzdevumu veikt apņēmās kāda Teksasas cepuru firma. Ar lidmašīnu tā nosūtīja jaunu platmali Idenam uz Vašingtonu. Pēdējais ar jauno cepuri esot apmierināts un pirmoreiz to lika galvā dodoties uz Kongresu, lai noklausītos prezidenta Trūmena runu.

MASKAVAS SARKANĀ ARISTOKRATIJA

(Pārnesums no 5. lpp.)

Padomju Savienībā nav prostitūcijas, šī sieviete paskaidro: „Biedri, fabrikā es pelnu tikai 250 rubļus mēnesī. Šo naudu es izdodu par istabu un ēdienu. Kur lai es dabūju kurpes. Tā man jāstaigā pa ielām. Tā nav prostitūcija — tā ir nepieciešamība."

Prostitūcija sevišķi uzplauka Krievijā pirms Pirmā Pasaules kara un revolūcijas laikā, bet revolūcijas laikā to apzīmēja par brīvo mīlu. Kad Staļins dabūja virsroku, viņš uzspieda šai mīlai savu veto. Ja notvēra sievieti, dzīvojot kopā ar vīriešiem bez laulības, tad tai draudēja apcietinājums un nometne. Otrs Pasaules karš un pašreizējā saspīlētā atmosfaira nav varējusi iznīcināt pasaules vecāko profesiju.

Ir sievietes Maskavā, kuŗām prostitūcija nav vairs nepieciešamība, bet darbs. Šīs sievietes diplomātu aprindās sauc par „možno girls" (možno — atļauts).

Kādu jaunu neprecējušos diplomātu, kas tikko ieradies Maskavā, aicina pie tālruņa. Tekošā, bet smagi akcentētā balsī kāda sieviete stāsta: „Esmu jauna un glīta. Strādāju aizsardzības ministrijā un zinu daudz par benzīnu. Vai gribat mani šovakar satikt. Visu varēs."

Ka visu varēs to nesen piedzīvoja kāds angļu sūtniecības mechaniķis. Viņš iekrita uz šādu „možno" telefonisku aicinājumu:

Divas nedēļas vēlāk viņš saņem Padomju tiesneša apsūdzību venēriskas slimības izplatīšanā, pielaižot to krievietei.

Notika dramatiska tiesas sēde, kur ieradās pat krievietes tēvs, kas asarām acīs slavēja savas meitas tikumību un lādēja izvirtušos angļu aristokratus. Krievu laikraksti, kas reti kad iespiež kriminālus notikumus, šoreiz sīki jo sīki attēloja tiesas gaitu ievietojot priekšpusē lielus foto uzņēmumus. Jaunajam anglim piesprieda divus gadus pārmācības nama. Angļu sūtnis atteicās to izdot policijai, un tā nabaga „Picadilly lords" nedrīkst ne soli spert ārpus angļu sūtniecības nama.

Speciāls „možno girls" tips ir arī žurnālistu draudzenes. Ārlietu konferences laikā Maskavā, kad dzelzs priekškaru drusku pacēla, kāds amerikāņu korespondents iedraudzējās ar pievilcīgu krievu jaunavu Veru. Viņu draudzība zēla, līdz kādu vakaru viņa skumīgi atzinās: „Mans priekšnieks domā, ka Jums nav nekādu informāciju un ka man Jūs jāpamet." To pašu vakaru amerikāņu žurnālists sēdās pie rakstāmmašīnas un „izzīda" no pirksta gaŗu gaŗos ziņojumus Verai. Viņš ziņoja par atoma iekārtām Brooklinas pazemes dzelzceļā, ka Bostonas sporta komandas kā spiegi došoties turnejā pa pasauli u. c. Vera staroja; idille būtu ilgusi ilgāk, ja konference nebeigtos.

Kosmetika ir lukss, ko caurmēra krieviete grib atļauties. Parastajam krievu „tovariščam" tomēr nav ne šampanieša, ne bifstēka. Ja krievs un krieviete pēc 12 stundu darba grib izklaidēties, tad viņi dodas uz lielajām publiskām deju zālēm vai pats rīko „patafona vakaru". Šis vakars ir kooperātīvs pasākums. Vienai personai ir gramafons, otram gramafona adatas, trešam dažas plates.

Publiskajos atpūtas parkos pilsoņi var izbraukāties ar karuseli, ko mūzikas vietā pavada propagandas runas pa radio. Pašreiz tās lād amerikāņu imperiālistus, viņu kokteiļus, nakts klubus un fokstroius. Bet Arrarātā un citos krogos fokstrotu un kokteiļu netrūkst. Klausoties šo propagandu, maskavietis smīn, sevišķi, ja iet gaŗām Aragvi vai klausās „Šatanugi Šu Šu, kas plūst no Metropoles viesnīcas.

CĒZARS UN KLEOPATRA

(Pārnesums no 4. lpp.)

Kleopatra: — You are a funny old gentleman. I like you.

Cēzars: — Ak, tas šo sapni samaitā...

Cēzars: — Bet ķēniņienes mīl tikai ķēniņus.

Kleopatra: — Es visus vīriešus, ko milēšu, padarīšu par ķēniņiem (protams, smiekli., Ref.).

Vēl dažas šoviskas gudrības:

Teodots: — Bez vēstures, nāve tevi noguldīs blakus zemākajam kareivim.

Cēzars: — Nāve to darīs tā kā tā. Es neprasu labāka kapa...

Britanniks par Apolodoru Sicilieti: — Viņa manieres ir frivolas, jo viņš ir italietis, bet viņš saka, ko domā (Vecais kungs nav varējis atturēties no gluži klauniska spēriena. Ref.).

Cēzars: — Lūcij, tici man, Cēzars nav cēzarisks. Ja Roma būtu īsti republikaniska, tad Cēzars būtu pirmais republikānis (Te atkal pavīd šoviskā paviršība vēstures lapas pārskirstot. Ref.).

Cēzars nebija ne šovs, ne šveiks. Un paldies Dievam!

Cēzars metās cīņās pats, un virspavēlnieks būdams, pats glāba savu kareivju dzīvības. Kamēr šovs, kā viņš pats raksta, dzīves cīņā meta „savu māti... Es pastāvīgi rakstīju 5 lappuses dienā un izveidoju no sevis (uz savas mātes lēses) vīru, verga vietā." Tāds, lūk, bija veģetārais sociālists Bernards Šovs — „Cēzara un Kleopatras" autors, kas ar šo lugu bija iedomājies esam pārspējis pašu Uiljemu Šekspīru un iznīcinājis Cēzaru. Bet Šekspīrs un Cēzars mūs ceļ, kamēr šovs mūs velk uz leju.

Atliek tikai nožēlot, ka tik lieli tēlotāji kā Lorencs Olivjē un Viviena Lei, kādam nejaušam jokam paklausot un šova nāvei meslus maksājot, pievērsušies tieši šai lugai.

Par to, ka šovs šo lugu sarakstījis, mēs nebrīnāmies, toties jo lielāks mūsu izbrīns un kā nu le teicām — nožēla par to, ka tieši Olivjē divotne to uzņēmusi savā repertuārā un, ka publika par lugu maksā ne vien naudu, bet arī smiekļus un aplausus.

H. V.

ATCERES AIZVADĪTĀ GADĀ

(Pārnesums no 3. lpp.)

Klāra Zāle ir jau 3 dzeju grāmatu autore, dzejo par mīlestību un sāpēm pēc dzimtenes. Zāle jau studiju laikā ap 1928. g. mēģinājās dzejā. Dzejniece tagad dzīvo ASV.

Mintauts Eglītis ir vienīgais konsekventais reālists starp jaunās paaudzes autoriem, būs varbūt Zeiboltu Jēkaba darba turpinātājs. Vācijā tam iznāca 3 stāstu grāmatas, rakstīja arī periodikā. Bija LPB britu joslas kopas valdes loc. Tagad dzīvo Austrālijā, Sidnejā. Pēdējos gados, cīnoties ar materiālām lietām, maz atlicis laika rakstniecībai.

Nikolajs Kalniņš ir savdabīgi latviskās dzejoļu grāmatas Bajāra dziesmas autors, radniecīgs Eduardam Zeibotam, kas pag. gs. 80. gados rakstīja balādes par tautas senatni.

K. pieder vairāki stāstu krājumi jaunatnei. Vācijā darbojās par ģimnazijas skolotāju Fuldas latv. nometnē. Strādā fizisku darbu Ņujorkā, bet brīvā laikā darbojas pie mēnešr. Latvju žurnāls un skolotāja darbā.

Jānis Sanders esejists, dzīvo Zviedrijā un darbojas turienes presē. Viņa ievērojamākās apceres par Rabindranatu. Tagori un Fr. Ničši u. c.

Vēl jāatzīmē ka 25 darba gadu atceres atzīmēja Marija Urnežus, kam trimdā iznāca pirmais dzejoļu krājums, tad žurnālists Jānis Dagis u. c. Austrālijā Alberts Priedītis un ASV — A. Ozols, kas bija Tēvzemes vietējās nod. redaktors.

Jaunais vēsturnieks Kārlis Skapars 3. aprīlī sasniedza 35 gadus. Viņa ievērojamākie darbi ir jezuītu ordeņa vēst. materiālu izdevumi kopā ar prof. J. Kleijntjensu Vēstures avotos. Saņēmis Evanstonas universitātes stipendiju un patlaban pētī Parīzes universitātes viduslaiku (žannas d'Arkas laikm.) dokumentus.

AIZ DZELZS AIZKARA

NESPĒJ ĪSTENOT VALDNIEKU PRASĪBAS

Krievu valodā Rīgā izdotā padomju laikrakstā „Sovetskaja Latvija" ir divi uzdevumi: būt par komūnistisko ideju piltuvi un kalpot par komūnistisko nagaiku latviešu tautas dzīšanai nebeidzamā komūnistiskā darba jūgā. No šī laikraksta arī uzzinām, kas un kur padomju saimniecībā klibo un cik komūnistiskā īstenība tālu no optimisma uz papīra visos padomju saimniecības laukos.

Min. laikraksta 22. decembra numurs vēstī, ka **Aglonas MTS** (Mašīnu—traktoru stacija) nav īstenojusi linu mechanisko novākšanu. Dažus traktorus un citas mašīnas izlaida no remonta galīgi neremontētas, kāpēc tie ātri izgāja no ierindas. Pēc ceturtā trimestŗa plāna jāizremontē 10 mašīnas, bet līdz šim darbnīcu atstājis tikai 1 traktors. Stacijā nav rezerves daļu, vajadzīgā samēra dzelzs, bronzas iemavām. Strādniekiem nav instrumentu.

Tā paša laikraksta 21. decembŗa numurs sniedz ievadu par linu sagatavošanu, kam „liela valstiska nozīme" Neesot ciešama neatbaldīgā izturēšanās pret linu sagatavošanu Krāslavas, Zilupes, Apes, Alūksnes, Gulbenes, Dagdas, Kārsavas, Limbažu, Alojas un Cēsu rajonos, kur valstij nodots tikai 30% no paredzētā linu sagatavošanas plāna. Tas izskaidrojams ar „neprasīgumu" no rajonu padomju, partijas un lauksaimniecības vadītājiem. Šoreiz pārmetums vagariem, kas, droši vien, lai nenoklūtu Sibirijā un kolchozniekus piespiestu visiem līdzekļiem strādāt trīs reizes vairāk nekā līdz šim, lai īstenotu Maskavas valdnieku prasības.

Laikraksta tai pašā numurā lasām Latvijas PSR Valsts plāna federātīvi republikāniskās rūpniecības nodaļas priekšnieka A. Zvenigorodska rakstu par Latvijas republikas kokvilnas rūpniecības atpalikšanu. Jau ilgu laiku valsts plāns nav reālizēts nedz daudzuma, nedz labuma ziņā.

1950. gada plāns īstenots tikai par 94%, tas pats sakāms par 1951. g. 11 mēnešiem. 1951. gadā 1. šķiras kokvilnas audumu izlaists tikai 79,1 proc., un valsts tur zaudējusi 2 miljoni rubļu Diegu izturība ir 3 reizes vājāka par atļauto. „Sarkanajā tekstilniecē" trešajā trimestrī turpat 17 proc. darba laiks nosists „mašīnu remonta grafikas" un darba režīmu pārkāpjot (citiem vārdiem, strādniekus pietiekami neizdzenot). „Sarkanā Tekstilniece", „Boļševička" un „Zasulauka Manufaktūra" izmaksājušas pārāk daudz virsstundu algas. „Sarkanās Tekstilnieces" kombinātā 1950. gadā nomainījušies 6 direktori, 4 galvenie inženieŗi, 7 pārvaldnieki, 8 galvenie grāmatveži; „Zasulaukā" — nomainīti 4 direktori, 3 galvenie inženieŗi, 3 vicedirektori, 3 galvenie grāmatveži.

Vieglās rūpniecības ministrija izdevusi 500 rīkojumus, bet kontroles par šo rīkojumu īstenošanu nav bijis nekādas. Gada produkcijas plānu 1951. gadam glavkoms apstiprinājis tikai 6. oktobrī.

23. decembŗa numurā teikts, ka no 45 Krāslavas rajona kolchoziem tikai 1 iegādājies viņam uzlikto šķiedru daudzumu. Piegādes plāns īstenots tikai par 18,2 proc. 20 kolchozu īstenojuši linu piegādi par 10-15 proc. Kolchozs „Zaŗā Svoboda" nodevis 1 1/2 t. linu, kas pārvērtušies pakulās.

Adenauers dodas uz Vašingtonu

Rietumvācijas kanclers Dr. Konrads Adenauers pošas ceļojumam uz Vašingtonu. Šo savu nodomu viņš paziņojis pēdējā Bundestaga sēdē Bonnā. Kanclers gan vēl nav saņēmis oficiālu ielūgumu, bet The New York Times ziņo, ka Valsts departaments jau veicot sagatavošanos Dr. Adenauera vizītei. Datums vēl neesot zināms; izlemts, ka apmeklējums notiks pavasarī. Cenzdamies izveidot draudzīgas un ciešas attieksmes ar Rietumiem, kanclers Adenauers jau apmeklējis Romu, Parīzi un Londonu.

UZMANIBU! UZMANIBU!

VISI UZ

ŅUJORKAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS

59 GADU PASTĀVĒŠANAS SVĒTKIEM

š. g. 26. janvārī, Bēthovena zālē

210 East 5th St., New York City, pie 3rd Ave

Programmā piedalās: HARRIETTA LASTING, soprans; ARIJS KELLIJS, baritons un brīvmākslinieces MARINA KARKLIŅA — klavieŗu pavadījumi

Pēc programmas DEJA pie labas mūzikas.

BUFETE KOMITEJAS RĪCĪBĀ. GALDIŅI BEZ MAKSAS

Ieejas maksa $1.65 (nodoklis $0.35) — kopā $2.00

Sākums precīzi plkst 8.30 vakarā

Ielūdz izrīkotāju komiteja

Mūsu sirmais līdzgaitnieks redaktors, rakstnieks, žurnālists, Latviešu Preses Biedrības ilggadīgs biedrs

FRĪDRICHS PLOSTENIEKS

dzimis 1870. g. 2. oktobrī, miris 1952. g. 12. janvārī

Daļā cieņā viņu paturēs

LPB Kanadas Kopa un laikraksts Latvija Amerikā